

Pantheus, Joannes Antonius. Ars et theoria transmutationis metallicæ cum Voarchadúmia, proportionibus, numeris, & iconibus rei accommodis illustrata. Joanne Augustino Pantheo Veneto authore.

*Veneunt apud Vivantium Gautherotium in via Jacobea sub intersignio Sancti Martini. 1550., 1550.
Cote : BIU Santé Pharmacie RES 11284 (2)*

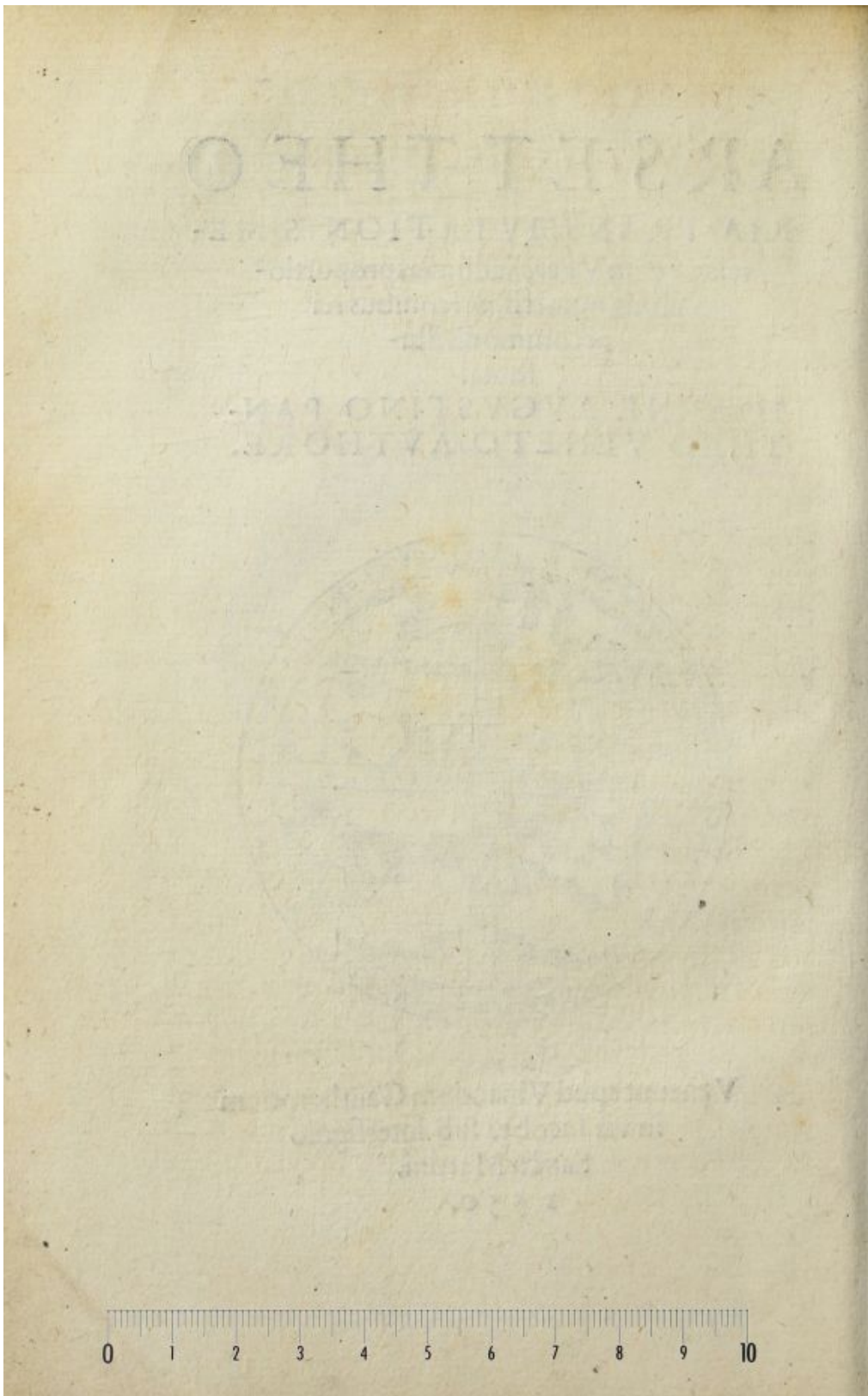
ARSETHEO

RIA TRANSMVTATIONIS METAL-
licæ cum Voarchadúmia, proportio-
nibus, numeris, & iconibus rei
accommodis illu-
strata.

IOANNE AVGVSTINO PAN-
THEO VENETO AVTHORE.

Parisii.
Veneunt apud Viuanthum Gautherotium
in via Iacobæa sub interfignio
Sancti Martini.
1550.

EXORATIO IMPRESSIONIS 2

REVERENDISSIMO IN
CHRISTO PATRI,

& D.D. ALTOBELLO AVEROLDO,
Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopo Poleni
Sanctissimi que D.N. Papæ Referen. ac per to-
tam ditionem Venetam, cum potestate Legati
Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Au-
gustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem
felicitem.

Nam diu, Voarchadúmiæ nostræ (cō-
tra Alchímiam, via, & ratione ab Ar-
chimía, & Sophia, diuersè) fœtus in
lucē emerisset (Presul Reverēdiss.)
nisi Genius quidam, talibus verbis,
assiduè increpās, ab incepto, deterruisset. Pantheu?
Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantū arrogas?
Ut implumen adhuc Auiculā nidō abigas? Cui tan-
tum abest, ut vires suppetāt ad volatum: quo ne pe-
dibus quidem tuto possis incedere? Quis hoc de te
Panthee suspicetur? Ut quò plura se impedimenta
obiiciunt, eò impēsius hunc tuum fœtum emittere
festines? Et quod est magis absurdum: non Italiam
modo, sed vniuersum terrarū orbem, velis eū per-
agrarè? Ac insuper (quod præter animi tui senten-
tiam est) ANDREAM GRITVM radiantissi-
mum Venetæ Reip. fidus, à cuius auspiciatissimo
Nutu, ac renutu, vniuersus imperii status pendet, au-
A ii

EXORATIO IMPRESSIONIS.

deas incauté interpellare? Vide (queso) quid agas. Ille maioribus negociis est implicitus: quam ut cuiusquam verbis possit vacare. Et nisi tanto lectore digna attuleris, futurum sine dubio est, ut unde gratiam speras, inde contemptum, & odium referas. Meum itaque consilium (nec fortasse imperitum) hoc est: vel impotentem adhuc fœtum hunc tantisper educandum, donec potentior, & longe gratior prodire possit: uel si prorsus ædèdum putas, ita exornare cõtendas, ut non turpis saltem videatur. His ergo monitis, sæpissimè castigatus addubitauit (fateor) aliquandiu, ne nimius patris indulgentissimi amor, rectum iudicium falleret. Iccirco duos consului Censores, qui totum rursus opus, terq; quaterq; ab initio ab finem usque, reuoluerent, explorarent, ac diligenter perpenderent. Discussis autem singulis quibusq;, nihil in toto opere deprehensum est, quod addi, vel detrahi, vel mutari debere videretur. Namque, opus suis perfectum asserabant proportionibus, partes vniuersas conuenire, insigni forma præstare, vegetum corpus esse, succi plenum, assiduo, ac diuturno labore firmatum: ut nullius critici iudicium exhorrescat: vnum duntaxat exceptum est: Venusta. s. oris elegãtia: cum tamen eam nos volentes, scientesq; dicendi magistris reliquerimus, contenti verborum simplicitate: ut illis verba, non sententiæ verbis ambiciosius inseruirent. In quo (nisi me iudicium fallit) humillimus sacrarum literarum stilius, in quo diutius versati sumus, hanc nostri sermonis negligentiam fouet, tueturq;, vulgatis sæ

pi^o, & vſitatis, quàm elegãtib^{us}, & exquisitis verbis
 vtens, quod nihil ineptius habeatur quã in quaestio
 ne veritatis cognoscendæ, de verborum ornatu,
 esse follicitum. Fides authoris non temerè solet esse
 suspecta, vbi insolètes vocum illecebræ affectãtur.
 Qui flores pluris fructibus faciunt, non immerito,
 tamquam inanes à grauioribus Viris, reiciuntur.
 Nos haud quaquam populi plausum quæritamus,
 satis habemus, ac super: si pauci silentes introspeci-
 ant, & aliquid tãquam stupidi, uel é penitissimis Na-
 turæ penetralibus, vel é remotissimis Cœli adytis
 erutum admirètur. Reliquos vero, ceu indignos, &
 nostrorum conceptuum ignaros paruipendimus,
 siue rudi ingenio, seu humili sermone inculti cen-
 seamur. Cũ hoc, vel imprimis gloriosum nobis fu-
 turum arbitremur, si hæc (quãliacunq; sint) imperi-
 tori multitudini displicuerint. Nec. n. dicendi tã-
 tum gratia, leposue, sapientem hominem reddit.
 Quin, hoc etiam dedita opera facimus: vt cælata ve-
 ritate sub amariori cortice locutionis vulgus igna-
 rum, à tantarum rerum lectione absterreatur: quẽ
 admodum Voarchadúmici: Archicanopi que con-
 sueuere, qui Argentum, & Aurum, oleis, vel aquis
 occultant: quò videntes non videant, & intelligen-
 tes non percipiant. Circumspecti negociatores, in
 Fionis, non superficiem, sed clausam substantiam
 inquirunt. Hic etiam non de artificioso verborum
 ambitu, sed de rebus seriis palma queritur, eò perẽ-
 nior quod ea promuntur: quæ non in Gemmis, vel
 in Aere, sed in Auro, vel potius in sempiternis men-

EXORATIO IMPRESSIONIS,

tibus, cudeſda ſint. Quippe quæ cognita, & ſerua-
ta, vere beatum hominem reddant, ſi rebus agen-
dis nauiter det operam, non ſi omnium linguarum
venuſtate tãtum fuerit imbutus. Nos equidẽ hac re
putamus gloriandum, quod meram (licet incom-
ptam) veritatẽ Cabaliſticiſ metallorum, gratiorem
videamus fore, quã ſi eadem figmentis eloquentiæ,
& vano coloris velamine in publicum perueniſſet:
Cum litera occidat, ſpiritus autem viuificet. Sed ſi
hæc vera eſſent, fortãſſe quippiam contra nos meri-
to dici poſſent, vnde Aduocati, atque Ducis auxili-
um implorandum eſt, cuius patrociniõ quacũque
libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius
ĩmoremur, en **ATLOBELLVS AVEROL-
DVS**, nobilis Brixianus, Dei, & Apoſtolicæ ſedis
gratia, Poleñ. Episcopus, propontifex optimus.
En vltro omnibus myſticæ Philoſophiæ candida-
tis patronus: cuius auſpicio, & authoritate, ſi libel-
lus hic æditus fuerit, cum apud oẽs alios terrarum
Dominos, tum præcipue apud **VENETORVM
DVCEM** ſereniſſimũ, pientiſſimũq; **SENA-
TVM**, ſine vlllo metu reprehentionis, **Victor** volita-
re poterit. Hic Reuerẽdiſſ. Antifteſ, vt antiquiſſi-
mam gentis **AVEROLDAE** nobilitatem, vt am-
pliſſimam totius corporis dignitatem prætermitta-
mus, qua ſiceminet, vt vel procul intuenti terrenum
Numen, non, hominem præ ſe ferat, diuino eſt in-
genio, & ad promerendam ſemper nouam grati-
am comparato. Incredibili morum ſuauitate, ad
hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua

EXORATIO IMPRESSIONIS. 4

fit, vt quocunq; se vertat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiorque fiducia est nobis proposita impetrandi, quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quãto longe, latèq; tua sacrosancta polet authoritas, opus hoc nostrũ (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præfidio tuo munitum, tutius in doctissimorum Virorum manus veniat. Est. n. nobis iampridem exploratum, quod si tuo quoq; suffragio, tuóq; fauore, ac numine comprobatum, fuerit, extra omnem aleam positum, ab omniq; securum inuidia per Vniuersum terrarum orbem volitabit. Quod si tua benignitate, acciderit, Pantheus amplitudinis Tuæ obseruantissimus, quicquid animi, corporisq; viribus polet, quoad vixerit, Tibi deditissimum fore pollicetur. Vale.

Concessio.

Edictum leonis .x.

PONTIFICIS MAXIMI.

LEO.PP.X.

Niuerſis: ad quos hæ noſtræ literæ per
uenerint, Salutem, & apoſtolicam be
nedictionem. Cum iam pridem: ſicut
accepimus, Dilectus filius Ioannes
Auguſtinus Pantheus Venetus mul
tis lucubrationibus, & vigiliis opuſcu
lum de tranſmutationibus metallicis compoſuerit,
illudq; ad cõmunem uſum edere ſtatuert: Nos qui
uiros doctõs in bonarum literarum ſtudiis, quantũ
cum Deo poſſumus, fouemus: ne is ex tot ſuis labo
ribus damnum aliquod incurrat propter impreſſo
rum æmulationem, qui alienæ induſtriæ inſidiãtur.
Verum ſi qui fructus ex eo per ipi poterunt: ii ad
quũ perueniant efficere volentes: Mandamus, & præ
cipim⁹ omnibus, & ſingulis ſub excõmunicationis
latæ ſententiæ: iis autem qui in noſtris, & Sãctæ Ro.
eccleſiæ Ciuitatibus, & locis degerint: quiq; nobis
& eidem eccleſiæ mediatè ſeu immediatè ſubiecti
fuerint: præterea ſub trecentorum ducatorum Ca
meræ apoſtolicæ applicandorum: & item ſub libro
rum, quos impreſſerit amiſſionis pœnis: ne quis per
decem annorum ſpacium opuſculum ipſum impri
mere: aut imprimi facere: aut impreſſum vænunda
re: vendendumue tradere vllis in locis audeat: præ

ter ipsum Ioannem Augustinum: sine eius iussu &
concessione. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ
sub Annulo piscatoris die Vltima Febru. M. D.
XVII. Pontificatus nostri Anno Quarto.

BEMBV S.

Leoni. x. Pontifici ma

XIMO: IOANNES AVGVSTINVS

Pantheus Venetus sacerdos peren-
nem felicitatem.

Vm id moris apud antiquos:
æque ac recentiores Beatissi-
me Pater extiterit: memora-
biles mortalium vigiliã: præ-
cipuasq; eorum Lucubratio-
nes: aut si quid accuratius lite-
rarum monumentis manda-
runt: Regibus, Imperatorib*
aut Summis Põtificibus mu-
neri offerri: tanquam benemeritis earum Cenfori-
bus: optimisq; laborum suorum Protectoribus, vt
Virtus inde laudata non mediocre sumeret incre-
mentum. Haud esse a ratione alienum duximus, Li-
bellum, quem nuperrimè de Metallorũ Metamor-
phosi ex omnigena Philosophorum lectione con-
gessimus ad publicæ utilitatis commodum Fastigiũ

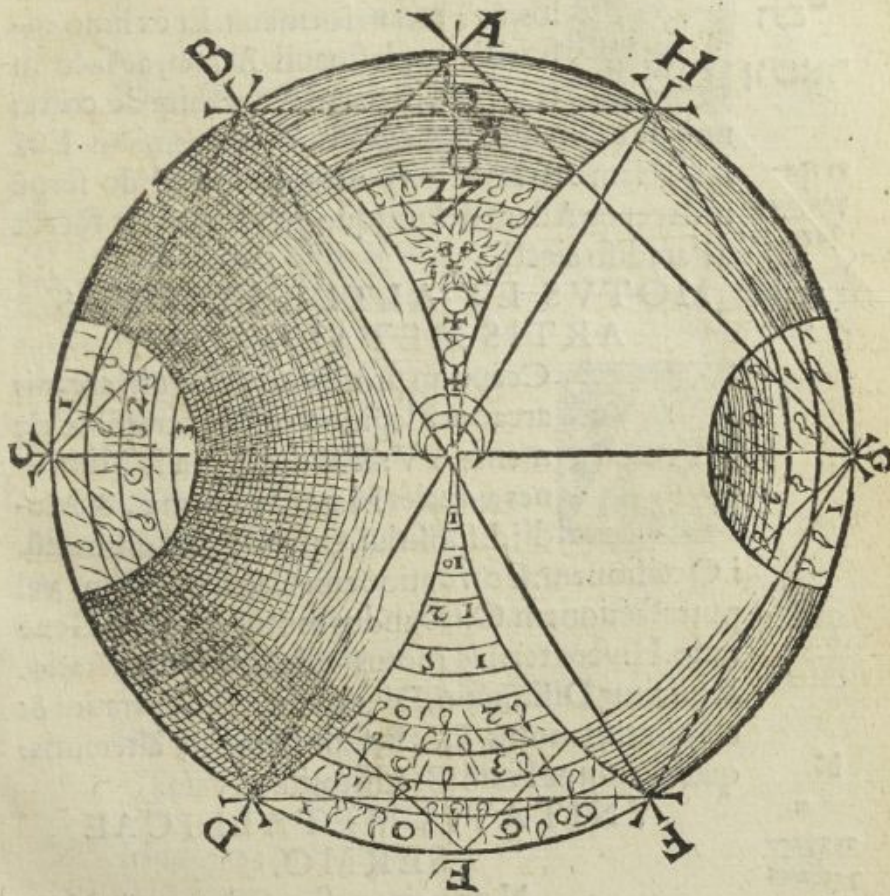
Pontificii tibi dicare Moderatori. Tanta nanq; in te est virtutú omnium copia, amplissimumq; Orthodoxæ religionis imperiú, & moderamen (silem^o præ clara tuorum gesta nulla oratione satis explicanda) vt veluti Sol inter sidera, omnia nutu tuo facile disponas, & modereris, Oisq; perscrutorú arcanorú Caterua te vnicú Virtutú, morumq; omiú Parenté, ac Meccenaté prædicet, & veneretur, Eamq; nostræ lucubrationis farraginem esse voluimus, vt syncerã arcanæ Metamorphoseos Metallorú veritatē cõtineret, & iniquitatis fallacias, operisq; incredulitatē ab ipfis occultorú idagatoribus amoliretur. Quod per q̄ facile patebit, si quispiã æquo año secretiores eius fesus perscrutabitur, eãq; in scribēdo seriē seruauimus, vt solis arcanorum Scrutatoribus, & Sapientiæ filiis benedictus Philosophorum Lapis, non Lapis, immo incõparabilis Thesaurus innotesceret. Idēq; malè cogitantibus, & ignorantia nubilo delitescen tibus occultaretur, tanquã præclarú Dei munus rarissimis collatú mortalibus. Hinc cognoscant volui m^o quanto in errore plariq; inuoluátur, plurima Sapientum scripta falsò interpretantes, qui solam verború superficiem, & simplicem literæ sensú ferè attingētes, quod sub ipso cortice Arcanú cõtineri Sapientes voluerunt, penitus neglexerunt. Quamobrē qui perperã ac nimis superstiosè eadē sectati sunt, iam verú callē se non psequi, sed per deuia longe aberrare, amittētes tēpus, & oleú (vt veteri adagio dici solet) intelligant. Verú nullú Diuitiarú incõmodú, nullúq; tēporis dispēdiú passuri sunt, qui libellú

(quantuluscunq; sit) nostrum diligenti cura lectita-
uerint, optimèq; calluerint. Donumq; ex cœlesti li-
beralitate (si quem Fata vocant) Aurei rami in opa-
cissima arbore latētis consequentur. Quo sane auul-
so, non deerit alter Aureus, immo longè precio-
sior. Nam simili semper frondescet Virga metal-
lo. Hunc igitur Sapientiæ filii diè noctuq; perseru-
tentur, totisq; ingenii viribus occultissimum Natu-
ræ Mysterium prosequantur, idemq; Christianæ
pietati consecrare studeant. Tu itaq; Pater Bea-
tissime, quem Deum mortalem in terris, & im-
mortalem Hominem in cœlis esse credimus, ac
veneramur, labores nostros hilari fronte suscipe,
tanquam Clientis tui tibi deditissimi Primitias,
quas si nō displicuisse cognouerim⁹, ad altiora scru-
tanda Naturæ Mysteria benignissimis tuis auspiciis
protecti, & conceitati, annuente Deo optimo maxi-
mòq; accingemur. Interim cū venusino Vate Bea-
titudinem tuam alloquamur. Serus ī cœlum redeas;
diuq; Lætus intersis populo quirini. Quo triste ni-
hil sospite timendum est. Vale Pater Beatissime vni-
cum Orthodoxæ fidei Decus: & Præsidium.

Ad lectores prefatio.

QVamuis silentio nostram incultam
indaginem potius præterire debuisse-
m^o: quam talis, ac tam admirandæ me-
tallicæ mixtionis verbum aliquod lo-
qui, monētibus antiquis patribus: No-
lite arcana propalare mortalibus. Attamen annuen-
te causa prima: trutinata immensa supernaturali: ac
omnibus fere occulta materia, non sine optimis in-
stitutionibus a primæ Causæ inspiratione iam dudū
acceptis: quibus omnia nos debere fatemur. Ope-
ræ precium duximus sub umbraculo Solaris reflex^o
compendio veritatem ostendere: & grauissimam
hanc transmutandi metalla prouinciam electis peni-
t^o elucescere. Verum quia sub ænigmatis pallio for-
tasse delitescere virtus illius videbitur (vt par est) id
cognoscatur, velimus: nec alia de causa appositum
fuisse Schema, nisi propter Ingratos, Indignos, Son-
tes, Alienigenas, Prophanos, Adulatores, Aposta-
tas, Anathematizatos, Maledicos, Infideles, & tristes
Hypocritas. Totum nunc rectè: & breuiter: & aper-
tè dicetur. Cum copiosius in portione Diuisionis
& in Speculo nostræ mentis intuitus narretur. Vt
Lucentes lux adueniens in luce clarifi-
cet: & Aberrantes hac accedente
luce emendentur: & com-
potes gratiæ dono
fruantur vni-
tate.

ARTIS METALLICAE SCHEMA.

EXPOSITIO LITERARVM
SCHEMATIS.

יוהה
למל
ושאר

Conditor omnium rerum Deus sua maxima omnipotentia ex Hyle creata Cœlos, & Terram formauit. Et ex limo ipsius Terrę plasmauit Adam, ac factum transtulit in paradisum. Ibiq; de costa: non de capite: nec de pedibus Adæ dormiētis Euā illi sociam extraxit. Eua postmodum a calido serpente decepta: Adam delusit: quo pariter postea fuerūt a Paradiso eiecti.

παρα-
γεμιμα-
τον
υλη

MOTVS ET ALTERATIONES
ARTIS METALLICAE.

ceptum prodi non debere in arcanis arcanorū legitur: tamen literas, siue elementa A V: & E dicimus esse Mixtiones æquales Materiæ, Formæ, & Medij dispositiui. C: vero Primum motū.

i. Occisionem: Corruptionem: Calcinationem, vel putrefactionem. G: secundus motus est: & est Generatio. H: vero tertius motus videlicet Augmētatio. D: dicitur Disiunctio, Diminutio, vel Separatio: & est quartus motus. F, & B, sunt elementa alterantia: quæ dicuntur Fixio: Beatificatio: & Vita.

&

α
παρα-
γεμιμα-
τον
υλη

VNITATIS METALLICAE
SERMO.

I

N principio est omnipotentia: Naturarum Natura: Temporum tempus: Dominus æternus: vniuersalis: superius: & est vnus sōlus Deus. Solus

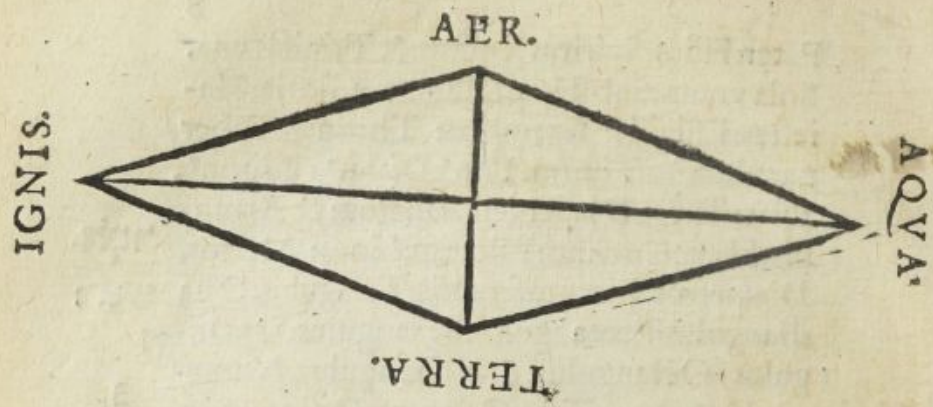
יוהה

Pater: Filius: Spiritus sanctus: & Trinitas vna.
 Sola vnitas: Substãtia: Diuinitas: Gloria: Ma-
 iestas: Essentia: Exemplar: Thronus: Taber-
 naculum: & Totum. Tonº: Ditonº: Tritonº,
 Diatessaron: Diapente: Diapason: & Armo-
 nia. Hyle: Circinus: Púctum: Linea: Metros,
 Diametros: Circumferentia: Triángulus: Qua-
 drangulus: Pentangulus: Sexangulus: Septan-
 gulus: Octangulus: & Nonangulus. Nume-
 rus: Vnº: Duo: Tres: Quatuor: Quinq;: Sex,
 Septem: Octo: & Nouem, Caritas: Intelligen-
 tia: vniuersalis Animarum: Corporumq;: Ca-
 pacitas: Cælorum vniuersalis Operatio: Pu-
 ritas: Simplicitas: Ignis: Aer: Aqua: & sola Ter-
 ra. Solum Chaos: Elementorum mixtio: A-
 byssus, Tenebræ: Lux: Dies: & Nox. Solum
 Firmamētum: aquarum Separatio: ac Cõgre-
 gatio. Terræ Apparitio, & Virtus generati-
 ua. Solum Sulfur: Argentú viuum: spirituú
 Vnio: & Res vna sola. Solus Sol: Luna: Stella
 rum congregatio: Signorum: Dierum: Men-
 sium: ac Annoꝝum. Ordo. Sola Præceptorú
 series: Virtutum: Sacrificiorum, animalium:
 vegetabilium: & metallorú Cõgregatio. Solº
 Motor: Vita: Trássubstantiator: Prima causa
 Medium, & Finis.

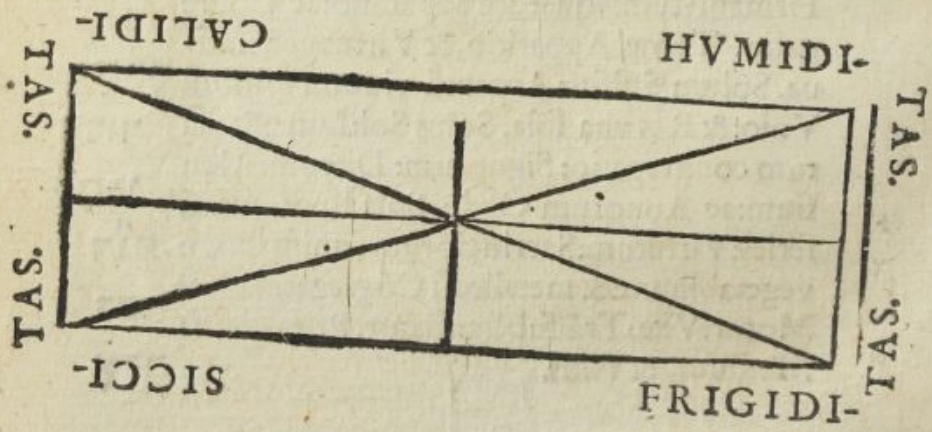
θεον & ε
 γνησιον
 ζωτικον
 ενωσις
 πνευ
 ματων
 εν πα
 ρα.

הקמ
 ראש
 ו
 פ
 פריית
 כסף
 חי
 הקמ
 קרור
 קרו
 הות
 קבר
 אקר
 ת

ARTIS METALLICAE
 ELEMENTA.

PRIMARVM QUALITA-
TVM METALLORVM.
SCHEMA.

THEORICA AC PRA XIS.

Erminatio, recipientium est mutatio naturarum receptarum per ineffabilem mixtionem calidi. i. Ignis cum Frigido: humidi. i. Aquæ cum Sicco dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio est fumus albus: & est

קט
ב
ז
ז

T

6. Aqua albificans indicum lapidē, vt ait Maria. Hæc res est aqua albificans in rademum lapidem. i. indi

cum. Et ista aqua est aqua viua, quæ sicca dicitur, vt omnes asserunt. Et est Argentum viuum Sapientū, de quo dixit Hermes, Custodite hoc Argentū viuū coagulatum, quod est in intimis thalamis, in quibus coagulatum est. Ipsum enim Argentum viuum est de CORDE SATVRNI, & est secretū Scolix, & dicitur Terra residua. Qui igitur verba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum, qui nullius malè perpetratum opus iustificat, & nullius rectè ac benè exaratum condemnat, quod omne quod cælauimus de hac sapientia, iam deteximus, & maximum arcanū, scientiam & intellectum habentibus patefecimus. Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet istam admirabilem mixtionem, seu arcanum maximum componere et postea ipsum mutare de natura in naturam, Luca sic dicentē in Turba. Pluribus rebus non indigetis, nisi vna tantum. Et ista res vna in vno quoque gradu operum nostrorum in aliam vertitur naturam. Nam vt testatur Geber, Ars talis non consistit in pluralitate rerum, cum dicit. Est. n. La-

αναλαβόντων

10

B

Notan-
dum.

X

pis vnus, Medicina vna, in quo magisterium nostrū
consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam
nec minuimus, nisi q̄ in præparatione ei* superflua
remouemus. In vna ergo re consistit totum ma-
gisterium istud. s. in Argento viuo. Et hoc expref-
se dicit Alphidius filio suo. Scito fili, q̄ hic lapis, qui
est radix, de quo omnes Sapientes tractauerunt, Ar-
gentum viuum est. Et est quoddam Argentum vi-
uum Albi coloris, & plusquam speculum splendēs.
Item fertur in Turba. Initium totius operis est albe-
do. i. Argentum viuum. Ruborq; succedit. Notetis
ergo q̄ Acetum, Agnus, Aibachest, Albedo, Albo-
rach, Album plumbum, Anima, Aqua, Aqua albi-
ficans, Aqua grauis, Aqua mercurialis, Aqua mun-
dificata, Aqua sicca, Aqua talchi, Aqua viua, A-
qua viscosa, Aqua vitæ, Aqua vrinæ, Argen-
tum viuum sapientum, Argentum viuum coagula-
tum, Argyrion zotichon, Arsenicum, Auripigmen-
tum, Azoch, Cain, Cambar, Caput corui, caspacha-
ia, Cælum, Chesseph hai, Cor saturni, Compar, cor-
pus album, corpus contrarium, Filius, Fumus albus,
Gumma. Hermaphroditus, Hyems, humiditas adu-
stiuā, Humiditas aquosa, Inimicus, Lapis vnus, Ma-
gnesia, Medicina vna, medium dispositiuum, men-
struum, M E R C V R I V S, Occidēs, Ollus, Ouū,
Phlegma, Plumbum, Primus, punctum, radix, Satur-
nus, secretum Scolia, Senectus, Serinech, seruus fu-
gitiuus, socius, Spiritus, stagnum, Sublimatum, suc-
cus, sudor Solis, Terra residua, Ventus, vespera, vri-
na puerorum, vultur, Zibach, & Ziua, idem figuifi-

ficant. Quorū omniū, & multorū aliorū nomina p
 lixitatis vitā dæ gratia omittimus. In compositione 29.
 autē hui⁹ admirabilis mixtionis, seu maximi arcani,
 oportet nos sequi naturā. Nam (vt ait Geber) natura
 p se agit. Nos autē oportet tria scire, videlicet quid ē
 natura, quot sunt naturæ, & qualiter natura operat.

Secundum autem Aristotelem secundo phyfi-
 cæ auscultationis, Natura sic diffinitur. Natura
 est Principium, & Causa mouendi, & quiescen-
 di in illo in quo est primo, & per se, & non secundū
 accidens. Item secundum Auctorem perfecti magi-
 sterii, Naturæ, & complexiones primarum qualita-
 tum sunt quatuor, videlicet caliditas, & Siccitas, vt
 in Igne. Caliditas, & Humiditas, vt in Aere. Humi-
 ditas, & frigiditas, vt in Aqua. Frigiditas, & siccitas,
 vt in terra. Omnes autem istæ cōplexiones inæqua-
 les sunt, nec est vlla istarum, quam quærimus. Nam
 nos quærimus æquale, de quo dicit Ioannicius, q̄
 æqualis mixtio est vna, quando cum moderatione
 incolume dicitur corpus. Notetis ergo, q̄ dicit cum
 moderatione. s. prædictarū naturarū, videlicet cali- Notan-
 ditatis, humiditatis, frigiditatis, & siccitatis. Nā quā- dum.
 do aliqua istarū naturarū aliā non excedit, tunc dici-
 tur corpus æquale, quia tantū est de vna, quantū de
 alia. Item notetis, q̄ incolume dicitur sanū, vel mū-
 dum ab omni causa corruptionis. Et scđm Geber. Notan-
 Stagnum est plumbum purissimum, & est in eo æ- dum.
 qualitas fixationis, vel spissitudinis duorum cōponen-
 tium argenti viui. s. & sulfuris, non autem æqualitas,
 quantū in mixtione argenti viui. Itē Hermes inquit.

Bii

30 Filii Philosophorum corpora sunt septem, quorū
 primus est Sol, eorum optimus rex, & caput, quod
 nec terra corrumpit, nec res comburens comburit,
 nec aqua alteratur, eo q̄ complexio eius est tempe-
 rata, & natura directa, ī Caliditate, Humiditate, Fri-
 giditate, & Siccitate. Nec in eo quid superfluum est,
 vel diminutum. Et ideo Philosophi prætulerūt ip-
 sum, & magnificauerunt, & dixerunt, q̄ sic se habet
 Sol in corporibus, quemadmodum Sol in Stellis.
 Suo. n. lumine, & splendore omnia commutabilia
 germinat, & omnes fructus perficit nutu dei.
 Quid plura, si ad hoc peruenire possimus? Habem⁹
 proportionatum ferè totū iuxta Socratem dicentē.
 Iam ergo Albi plumbi dispositionem vobis demō-
 stravi, quo genito nihil aliud est, q̄ opus mulierum,
 & ludus puerorum. Item notetis, q̄ Ingressio, Sum-
 merfio, Coniunctio, Connexio, Complexio, Com-
 positio, & Mixtio, idem significant in hac arte. Ni-
 hil. n. ingreditur, summergitur, coniungitur, conne-
 ctitur, complectitur, componitur, quādo miscetur.
 Ergo videamus quid sit mixtio, quia ipsa cognita
 per diffinitionem omnia alia cognoscentur.
 Secundum ergo Philosophum primo de generatio-
 ne. Mixtio est miscibilium alteratorum per minima
 coniuكتورum Vnio. Notetis miscibilium. i. elemē-
 torū. Nam ipsa sunt prima principia vnus cuiusq̄;
 mixti, nec ipsi⁹ mixti manifestam, nec occultam sci-
 re possumus naturam, nisi sciamus ipsa elementa
 commiscere, seu componere, Vnde Hermes dicit. 9
 Intellige fili quatuor elementorum scientiam, quæ

fuis posita sunt rationibus in sua abscondita apparitione. Forū. n. abscondita apparitio, nequaquam significatur nisi componatur, eò q̄ non perficiuntur donec sui colores peragantur. Notetis etiam per minima. i. per indiuisibilia. Nam si quid posset diuidi, non esset minimum, cum omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo q̄ per minima. i. per indiuisibilia fit mixtio Elementorum. Et q̄ Elementum fit minimum corporum apparentium, patet per definitionem eius. Elementum enim minima particula corporis est. Notandum.

Tertio, videamus qualiter operatur Natura. Et certe quatuor modis. s. secundū quatuor mot⁹, qui sunt Corruptio, Generatio, Augmentum, & Diminutio. Alteratio. n. est secundum qualitatem mutatio. Agit ergo natura corrumpendo. Sed quia Corruptionis multæ sunt species, tentemus solum de vna, quæ vertitur in propositum nostrum. Et certe vna est Putrefactio. Vnde Hermes in allegoria sua. Scitote, q̄ artis origo est caput Corui, qui in nigredine noctis, & in claritate diei sine alis volat, & amaritudine nostra in suo sanguine exeunte coloratio accipitur, & a suo dorso mera accipitur aqua. Non est aliud caput Corui, nisi nigredo noctis. Quia sicut ista sunt nigra, & obscura respectu diei, sic corpus putrefactum respectu corporis mundi, q̄ ex putrefactione oritur, seu per nostrum artificium extrahitur. Sed cuius coloris debet esse istud corpus mundum? Certe albi coloris. Vnde Hermes. Scitote rumorū inquirentes, & Sapientiæ filii, q̄ Vultur su

B iii

pra montem extensum in cacumē voce magna clamat, inquit. Ego sum Albus nigri, & citrinus ^{albi} & Rubeus citrini, veridicus sum ^{certe}, & non mentior. Notetis ergo albus nigri. Nam ipsū albū, ex nigro extrahimus. Itē Alphidius. Argentū viuū quod ^{ab eo. s. corpore nigro} extrahitur, est humidū, albū, a corticib⁹ mundū, ne opus pereat. Viso ergo q̄ primus motus naturæ est putrefacere, videndū est qualiter fit. Et vt perfectè sciam⁹ facere, oportet nos habere cognitionem principiorū tam naturalium quam Artificialium. Nam qui principia ignorant, finem nō inuenient.

31

Rimum ergo principium naturale est materia, seu causā materialis terræ, aquæ, ignis & æris, sub nutu dei, vel Marthek, q̄ græcè neusi theu dicitur, & Hebraicè rec on heloim, positus in literis, & numeris: notatis per lineam perpendicularem vt infra, ac diuisis per æquales, & inæquales partes, tali videlicet modo.

N . . .	13	M . . .	12
V . . .	20	A . . .	1
T . . .	19	R . . .	17
V . . .	20	T . . .	19
. . .	72	H . . .	8
. . .		E . . .	5
D . . .	4	K . . .	10
E . . .	5	. . .	72
I . . .	9	D . . .	4
. . .	18	E . . .	5
. . .	90	I . . .	9
.	18
.	90
. . .	9	. . .	9
. . .	2	. . .	2
. . .	18	. . .	18
. . .	9	. . .	9
. . .	8	. . .	8
. . .	72	. . .	72
. . .	18	. . .	18
. . .	90	. . .	90
	Putrefactio. 42	Biiii	
	Generatio. . 30		
	Alteratio. . 18		
	. 90 .		

N	. . 50	200 .	⋄
E	. . 5		
Y	. . 400	. 90 .	⋄
Σ	. . 200		
E	. . 5	. . 6 .	⋄
I	. . 10	700 .	⋄
		996 .	
	. . 670	. . 1 .	⋄
θ	. . 9	. 30 .	⋄
E	. . 5	. . 5 .	⋄
O	. . 70	. 10 .	⋄
Y	. . 400	600 .	⋄
	. . 484	646 .	
	. . 1154	1642 .	
Putrefactio.	. 539	Putrefactio:	. 772
Generatio.	. 386	Generatio.	. 544
Alteratio.	. 229	Alteratio.	. 326
	. 1154.		. 1642.

Secundum est Calor id est Ignis alienus, qui est instrumentum mouens ipsam materiam ad putrefaciendum, & non aliud agens in mundo.

Vndè inquit Alphidius. Scito fili, q̄ substantia agēs in hoc toto mundo est vnum. f. Calor. Calore enim sublato, nullus omnino motus est. Mot⁹ autem est actus, ideoq; dispositionis, & operis radix calor est. Sed cum multi sint gradus calorum, siue Ignis, videamus quid sit iste, & in quo gradu est.

Et certe Ignis, siue Calor, è Ignis siue Calor Intēssim⁹, sic testāte Maria. Mensura Ignis tui esto sicut Solis in diebus Iunij, & Iulij. Et vocatur Fimus equinus, vt inquit Alphidius. Igne coquitur: quod tibi ostendam. Et est calidus, & ficcus in quarto, cuius proprietas est augmentare ficitatē, condensando humiditatem. Nam sicut Ignis Fimi augmētat frigidum, & humidum propter suam frigiditatem, & humiditatem, quæ prohibetur: Ita fortitudo Ignis calidi, & ficci, ficitatem disponit, naturam humidam in naturam ficcā (vt scitis) terminando. Huic autem non assimilatur alius in mundo nisi Naturalis, qui est Ignis Solis in visceribus terræ. Vis igitur principiis naturalibus, videamus Artificialia.

Pincipia Artificialia sunt instrumenta, in quib⁹ perficitur ista putrefactio. Et Primum est C A R A H A: Secundum est A L V D E L. i. Vēter equi: in quo debet poni materia: de quo Vincētius dicit. Solutionis corporum & spirituum, instrumenta sunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et

fit duobus vasis: quorū alterū, ē Aludel & in ipso: Materia ponitur: statque in Fornace: & subtus nutritur Ignis: vt buliat. Auicenna dicit, q̄ istæ dispositiones non possunt fieri nisi in vase duplici cognito, quod vas est Venter equi supra nominatus. Itē cum diffinitio sit omnino quid esse rei significans, videamus quid est putrefactio rei, vt melius cognoscamus eam.

Secundum autē Ioanniciū. Putrefactio est corruptio substantiæ rei ex vaporum retentione. Si. n. dispergat per æra, non putrefit.

inc
Quare debet aludel sic adaptari, ne respirare possit. Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est substantialis humiditatis corruptio ex indigētia caloris naturalis, superabundante calore alieno artificiali exteriorius agente. Notetis calorem alieno superabundante. Nam ipse calor alienus est instrumentum agēs, seu perficiens putrefactionem corruptione humida. Sed per quem modum facit hanc corruptionem calor? Respondemus. Calor calefacit rem sibi superpositam, & calefaciendo facit euaporare humiditatem, qua humiditate omnes partes siccae terreæ continuabantur, & faciebant vnum corpus continuum & vnam rem, & ita calor corrumpit, & putrefacit ipsam rem, sicut videtur in ligno in igne posito. Nam fortitudo caloris ipsius ignis, facit euaporare a ligno Aquam, & Oleum, mediātib; quibus lignum primo erat corpus continuum, modo post separationē Aquæ, & Olei, remanent cineres, & partes siccae ex toto discontinuatæ, & puluerizatæ. Et propter istā

Notandum.

similitudinem, putrefactio vocata fuit cinis a Philosophis. Vnde rectè inquit hermes. Ne argentum viuuum negligentia tradas, nigrũ cinerẽ dealbat, & p̄ sapientũ ignẽ fit opus. Ideo vocata fuit etiam calcinatio. i. Putrefactio p̄pter eandẽ similitudinem. Nã sicut fortitudo ignis priuat lapidem sua humiditate & de ipso facit calcẽ, sic putrefactio. Vnde parmenides in turba. Nisi veritatis naturam, eiusq; compositiones, & complexiones sciatis, & bene coaptetis consanguineum consanguineis, & primũ primo, in conuenienter facitis, nec quicquã operamini, eo q̄ naturæ cũ suis consimilibus naturis consequentur eas. & lætabuntur in eis. Nanq; putrescũt, vel disiungũtur, eo q̄ natura naturam regit, quæ ipsã diruit, & in puluerẽ vertit, & in puluerẽ deducit. Apparet ergo, q̄ per putrefactionem res destruitur, & in nihilum deducitur, sicut lapis per calcinationem. Viso igitur quid est putrefactio, & qualiter fit, videamus signa per quæ possumus cognoscere quando erit perfecta, & quando non.

DVo quidẽ sunt accidentia principalia, per quæ possumus cognoscere ipsam esse factam, aut non. s. Color, & tactus. Color. s. Niger, tactus. s. Põderosus. Vnde auctor perfecti magisterii. Plumbum in sua altitudine est plumbũ, & argentũ, frigidũ, Siccum, terreum, melancholicum, nigrum, marcidum, fœtidum, ponderosum, & fœmineum.

Ex iis ergo apparet, q̄ putrefactio tunc est perfecta quando est nigra, & ponderosa. Item notetis, q̄ argentum nostrum, Calcinatio, Incineratio, Me-

Notandum.

lancholia, Nigredo, Nox, Putrefactio, Prægnatio, & Sputum idem significant. Sed quid remanet corruptum post Putrefactionem? Respondemus. Substantia formæ, quæ ante putrefactionem erat in potentia rei introducta ex proportione Elementorum, ex quibus erat composita. Quia materia non ita corrumpitur, ut penitus annihilatur, seu ad nihilum reducatur, cum elementa destrui a nobis non sit possibile, sed Essentia, & Forma, quam ex mixtione susceperant, bene penitus annihilantur. Nam totum integrale (puta domus) consistit ex suis partibus integralibus. Destructa vero, seu disiuncta una parte a loco suo, quem locum prius habebat in toto destruitur forma, siue Essentia totius domus, & tamen remanent Lapidés, Ligna, & Fundamenta, ex quibus constabat domus. Sic etiam in proposito nostro. Nam separato humido a loco suo, quem habebat in composito elementari, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum, & separatè ab aliis partibus, annihilatur penitus forma, & essentia ipsius mixti. Substantia tamen humidi non annihilatur, nec potest annihilari. Sed contra. Nonne si ponamus ollam plenam aquæ ad ignem, per virtutè caloris cõsumetur, ita quod nihil remanebit? Certe sic. Ergo substantia eius penitus annihilatur. Respondemus. Quod Aqua habet substantiam valde subtilem, & raram. Item habet contrarias qualitates penitus qualitibus ignis. Nam Caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & ficcitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant in-

ter se: & si caliditas vincat aquæ humidæ frigiditatē,
 intantum subtiliat, & ratificat substantiam aquæ, q̄
transmutat eam in substantiam Aeris. Nam Aer ge-
neratur ex Calido ignis, & Humido aquæ. Et Terra
ex Sicco ignis, & Frigido aquæ. Vndæ Morienus.

Quatuor sunt Elementa, quorū duo sunt principa-
 lia, & summoperè contraria, vt Ignis, & Aqua. Alia
 vero duo generantur ex istis, vt Aer, & Terra. Hoc
 etiam declarat Albertus optimè in libro perigene-
 seos. Item videmus nubem pluuialem virtute calo-
 rum sursum ascendere, & contra naturam suam ele-
 uari. Nam Aqua de natura sua semper deorsum pe-
 tit: tāquā graue, & cum venit ad locum perpetui fri-
 goris, in quo frigiditas superat caliditatem, tunc nu-
 bes cōuertitur in Aquam virtute suæ frigiditatis in-
 spissantis, & conuertentis substantiam nubis in a-
 quam, & ita generatur pluuia. Et etiam cum ventus
 borealis, cuius natura est frigida, & sicca, obuiat au-
 strali, tunc si frigiditas borealis superat caliditatem
 australem, condensatur, & cōgelatur nubes, & hæc
 aliquoties in Aquam conuertitur, aliquoties in grā-
 dinem, aliquoties in niuem. Ex quo apparet, q̄ sub-
 stantia Elementorum non potest annihilari, sed re-
 cipit transmutationem, cum natura vnus naturam
 alterius superat.

Secundus autem motus naturæ est Generatio.
 S Cum Corruptio vnus, est Generatio alterius,
 Philosopho teste primo de generatione. Et est
 impossibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua
 Forma, primo physicorum. Nam quando agens de

struxit mixtionem primam, seu proportionem elementorum, quæ faciebat rem esse sub prima forma, statim introducit aliam. Et quæ forma est illa? certe corporis corrupti, quod vocatur a Sapientibus huius artis Saturnus, vel plumbū, vel æs propter suam nigredinem, & immunditiā, a qua nigredine, & immunditia debet fieri mudatio. Vnde inquit hermes. Hoc fili noscās, quod nisi quis sciat ducere prægnationem, facere generare, mortificare, & species viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quousque igni purgentur, colorentur, & a maculis vltimis mundificentur, velut a nigredine, & tenebris, nihil fit. Si autem hoc quis piā fecerit, maioris dignitatis erit possessor, ut reges eū venerentur. Item alteratio est mutatio secundū qualitatem facta ex quadā materiæ locali permutatione, qui quidē motus cōtinet in se principalia huius magisterii, de quibus dicit geber. Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius quibus applicatur Artifex ad hoc magisterium, qui quidem ad se inuicem sunt diuersi. Est. n. vnus modus sublimatio, & descensio alter. i. secundus. Et vnus est distillatio. i. tertius. Et vnus ex modis est calcinatio. i. quartus. Et alius solutio. i. quintus, sextus, coagulatio, septimus vero, Fixio. octauus demū est, cæratio.

Primus ergo modus fuit sublimatio. Et causa inuentionis eius fuit, quia non nouerunt antiqui Philosophi, nec nos, nec qui post nos venturi sunt, aliquod quod vniret corpora nisi spiritus solos, vel quod naturam spiritus, vel corporis in se contineat, sed

Prima

na

*in hac
opere
constit
oia*

16
*F. 16. p. 10. d. 16
 in d. 16
 curate*

hos proiectos super corpora sine illorū mundatio-
 ne, viderunt non perfectos colores dare, vel ex toto
 corrumpere, denigrare, aduertere, & defœdare. Note
 tis ergo, q̄ dicimus sine illorū mundatione. Igitur Notan-
 mundatio debet fieri. i. ista a nigredine, & tenebris. dum.
 Et ita sentit hermes. Sed quid est illud, q̄ parit istā
 nigredinem? certe humiditas aquosa, & adustiuā.
 Vnde auctor trium verborum dicit, q̄ humiditas
 adustiuā est fumus aquosus, de quo dicitur, humidi-
 tas aquosa, & adustiuā corrumpit opus, & tingit in
 nigredinem. Verum humiditas illa, quæ parit nigre-
 dinem, impedit albū fumum, quo deficiente aurum
 archimiæ non fit, Morieno ita testante. Nisi fumus
 albus fuisset, aurum archimiæ non fuisset. Item de
 hoc idem. Nota, q̄ de fumo albo interrogasti, scire
 te conuenit. Fumus albus est anima, & Spiritus illo-
 rum corporum, quorum animas iam extraximus, et
 iterum eas suis corporibus coniunximus. Ista ergo
 Anima suum corpus ingressa dealbat ipsum, et mū-
 dat ab omni nigredine. Vnde parmenides in Tur-
 ba. Scitote, q̄ si superficies dealbatur intrinseca
 eius dealbantur, & si superficiem æris dealbauerit,
 intrinseca eius dealbabuntur. Item lucas. Argento
 autem viuo gubernato omne corpus dealbatur, &
 natura naturam conuertit.

Siccū ergo & humidum accipite, & extrahite fu-
 mū albū ab ipsis, & custodite ne pereat. Sed qua-
 liter generat istē fum⁹ alb⁹? certē p̄ putrefactio-
 nē, & mūdificationē. Primò materia corrūpit, fitq;
 per calorem ignis separatio vnus fumi adustiui, qui

36

tigit in Nigredinem ab isto Fumo albo, qui erat ante mixtus sibi in prima materia, sub vna forma tamē & ita recipit mundationem vnam per ignem. Nam alteram postmodum recipit per artificiū nostrum. s. per Sublimationem, & Distillationem, vt infra. Et hoc est, q̄ dicit Hippocrates in aphorismis. In perturbatione, & vomitu, qui sponte fiunt, si qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si vero non, e-contra. Quod sic exponimus. In perturbatione vētris. i. Putrefactionibus, quæ fiunt in Aludel. Et vomitibus, qui sponte fiunt. i. Sublimationibus, & Distillationibus, quæ fiunt in Caraha ascendendo sursum sicut est vomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est. Si non, male. Ex iis ergo apparet, q̄ si bene sciamus facere Putrefactionem, quæ est turbatio Elementorum, seu Deligatio, vel Mundificatio, & bene per Sublimationem, & Distillationem separare hoc ab hoc. i. purum ab impuro nobis bene erit, & si non, male. Et notetis, q̄ adhæret pars v-

Notandum. na fixa cum fecibus, quæ nunquam per Ingeniorū genus aliquod separari ab illis posset.

zz. **E**T cum Fumus ille fuerit mundus, & albus, tūc erit aptus ad coniungendum cum suo corpore, vt diximus supra, aliter non, vt scitis. Vnde inquit Morienus. Si quis animam extraxerit, & eam sursum ascendere fecerit, & ab ea omnem nigredinem, & fetorem abluerit, postea cum suo corpore coniunxerit, & demum mortificauerit, videbit maxima mirabilia in mundo. Visa igitur generatione illius Fumi albi, qui fit per separationem Fumi adu-

stui ab eo in putrefactione, & mundificatione, videamus illam quæ fit per sublimationem, & distillationem. Et primo videamus, quid est sublimatio, & quare fuit inuenta.

Sublimatio. n. est rei siccæ per ignem eleuatio cū adhærentia suo vasi. Causa autem inuentionis eius fuit mundatio spirituum, aliter impossibilis est, vt iam dictum est supra.

Distillatio vero est putrefactæ liquorosæ rei a fece suæ turbulentæ separatio, & hæc fuit generalis. Specialis autem fuit inquisitio aquæ puræ, ita vt corpus solutum post ipsius aquæ resolutionem non possit infici, nec corrumpi.

Distillationem vero pluribus ponimus modis. scilicet, per manicam, & cineritiu. per manicam, n. sic.

Fiat furnus distillationis in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei benè, & postea sup carbones accensos substantia distillanda ad spissitudinem vnus digiti, & desuper etiam carbones vsq; ad summitatē furni, & dimittatur operari quousq; totum distilletur. Modus vero alius per cineritiu sic fit. Collocet substantia ī fouea cineritij, ac desuper ligna accēsa, & permittat operari quousq; tota munda exeat. Prima aut distillatio maior est q̄ scđa, quia manica acuitatē caloris plus infert q̄ cineritiu. Fit etiā per balneū arenæ. Et causa inuentionis talis balnei, fuit substantiæ puræ in naturā suam extractio. Quoniā per distillationē primā, & secūdā substantiæ, fuit balnei Saturni sola serenitas. Visis ergo modis distillādi, & quid ē distillatio, accedam⁹ ad feces.

C

Verum secundum hermetem . In vna quaq; re corruptibili tria sunt consideranda . Primum quod est vtile aqua, secundū oleum, tertium fex. Tamen nullum istorū habet esse in corpore isto corrupto, sed confusum, & indiuisum, quod corpus ab aliquibus vocatur hyle, vnde dicitur, Deus creauit primo cælos & terram, quos cælos vocamus sublimationem, terram vero corpus nigrum. Et ex limo istius terræ plasmavit De^o Adam & ex Adam viraginem, quod est corpus nostrum, in quo sunt aliquæ essentiæ corruptionis, quæ prohibentur. Vnde inquit alphidius. Scito fili, q̄ in libro fit librorum perfectio, & certissimum est opus eis, qui ratiocinantur, iam ergo mandauit tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea, quæ opus corrumpunt. i. Viraginem. a medicis vero vocatur hoc corpus corruptū massa ptyflannaria, ex qua generatur in stomacho chylus, & ex hoc chylo generatur in hepate quatuor humores. s. Sanguis, Cholera, Phlegma, & Melancholia: & ex iis corpus sustentatur, nutritur, & regitur. Hoc idē ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo procedit in stomacho dealbando, secundo in hepate rubificando, vltimo in membris subtiliando.

A Accipiamus ergo terram rubeam, ac cum sua aqua mundificata in aludel, igne, & ære mediantibus æqualiter coniungamus, vt corpus vnū viuū, seu aqua sicca, vel fumus albus fiat per viā putrefactionis. Hæc aqua, seu putrefactio vocata fuit initium operum, & clavis operum per Aphidium sic dicentem. Scito fili, q̄ intus thesauri non sunt ab

fconditi, verum in ea seruati coram tuis oculis cum
 domum ingredieris, volo tamen tibi vnā clauem
 tribuere, quam eorum signa voco, q̄ si rationē ha-
 bes, residuas tres clauēs scies, & extrahes tua scientia
 ex ea. Porro hæc vna clauis est aqua sicca, quæ fit
 per vas sapiētum, & modo putrefactionis. Per istam
 vero clauem incipit opus, & fit per ipsam postmo-
 dum extractio reliquarū trium clauium, & cogno-
 scuntur. Mixtum igitur ac putrefactum æquatum
 prædictum, iterum in mundo aludel, nam aliud vas
 nō potest ignem sustinere, recipiatur. Colloceturq;
 in furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud
 i marthek deueniat, absq; aliqua terminatione ignis
 prætermissa, quia motus debet esse continuus (vt sci-
 tis) & non interruptus. Propterea inementote om-
 nia necessaria quousq; totum perficiatur.

Tertius motus naturæ est augmentum, quod fit
 admodum augmenti lunæ. Nam sicut per as-
 pectum solis luna incipit illuminari, & postea
 omni die augmentatur lumen eius quousq; tota fit
 illuminata, sic etiam magnesia incipit per finum ru-
 bificari, donec tota fuerit rubificata. Et hoc dicit
 hermes in secreto suo, videlicet vitis sapientum suc-
 cus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine. 30.
 peragitur, de cæterō ipsum diminuit, trituratione ve-
 ro augmentat, eo q̄ luna post. 15. diminuitur, & in,
 30. augmentatur. Fit etiam hæc coniunctio admo-
 dum corporis, & animæ. Nam sicut anima cor-
 pus ingreditur, & continet ipsum, sic fumus al-
 bus corpus suum. Vnde inquit Alphidius. Prose.

Cii

quente fugienti obuiante ab eis fuga aufertur, & veritas sequitur, & natura cœpit suum comparem vt inimicum, & se ad inuicem continuerunt, & continent, quoniam anima corpus introiuit. Istud punctum est secundū punctū martis scđm hermetem. Scđm vero ordinem est Iouis. In domo cui⁹ posuimus Martem. Et quare ibi appositus fuit, videat̃ particula nostræ diuisionis sub titulo cineritij. c. Res a

Notandum.

lopis mūdāta. Idem dicit Rodianus cum embryo-
ne reducit. Notetis embryon. Embryon. n. est frustum carnis, seu massa, ex qua natura format in matrice fœtum: & disponit omnia mēbra sua. Sic istud punctum est massa: seu lapis, ex quo totum magisterium perficitur. Item istud punctū est etiā materia, ex qua omnia metalla ducunt originē. Vnde inquit Alphidius. Vt enucleatius intelligas me loquētem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaq; Aqua grauis, & viscosa in visceribus terræ non habens exitum foras, si prope est Sulfur, eius excocta calore conuertitur in argentum viuum. Et sic Notetis, q̃ Aqua viscosa, & Sulfur sunt materia omnium metallorum, argenti viui.

Notandum.

Hoc idem dicit geber, cum diffinit argentum viuum dicens. Argentum viuum est Aqua viscosa in visceribus terræ Substantiæ subtilis Albæ terræ per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima quousq; humidum contempertur a sicco, & siccum ab humido æqualiter. Notetis ergo, Aquā viscosam, & Substantiā albā, q̃ dicimus esse etiā Materiā argenti. Item notetis, per calorem

Notandum.

temperatissimum tanquam per instrumentum per
 ficiens ipsam. Item notetis, modum perficiendi cū Notan-
 dicit, quousq; humidum cōtemperetur cum sicco. dum.
 Item notetis, q̄ ær, arbor, argentum, Argilla, Argy
 rion, caspa, chesseph, Consanguineum corpus. Cor Notan-
 pus impropriū, corpus nigrum, eua, fada, fœmina, dum.
 Gallina, Giumis, Gumma alba, hypostasis alba, Li
 gnū, Linea, LVNA, Magnesia alba, Materia, Ma
 ter, Massaptyssanaria, Mediū cælum, Meridies, ni
 gredo, niger cinis: Ouis, Sanguis, Secundus, soror,
 substantia subtilis, ver, virago, virilitas, Vnio spiri
 tum, vua acerba, & tenebræ idem sunt. Vifa autē
 mixtione, putrefactione, generatione, & augmen
 tatione argenti viui videamus eius fixationem, quæ fi
 xio fit per diminutionem, quæ est quartus mot^o nat^o
 turæ, quæ diminutio dicitur, & fit per decoctionē,
 vt narratum est supra in præallegato secreto herme
 tis, videlicet. Vitis sapientum &c. Nam sicut Luna,
 postquam plena est, de die in diem incipit diminui,
 donec de ipsa nihil appareat, sic albedo, & illumina
 tio istius corporis incipit diminui per decoctionem,
 donec tota albedo diminuta sit, & appareat rube
 do per nigredinem, & citrinitatem, quæ penitus ap
 parebit, si non remāsit aliquid de illa humiditate a
 quosa, quæ mittit albedinem. 31
 Si vero remansit ali
 quid de illa humiditate aquosa, quæ mittit albedi
 nem, tūc non est facta explicatio. Siccetur ergo do
 nec deueniat, & tunc bene erit. Et hoc est: q̄ dicit
 Hippocrates in aphorismis. Inanitio, si qualē oportet
 fieri, fiat, & confert, & bene erit. Si vero nō econ
 Cij

Notandum.

tra. Glossa, Nota Inanitio. i. Exicatio. Itē Hermes. Ponite igni ipsius humiditatem, & in humido ignē habitare facite, qui ignis huiusmodi humiditatis colorem augmētat, & siccitate cōbustionem, donec in finem ducatur. i. perfectū fiat. Item inquit alphidius. Inspice fili: quia scripturus sum tibi librum cuius verba si intellexeris, hanc artem inuenies, si fueris de ijs, qui eam inuenient. Si vero hęc verba non intellexeris, non accedas ad operandum, nisi si incipias tentare, & aquas coquere: quæ putrefaciendo spissantur putrefaciēdi humiditate, vi siccitatis, neq; ipsius, cuius gen^o ē duo lapides de genere lapidū, extractum. n. est ex lapidibus, quæ in quolibet anni tēpore generantur. Notetis ergo, q̄ per putrefactionem fit Inspissatio aquarum. i. Frigidi, & Humidi, & econtra in siccitatis naturam, quod apparet, vt dictum est supra, per putrefactionem, & generationē in secreto. Accipiamus ergo terram rubeam &c. Nā frigidum, & humidum cum incipit alterari, efficitur nigrum, vt carbo. Vnde inquit hermes in allegoria sua. Lapis noster inquisitus caret simili, & est citrinus, aureus, extrinsecus, & intrinsecus. Cum autem corpus eius alteratur, fit nigrum, & tenebrum, vt carbones. Spiritus autem ab eo ablatus colore est Rubeus. Spiritu autem, & anima sibi redditus viuit, & lætatur, & vides eum tidentem, & hilarem, ac morte carentem. Benedictus igitur fit ille, cuius dispositio fit hęc, qui mortificat, & viuificat, & omnipotens est. Itē hermes in eodē loco. Ego sum albam nigri, & nigrum albi. Et sic apparet, q̄ altera-

tio est ab albedine in nigredinem, & a nigredine in
 albedinem. Et vltim^o ista deficcatio, siue dispositio
 continuè fiet eius conuersio in caliditatis naturam,
 quod est in rubedinem, quæ tamen puenit ex pau-
 citate nigrificandi. Hoc idem dicit rosinus cum di-
 cit, q̄ ars MARTHEK nõ fit nisi ex STAGNO
 Ex quibus potest intelligi, q̄ vnus est dispositor al-
 bi, nigri, citrini, & rubei. Et hoc est, quod dicit alphi-
 dius. Scito fili, q̄ in huius maris profundo Margar-
 ritæ diuersorū colorum nascuntur, in quo & hya-
 cinthus diuersi coloris ascendit, & etiam ipsum. i.
 Marthek colorat corpora per colorem suum. Cum
 n. fuerit calidum, erit rubeum, cū vero frigidū fue-
 rit, erit album. Similiter coloris, & candoris Solis, &
 Lunæ, & rubeū est caliditas, & albedo est frigiditas,
 itellige ergo & obserua. Item notetis, q̄ rubedo est
 signum caliditatis, & albedo frigiditatis, & istud est Notan-
 Tertium punctū artis scđm hermetē, cū dicit. Ter- dum.
 tio mense operatur Mars agens in materia ex sua ca-
 liditate, & ficcitate diuidit, & sequestrat massam ip- Notan-
 sam, & membra disponit. notetis membra. Nam si- dum.
 cut in matrice natura disponit membra ipsius fœt^o,
 tanquam partes integrales ipsius fœtus, sic & istud
 corpus rubeum est pars integralis eleisiris, seu medi-
 cinæ. Nam in omni compositione, quæ fit postquã
 istud corpus creatum est, cadit semper tanquã pars
 integralis compositionis, vt inferius declarabitur.
 Itē notetis, q̄ istud corpus habet multa nomina. Notan-
 Vocatur. n. Adam, Aestas, almagra, altum, anima, a- dum.
 ries, aurum, cancer. Camereth, cinis tartari, cho-
 Ciiii

Iera, Corpus proprium, Corpus rubeum, Corfuffe,
 Deeb, Dehab, Ferrum, forma, frater, Fructus, gallus,
 Gophris, gūma rubea, Homo, Iuuentus, kibrit, La-
 pis indrademus, Lapis indus, Lapis rubeus, lux, ma-
 gnesia rubea, mane, Mars, Marthek, Masculus, me-
 tros, minera, neusi, nutus, Oleum martis, Oleum in-
 combustibile, Oleum rubeū, Oliua, Oriens, Pater,
 reczon, rubedo, rubinus, Sal urinæ, Sericon, S O L,
 Sulfur rubeum, Terra rubea, Tertius, thion, vinum
 vitellus, vitriolum rubeum, vitrum, Zaaph, & etiam
 multis aliis nominibus a Sapiētibus appellatur, quæ
 quidem nomina non sunt ei attributa scđm vnam ra-
 tionem, seu proportionem. Nam philosophi qui vo-
 cauerunt eum Adam, æstatem, Almagra, altum, a-
 nimam: arietem, aurum, cancrum, carmeth, cholera
 cinerem tartari, Corpus proprium, corfuffe, Deeb,
 Dehab, Formam, fratrem, Fructum, gallū gophris,
 Hominem, inuentutem, kibrit, Lapidem indrade-
 mum, Lapidem indū, lucem. Mane, Martem, Mar-
 thelk, Masculū: Metron: Minera: Neusin: Nutum:
 Oliuā Orientē: Patrē: Reczon, Sal urinæ, Solē, ter-
 tium, thion, vinum, vitrum, Zaaph dixerunt hoc p-
 pter suam complexionem. Nā omnia hæc dixerunt
 quia Calidæ, & Siccæ complexionis sunt. Qui verò
 vocauerunt ipsum Corpus rubeum, gummam ru-
 beam, Lapidem rubeum, magnesiā rubeā, Oleū
 rubeum, rubedinem, rubinum, Sericon, Sulfur ru-
 beam, Terram rubeam, vitellum, vitriolum rubeū,
 propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autē
 nominauerunt ipsum ferrum, Oleum incombusti-

bile, Oleum martis, propter impotentiam fusionis duræ hoc dixerunt. Nam cum hoc corpus per decoctionem priuatum sit vna humiditate, quæ faciebat ipsum fluere, & necesse est corpus siccū non fluere, ideo vocauerunt id esse ferrum, quia inter alia corpora ferrum dicitur maximè, Fixū. Sic etiam istud corpus per priuationem humiditatis, quæ faciebat ipsum primò Volatile, modò est necesse, vt remaneat fixum. Nam omnia corpora non fixa figurantur per talem priuationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio a multis Philosophis. Vnde inquit gener. Calcinatio est rei per ignem purificatio, seu puluerizatio ex priuatione humiditatis partes consolidantis, & fluere facientis: Et causa inuentionis calcinationis spirituum est, vt ibi melius figantur. Sic ergo fit per priuationem humiditatis volatile fixū, & molle durum. Item fit mutatio de natura in naturā, et aquæ in Ignem secundum naturales Philosophos, vt scribitur in turba Philosophorum. Itē mutatio complexionum, vt frigidæ, & humidæ cōplexionis, in calidam, & Siccā, seu Phlegmaticæ complexionis in Cholericam secundū medicos. Item fit Spirituale corporeum secundum Auctorem perfecti magisterii. Item fit de manifesto occultum secundum Rodianum in libro trium verborum. Itē notetis, q̄ in vno quoq; corpore sunt tres dimensiones. s. Altitudo, Latitudo, & profunditas Philosopho teste primo cœli.

Notandum.

A ltitudo est illud, qđ manifeste apparet de corpore, & primò subiacet visui nostro,

Exempli gratia. Lapis noster in prima sui creatione est albus, & ita apparet prima facie quia dicimus ipsum frigidum, & humidum (vt est) rodiano sic asserente. Lapis noster est aquaticus, quia est frigidus, & humidus, & aqua est frigida, & humida, & humida aqua currit. Ideo iuro per memetipsum, quod verum est. & talis dispositio dicitur corporis altitudo.

Atitudo verò est illius medicinae dispositio, per quam itur ad profundum, quae nostra medicina est, & est vita altitudinis, ac profunditatis, tamquam medium inter duo extrema, seu contraria: per quod in extremum peruenitur, quia impossibile est transitus de extremo ad extremum sine medio. Saepè enim dictum est, quod lapis noster est humidus, & frigidae complexionis. Nam si volumus eum facere transire ad medicinam disponentem, necesse est, vt altera qualitas destruat in eo. Destruitur autem per putrefactionem. Nam frigidum, & humidum per putrefactionem inspissatur, & eius humiditas vertitur in Siccitatem, & sic fit transitus ad medicinam disponentem, quae est caliditas, & siccitas, quae dicitur latitudo.

Atura tamen a frigido, & humido frigiditatem, & a calido, & sicco siccitatem recipit, & fit terra. Postea verò per calorem excedentem caliditatem, quae remansit in corpore, fit transitus ad contrarium destruendo frigiditatem, & introducendo caliditatem, quae dispositio dicitur profundum, seu occultum corporis, & hoc optimè patet in libro perfecti magisterii in particula illa. Fer-

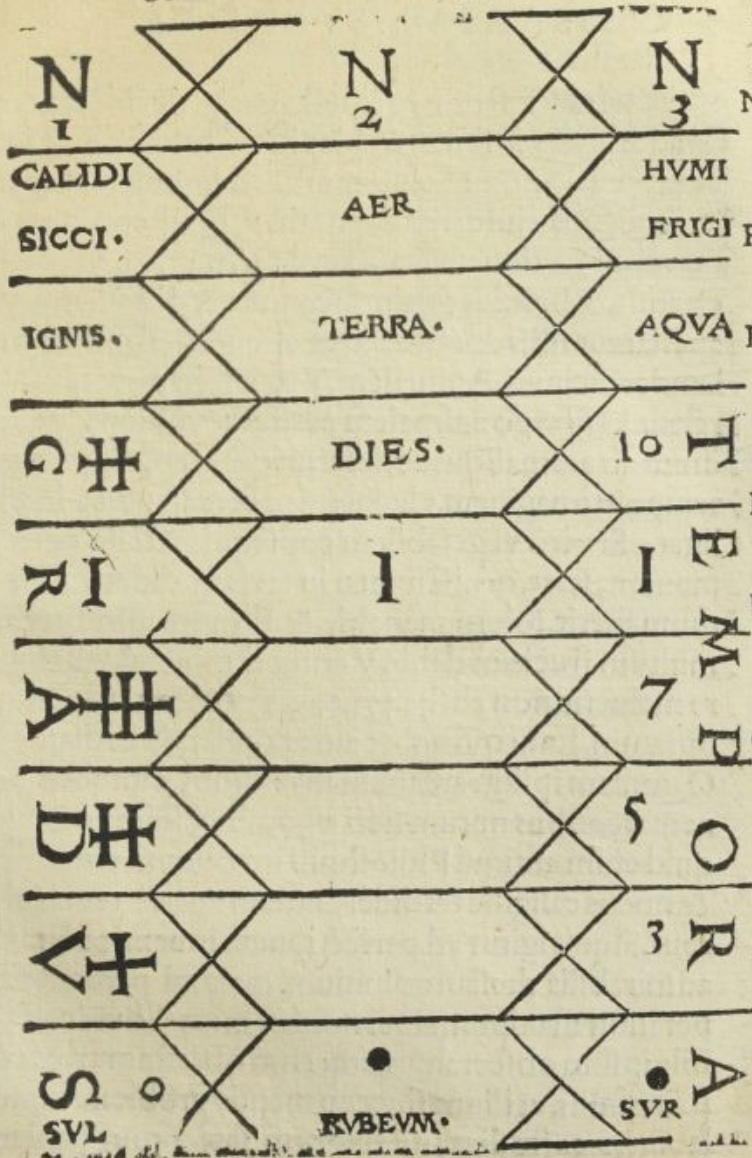
rum in sua altitudine est frigidum, humidum, calidum, siccum, cholericum, rubeum, acutum, odoriferum, masculinum, & cætera.

Visto demum qualiter argentum viuum trásubstantiatur de natura in naturam. s. de frigiditate, & humiditate in caliditatem, & siccitatem, Et quia in isto puncto, maior pars Philosophorum incipit loqui. Vt alphidius de minera. Sulfur rubeum dixit. Notetis, q̄ minera huius operis est sulfur rubeum, & secundú Lucam masculinum, cum dicit. Notandum. Accipite Marthek, & dealbate eum, & cætera. Masculum .n. promulgauit, & plures alij sapientes possent adduci in eandem sententiã, quos in præsentia omittimus breuitatis gratia. Ratio aut quare omnes ferè initium sumpserunt in isto corpore rubeo, est, quia istud corpus rubeum est principium totius tincturæ, Nec fit tinctura vera sine eo. Vnde rosinus inquit. Sciatis, q̄ non fuit aliquis qui in hac arte verbú dixerit a fidelitate denudatum præter hermetem. Cum dicit. Scitote, q̄ non fit tinctura vnquam, nisi ex rubeo lapide. Item geber de essentia solis asserit, q̄ Sol creatus est subtillissima argenti viui substantia, & ex substantia pauca sulfuris mundi, & puræ rubedinis fixi, clari, & a natura sui mundati tingētis illud. s. Argentú viuú. Item idem geber dicit de Sole. Aurum est preciosissimum metallorum, & est tinctura rubedinis, quia tingit, transformat, & illuminat omne corpus, quoniam alumē est, & tinctura vera, & pfectio totius operis diuini, quod Deus electis suis largitur, & nō aliis, cui fit honor laus, & gloria.

DISPOSITIONES ARTIS
METALLICAE.

FOrnax:
Caraha.
Aludel.
Gradus.
Tempora.
Ignis alienus.
Terra.
Aqua.
Ignis naturalis.
Aer.
Remotio superfluitatum Elementorum.
Mixtio æqualitatis prædictorum.
Putrefactio Mixtionis.
Generatio putrefactionis.
Augmentatio Generationis.
Disiunctio Augmentationis.
Ignis Disiunctionis.
Alteratio Ignis.
Distillatio Alterationis.
Ponderatio Distillationis.
Cineritium Ponderationis.
Aqua examinationis Cineritij.
Vnio examinationis Aquæ.
Corp⁹ cōgregatiōis vnionis. Aquarū examinatiōis.
Iustificatio Vnionis.
Cæmentum Iustificationis.
Forma.
Medium dispositiuum. **Materia.**
Insertio Iustificationis. Cæmentationis

Summarium Artis Metallicae.

Naturarū lapidis Metal-
 lorum Num-
 eri.
 Naturæ pri-
 marum qua-
 litatum lapī-
 dis prædicti.
 Res materia-
 les.
 Prima clavis.
 Et Remo-
 tio superflui-
 tatum Ele-
 mentorum.
 Mixtio æqua-
 litatis prædi-
 ctorum.
 Putrefactio.
 Clavis secū-
 da. Et primū
 pūctū artis.
 Gnatio: Aug-
 mentatio: &
 diminutio,
 Clavis ter-
 tia. Et scđm
 pūctū artis.
 Alteratio.
 Clavis vlti-
 ma. Et ter-
 tium pūctū
 artis.
 Minera per-
 petua. Et fū-
 damētū artis.

RES PRINCIPALES ET NECESSARIAE, SVBNOTA.

ET si nostro libello apertè, lucidè, & copiose materiã lapidis Philosophici (vt notum est) omnibus demonstrauius eiusq; regimen etiã vsq; ad consumptionem deduximus. Attamen, vt enucleatius, & breuius totum arcanum, & diuinũ munus aperiamus filijs doctrinæ, tres esse Philosophorum lapides dicimus. Animalem, Vegetabilem, & mineralem. Qui ergo animalem perficere voluerit, exordium ab animalibus accipiat, nec sine eo, cõgruoq; tempore imaginem viuentem procreari possè intelligat. Si verò vegetabilem consequi fortasse peroptauerit, sciat, qd nisi semen in terram cadens mortuum fuerit, solum manebit, & si mortuum fuerit, multum fructum dabit. Verum si mineralem eligere maluerit, non absq; 472.304.272 & 224. fortietur optatum. Itaq; qui habet aures audiendi audiat. Quoniam ipsum arcanum maximum omnibus benemerentibus notum fieri æquum cẽsuimus. Quicquid enim antiqui Philosophi inuolutum tenebris, & noctis caligine tradiderunt, iam apertè reuelauimus. Siquis igitur ad perfectionem inuentionis tam admirabilis thesauri omnium maximi peruenerit, per illud maximum Dei nomen mortalibus ineffabile ipsum obsecramus, atq; eum obtestamur, & cõstringimus, vt illum sinceræ mentis probitate inuolabiliter custodiat, ne filiorum sapientum panem

canibus proijciat.

NOTARVM PRAEDICTA-
RVM OSTENSIO.

T . 19	A .	I	I . 9	A .	1
E . 5	Q . 1	6	G . 7	E .	5
R . 17	V .	20	N . 13	R . 1	7
R . 17	A .	1	E . 5	E .	5
A .	I				

59 38 34 2 8

8 8 8 8

4 7 2 3 0 4 2 7 2 2 2 4

•

CAPITA ILL. CONCILII
DECEM VIRVM.

D. Paulus Valareffo.
D. Franciscus Contrareno.
D. Petrus Mocenico.

ARs transmutationis Metallicæ Io. Augustini
Panthei sacerdotis Veneti Leone. X. Pontifice
Maximo, ac Leonardo Lauretano optimo Prí
cipe in ædibus Ioánis Tacuini impressorum accu-
ratissimi Venetijs edita. V I I. Idus Septembris:
M. D. XVIII.

Archimicæ sophiæ seu maus Archimagiæ
Dicere: veridicum iam cape lector opus.
Naturæ ex adytis tulit hæc exempla sacerdos.
• Felix, qui nosse hæc mystica sacra potest.
D, G, hic.

Gulielmo Hyeroski-
 POLONO VIRO NOBILISS. VIR-
 TVTIBVSQ. OMNIBVS PRAEDI-
 TO. IOANNES AVGVSTINVS
 PANTHEVS VENETVS
 SACERDOS FELICI-
 TATEM AETER-
 NAM.

Vanti te faciamus, quē te alterum nos
 esse dixerimus, ex hoc tibi æstimandū
 relinquimus, ex hoc facile iam conice
 re poteris q̄ tua vni^o causa labore hūc
 Commentandi aggressi fumus, & de
 Theauris nostris Opus hoc nouum tibi excudim^o,
 & tibi soli dicamus. In quo opere perspicuē, ac dilu-
 cidē reseruauimus, & interpretati fumus locos om-
 neis difficiles, & Interpretē desiderātes. Et qui ob-
 scuriores videbantur in nostris illis institutionibus,
 quas de metallicis trāsmutationibus superiorib^o an-
 nis edidimus. Quod per cōmunes tibi & nobis ami-
 cos moniti fueramus, & per literas certiores facti te
 in illis assiduē versari, te scripta, & Exemplaria no-
 stra nocturna versare manu (vt aiunt) versare diur-
 na, sed torqueri quod nequires desiderii tui cōpos
 euadere, propter nonnullas in illis difficultates, quæ
 tibi non intelligibles censerentur. Nos certe Institu-

D

certe Institutiones illas, Quantum subiecta materia
exigit, Quantum facultas ipsa permittit, Quantum
professio ipsa patitur, propriis ac signatis vocabu-
lis ac vsitatis, apud artis professores contextuimus.
Vnaquæq; enim Ars peculiare habet terminos, &
dicendi modos. Verú dum breuitati studemus, pau-
lo obscuriores (fortasse) tironibus effecti sumus.
Nec audiendi sunt qui de institutionibus illis nostris
rentur, Illas partim dici posse editas, partim non edi-
tas, & cognobiles illis tantum futuras, quibus p nos
interpretatæ fuerint. Id quod proprium est solum i
arte cabalistica, de qua plura alibi. Ná qui sacris ma-
giæ huius rectè initiati fuerint, ratiocinatione duce,
exercitatione, vsuq; comite, Fine omnino non fru-
strabuntur, si perseuerauerint in illis euoluendis, &
ediscendis. Si deniq; ad hanc magiam capeffendam
natura apti sint, vt etiam de futuris pæctis, Oratori-
bus, philosophis, medicis, ac reliquarum. omniú fa-
cultatú professoribus dici a Sapientibus solet. Acce-
dat oportet numerorú scientia, q; propriú ac substã-
tiale hominis pythagora & plato censuerunt. Vn-
de hominem diffinientes dixerunt. Hó est animal
sciens numerare. Quam rem dum animo versare-
mus, ad consumatam totius rei cognitionem; pla-
cuit addere misturas, & proportiones metallorú, v-
na cù eorú ponderibus, & numeris. Accipe igitur
Gulielme iucundissime, & generis Nobilitate Illu-
stris, virtutibus spectabilis, liberalitatis munificen-
tiæq; splendore celeberrime, ac Doctissime hos cõ-
mentarios nostros omni auro preciosiores. Et tibi

habe carissimos, eosq; ita legas singulatim quoscūq; terminos ponderando, & contextum retexēdo Philosophico more, Fidei, ac spei feruore feruens. Ut spiritu agente asidetur mēs tua, Animusq; tuus, quō & varum, & ad spiritalem sensum, Sententiamq; auditus tibi patefiat. Quod tibi continget, si tute tibi ipsi non defueris, hoc est, si dilectionem habebis, ut inquit Diuus Paulus, Bene vale, & nos tibi amicissimos, tuq; nominis amantissimos, & obseruantissimos ama:

IOANNIS AVGVSTINI PANTHEI

Veneti sacerdotis in editam metallicæ
transmutationis Theori-
cam commenta-
rium,

Vlla te admiratio capiat Gulielme vir omni in scientia eruditissime: si in nostris commentarijs non ita sumus verbis penitus vsi latinis, ut forsità doctissimæ aures tuæ audire expectabant. Nam ut primo posteriorum inquit Philosophus. Non omnem interrogationem est vnumquemq; scientem interrogare, neq; secundum omne interrogatum de vnoquoq; respondere, sed quæ sunt secundum Scientiam determinatam. Si. n. disputat cum Geometra, secundum quod est geometra, sic manifestū est q̄ benè, si ex his aliquid de
Dij

monstrat. Si vero non, minimè benè. Manifestú est autem q̄ non arguit geometram. Sed aut secundú accidens. Quare utiq; non erit in non geometricis de geometria differendú. Quapropter si de archimia mysteriorum naturæ mirabilium indagatrice tecum agere volumus, verbis nos utiq; talibus necessariū est uti, quæ huiuscemodi scientiæ (vt a Philosopho dictum est) congruant, & qualia ipsa exigere videtur materia. Cum autem tecum de oratoris, aut Prætoris officio verba faciem⁹, Ciceronianos tūc, aut vergilianos imitabimur lepores.

יהוה

A Ccipe igitur Iud he voph he in Dei nomine, vt a platone in thimeo præceptum est.

In omnibus siue maximis, siue minimis, diuinum implorari debere auxilium. Et in vase terreo vitreato, cum Igne vni⁹ gradus. ♁. per horas. xxiiii. candidissimam animam extrahe, ac per ascensum ipsam diligenter abluetotam.

Posteā cum spiritu, & corpore, **DE I.** taliter cōiūge, vt ad arcani huius libram, per putrefactionem talis corporis, cum spiritu, & anima, generetur chylus. Proportione. s. Coniunctionis, & mixtionis, Quatuor cum partibus, seu pōderibus Quinque, & nouem, seruatis super porfidum, deinde sine alicuius aquæ lotionē optimè terēdo. Et hoc quousq; deuenias ad pondus librarum. xxv. cum dimidia, vt pro multiplicationib⁹. vii. in vice vna tibi sufficiant.

D Einde in aludel non vitreato (q̄ est vas terreum) Et sub fimo equino (quod est ignis

Carbonū) in loco Putrefactioois, Generatiōis, Al-
 terationis, & Fixionis reconde. Qui quidem Ignis
 dicitur exterior in ipsam Frigiditatem agens, hoc
 est Nigredinem expolians. Et talis Ignis. xxiiii. hora
 rum terminum in totum non permittatur transgre-
 di. Qui tamen horarum numerus in duas æquales
 sit distributus partes, quælibet scilicet ipsarum. xii.
 cōprehendēs horas, vt tali caractere. M. signatū est.

Post hæc illi stude ad inducendū æternā mor-
 tem, hoc est rubificandū chylū, iam per pu-
 trefactionem, generationem, & alterationem,
 atq; fixationem terminatum. Quater scilicet in ipsius
 putrefactione, Ter vero in generatione, bisq; in al-
 teratione, ac in fixatione semel tantū in ipsum terēdo.
 Cum additioe attamen spiritus sui in charaha exi-
 stentis, sub N V T V, Stagno, vel Marthek, genera-
 tū. Quod quippe erit per septuaginta duas vices ho-
 ras duodecim multiplicando. Quæ quidem (vt pa-
 tet) faciunt dies. xxxvi. Ac septē vicibus reitera mix-
 tionem cum ponderibus septies vice qualibet su-
 pra illud quod superesse omnivice a fixatione compe-
 ries, ita q̄ sepe cæterorum respectu, tale vt basis sit,
 & in quotatione Quatuor, vt inferius annotatum
 esse videbis, & supra etiam ostensum est.

Consideratio etiā respectu tēporum animad-
 uertenda est, quæ sunt septem vicibus trigesi-
 mus sextus multiplicatus numerus. Qui quidē
 continere videtur dies. cclii. Et sic habebis M A R-
 T H E K D E E B. Quod idem interpretatur q̄
 marechet Deob. Quod quidem aureum est lithar-

D iii

giron, idest Benedictus philofophorum lapis, medicina eleisir, seu tinctura aurea, non deficiens. Quí immo quod libet transmutans metallum, vna, super centum. Quoniam archimia ab Archi, & mia Græcè deriuatur. Et Caldaice Archenouevma adumas dicitur, quæ initiū vnitatis esse perhibet. Quod quidem initium, seu principiū nihil aliud esse videtur, nisi tinctura fixa, vt in nostri opuseuli theoricæ demonstratum esse comperies, capite illo scilicet. Viso demū qualiter Arg. vi. transsubstantiatur de natura, in naturam, & cætera, vt in ipso.

יְרוּחַ

S Ed in omnia Enigmata praxis huius carissime Gualielme soluere valeas, nec Sphyn gem te consulere in aliquo oporteat, ac huius Diuinæ scientiæ recipientium adytū ingrediaris, Quid illud diuinum Hebraicū verbum in se contineat, ac sub ipso lateat, q̄ supra diximus. Accipe in Dei nomine. Iud he voph he. & cætera, Breuibus tibi (gratis) in prophani vulgi contemptū, & diuinæ maiestatis laudē, & gloriā, demonstrare decreuimus. Et si minime liceat naturæ arcana prophanis manifestare, sed Sapientiæ duntaxat amatoribus. Quod sane fieri solitū est hæc ad usq; tempora, vt non nisi metaphoris naturæ secretiora tractarentur.

יְהוָה

E T primò in Archimia recipientia illud q̄ per Iud he voph he importatur, sunt ær, Aqua, ignis, & terra naturalis, hoc est quatuor naturæ elementa.

חומר ראשון

D Ictio autem hæc comer rison primam designat naturæ materiam.

H Aec muchabelim recipientes.	מקבלים
Ista vero gophris, sulfur naturale.	גופרית
Hæc chesseph hai, argētum viuum minerale.	כסף חי
E T hæc It hocodut horucot, vnionem spirituū.	התאחדות
Q uod idem quippe est, quod ouorum Galli- narum albumen naturale.	דוט
H Ac ista douor echad, rem vnā solam, Quæ est argilla cruda simplex.	הרוחות
Iud vero pro ære ponitur, & inter chabalisti- cos numeros decimā sibi vendicat quotationem.	דבר
H E primus de elementis exprimit Aquam scili- cet, & de numeris Quinque.	אחר
V Oph autem ignem, & de numeris sex.	י
H e ista & vltima terrā ostendit, & de numeris Quinq;	ה
Q uæ aut, & Qualia metallica, & naturalia sūt elementa in chabalisticū, archimicæ artis magi- steriū ingrediētia. Quid etiā forma materia, me- diū dispositiuū, aurū, argētū splendidū, argētū calci- natū, argentū viuū de corde Saturni, oleū sulfuris. Quidque sit argilla simplex. Haud nos fugit te iā in- tellexisse, ac experiētia ī laboratorio nro cōspexisse cū hac de re verba (vt nra exigit amicitia) haberem? At tamē si forte quæ palā operati sum⁹ obliuioni tra- didisses, nos literis desiderij tui īdicib⁹ certiores red- das. Pollicemr equidē nos tibi libētissime (p virili) morē gerere, oīaq; iterū ob mutuū, & nō vulgarē in tē nos amorē tibi recēdere. Nā a peripateticorū p̄cipe scriptū esse cōperim⁹. Amicitia, vnā ī duob⁹ corpo- ribus viuentem animā exoptulare. Quamobrē cū	ה

D iij

te tali, tantoq; prosequamur amore, vt te cariorem habeamus neminem. Non immerito a nobis haud petendum, sed (gratis) exigendum esse censuimus, vt omni cura, studio, atq; diligētia, tuæ enitamur parere voluntati. Cui nos paratos i omnibus offerim⁹, tradimus, & pollicemur.

DE METALLORVM SPIRITVS GENERATIONE.

Sumantur itaq; lib. Decem humidi, qui est Aer. Pariterq; libr. Quinq; sicci, terram in sinuantis metallicam. Quæ idem quippe est, quod Saturni cerussa. Et in vase ferreo in carbonumq; igne cuncta conflentur.

Cumq; liquefacta fuerit in aqua ex dulcedinis, & acetositas qualitibus confecta, in granulis reducantur.

Postremo igne gradus secundi stillentur, tã in cucurbita ferrea nẽ sigillata cum allem'ich, & receptaculo terreo, quam in terreo alu- & caraha, donec Spiritus purus, & mundus habeatur.

.di-
be-
ce-
del:

DE METALLORVM ANIMAE GENERATIONE.

Quarta quidem cōiunctio, de libris fiet Aeris Decē, & lib. sex ignis. s. de Iud, & voph. Secunda vero, de libris Quinq; aquæ, & de lib. Quinq; terræ, videlicet de He, & He.

Tertia deniq; & vltima de omnibus simul, scilicet iud he voph he. Ac mediantibus ignis gradibus, & horis, vt supra candidissima extrahatur anima.

!!

ה ה

יהוה

DE MIXTIONE CORPORIS, SPIRITVSQVE METALLORVM ANIMAE.

D. quartum

Quoniam insinuans est numerum. Vnde vice quatuor vna, quatuor faciens Corpus facit.

E. Quintum ostēdit numerum. Vnde quinque septē, trigēsimum, quintum conficiunt numerum, & Spiritus tradit pondera.

I. Nonam significat quotationem, Vñ septies nonem, sexagesimā tertiam animæ demonstrat quātitatem.

Summa autem cuncta mixta. D E I. Lib. xxv. cū dimidia.

Erificit autē diuinū arcanū hoc equini fimi
P medio, quid ē ignis (vt supra) per horas, & p
dies, sub N V T V, ad fixum librarū. lxxiii.

H Orae autem, & pariter fimi dies, erunt ex tem-
poribus N V T V. Gradibus huiusmodi no-
stra in theorica non expressus. ✠✠✠

DE TEMPORIBVS.
HORAE. DIES,
M.

N. 12. Indicat. Et sex dies in putrefactione.
V. Decem in Generatione,
T. .12. Nouem in alteratione.
V. Decem in fixatione.

S Cito tamen mi Lepidissime Gulielme, oēs prae-
dictos motus, gradibus (vt supra) ✠✠✠. ter-
minari debere.

D Ierum autē erit summa suis coniuñtorum ho-
ris. xxxvi.

C Ribrationes vero. Id est reiterationes septimo
clauduntur numero. Vnde omnibus simul cō-
prehensis, & aggregatis, pariterq; cum reitera-
tionibus iunctis, Dies erunt. cclii.

DE CARBONVM PRO OPERIS
COMPLEMENTO QVANTITATE.

Ed ne quidpiā obmittere videamur, quo-
niā vt secundo Cœli, & Mundi inquit Phi-
losophus. Paruus error in principio, Maxi-
m' ē in fine. Propterea & de carbonū quātitate di-
screndum esse censuimus, sine quibus prorsus ali-

quid recte agere non videtur artifex.

Semma igitur carbonum omnium, a diebus
tribus pro ipsorum corba, quæ venetiis est
eorum in usu mensura erit corbarum. lxxxiiii.
Et medicina libras comprehendet. lxxiiii. Ac ipsius
projectionis vna supra centum.

DE MEDICINAE REITERATIONE.

A Reiterationibus autem medicinæ vna
cadet supra 1000. 10000. 100000. 10-
00000. 10000000. 100000000.
Nec non finaliter vna supra in compre-
hensibilem numerum. Vnde per sæcu-
la cuncta laudetur trinus, & vnus ineffabilis Deus.
Qui tantam nobis, & tibi (gratis) ad misericordiam
largitus est gratiam.

DE PROPORTIONE ARGENTI PARITER ET AVRI.

Quoniam vt. xxxiiii. Lib. Capi. primo
inquit Plinius, Quæstus gratia om-
nia exerceri cæpta sunt, quæ gloriæ
causa prius amplecti solebāt homi-
nes. Hinc nos qui prophanum, &
Ignarum vulgus odio habemus, nec ipsius gloria
tangimur. Quinimmo cum poeta nostro cātamus,

Procul absit gloria vulgi. Materiam hanc si literis mandare decreuimus, vt tenue (vt aiunt) de tenui extrahatur, & precipuè a te Gulielme in omni scientiarum genere vir doctissime. Qui non vt auarus ille mida, aurum colis, nec vt dipsas ille crassus ipsum fitire videris. Sed propter bonarum artium oblectamenta, studiaq; totis viribus, die, noctuq; continuis lucubrationibus, sudoribus, sumptibusq; (vt proceres gentium claritatem quærentes olim facere solebāt) minimè parcere videris, ipsum auspicias. Sed iam ad rem ipsam deuenientes dicimus, q̄ si hesperidum mala absq; Draconis periculo colligere volueris, hæc (me duce) semita progrediaris.

Accipe igitur terræ albæ partem vnam. Aeris albi partes duas. Et de. 224. partes tres.

Pistillo ferreo in Mortarioq; æreo in puluerem subtilissimum, terram, & album ærem rediges. Hominisq; posthac ipsum aspersum lotiōe cū. 224. in bracteis redactum, in terreo vase bene vitreāto sepultum locabis.

Quod postea suo cum operculo, paruo in ipsi⁹ cacumine factō foramine optime cum vulgari, simpliciq; argilla claudes, & iter carbonēs accensos, lignorūq; flāmā per horam vnam coques.

Deinde refrigerato, vase nouo in fictili iter carbonēs accensos iterum posito, materiam conflabis. aqua scobem donec clarescat corili virga extrahendo, in ferreo Aurifabrorum instrumento, ab ipso depones, infrigi datamq; seruabis.

Cum autem opus aggredi volueris.
CERVCR A oz. i.

qr. .ii.

qr. .i. K .10. accipies.

V Numq; post aliud in nouo fictili vase carbo-
nibus accensis fundes, & realem argenteam
mixturam habebis.

IN PROPORTIONE ARGENTI
SCHEMA.

ARGENTVM
MINOR PER-
FECTVS.

AES MINOR
IMPERFE-
CTVS. L.

7.	.1008.	.1.
6.	.864.	.2.
5.	.720.	.3.
4.	.576.	.4.
3.	.432.	.5.
2.	.288.	.6.
1.	.144.	.7.

MIXTIO ARGENTI IN PROPOR-
TIONE DIVISA.

ARGENTI PROPOR-
NITIDI. TIO.

RESPON-
DENTIA.

K. 576.	K. 576.	oz. iiii.	Princi-
612.	.540.	iiii. qr.	i. piú alte
648.	.504.	iiii. qr.	ii. rationis
684.	.468.	iiii. qr.	iii. argent.
K. 720.	k.432.	oz. v.	

Bona al	756.	.396.	v.	qr.	i.	
teratio.	792.	.360.	v.	qr.	ii.	
	828.	.324.	v.	qr.	iii.	
K.	864.	k .288.	oz.	vi.		
	900.	.252.	vi.	qr.	i.	
Bona al-	936.	.216.	vi.	qr.	ii.	
teratio.	972.	.180.	vi.	qr.	iii.	
K.	1008.	K. 144.	oz.	vii.		
Ligatura	1024	.128.	vii.	K.	16.	
Veneta	1044	.108.	vii.	qr.	i.	
	1080	.72.	vii.	qr.	ii.	
Moneta	1092	.60.	vii.	qr.	ii.	k. 12.
	1116.	.36.	vii.	qr.	iii.	
Cinericū	1128.	.24.	vii.	qr.	iii.	K. 12.

DE AVRO.

Adem Doctissime Gulielme quæ de argento fieri supra diximus, de auro si ipsi^o quæris mixtionē taliter faciēda ē.

Sumat enim Aquæ marinæ pars vna. Ignis æthnæ duæ partes. Et de. 224.

tres partes.

IN reliquis autem procedatur, vt supra dictū est, Duobus tantum exceptis. Primo, q̄ vbi in argento per horam vnā. In auro per Quatuor materia coquatur horas. Alterum est, q̄ frige factō vase minime exigit talis mixtura fundi, nec in corpus reduci debere.

IGitur cum ligati auri opus aggredi volueris.

ERVARGA. oz. i.

qr . 2.
qr . i.k.10. accipiantur.

V Num post aliud simul fundatur, & in auri
fabrorum ferreo instrumento, totum e va-
se eiectú, in frigidatumq; seruetur.

IN PROPORTIONE AVRI SCHE.
AVRUM MA- ARGENTVM
IOR PERFE- MINOR PER-
CTVS. FECTVS.

11.	.22.	.1.
10.	.20.	.2.
9.	.18.	.3.
8.	.16.	.4.
7.	.14.	.5.
6.	.12.	.6.
5.	.10.	.7.
4.	.8.	.8.
3.	.6.	.9.
2.	.4.	.10.
1.	.2.	.11.

MIXTIO AVRI IN PROPORTIO
NE DIVISA.

AVRI PROPOR- RESPONDEN-
FVLVI TIO TIA.

k. 576.	k. 576.	k. xii.	g.
582.	570.	xii.	g. §.
588.	564.	xii.	g. i.
594.	558.	xii.	g. i. §.
600.	552.	xii.	g. ii.
606.	546.	xii.	g. ii. §.

	62.	.540.	xii.	g.	iii.	
	618.	.534.	xii.	g.	iii.	£
	k. 624.	k.528.	k.xiii.	g.		
	630.	.522.	xiii.	g.		£.
	636.	.516.	xiii.	g.	i.	
	642.	.510.	xiii.	g.	i.	£.
	648.	.504.	xiii.	g.	ii.	
	654.	.498.	xiii.	g.	ii.	£.
	660.	.492.	xiii.	g.	iii.	
	666.	.486.	xiii.	g.	iii.	£.
Bona al teratio	k. 672.	k.480.	K.xiiii.	g.		
	678.	.474.	xiiii.	g.	£.	
	684.	.468.	xiiii.	g.	i.	
	690.	.462.	xiiii.	g.	i.	£.
	696.	.456.	xiiii.	g.	ii.	
	702.	.450.	xiiii.	g.	ii.	£.
	708.	.444.	xiiii.	g.	iii.	
	714.	.438.	xiiii.	g.	iii.	£.
	K. 720.	K. 432.	K.xv.	g.		
	726.	.426.	xv.	g.	£.	
	732.	.420.	xv.	g.	i.	
	738.	.414.	xv.	g.	i.	£.
	744.	.408.	xv.	g.	ii.	
	750.	.402.	xv.	g.	ii.	£.
	756.	.396.	xv.	g.	iii.	
	762.	.390.	xv.	g.	iii.	£.
Ligatura Veneta.	K. 768.	K. 384.	K.xvi.			

774.	.378.	xvi.	g.	iii.	
780.	.372.	xvi.	g.	i.	
786.	.366.	xvi.	g.	i.	3.
792.	.360.	xvi.	g.	ii.	
798.	.354.	xvi.	g.	ii.	3.
804.	.348.	xvi.	g.	ii.	3.
810.	.342.	xvi.	g.	iii.	3.

Bona al-
teratio.

K. 86.	K. 336.	K. xvii.			
822.	.330.	xvii.	g.	3.	
828.	.324.	xvii.	g.	i.	
834.	.318.	xvii.	g.	i.	3.
840.	.312.	xvii.	g.	ii.	
846.	.306.	xvii.	g.	ii.	3.
852.	.300.	xvii.	g.	iii.	
858.	.294.	xvii.	g.	iii.	3.

K. 864.	k. 288.	K. xviii.	g.		
870.	.282.	xviii.	g.	3.	
876.	.276.	xviii.	g.	i.	
882.	.270.	xviii.	g.	i.	3.
888.	.264.	xviii.	g.	ii.	
894.	.258.	xviii.	g.	ii.	3.
900.	.252.	xviii.	g.	iii.	
906.	.246.	xviii.	g.	iii.	3.

Bona al-
teratio.

K 912.	K. 240.	k. xix.			
918.	.234.	xix.	g.	iii.	
924.	.228.	xix.	g.	i.	
930.	.222.	xix.	g.	i.	3.

E

	936.	.216.	xix.	g.	ii.	
	942.	.210.	xix.	g.	ii.	z
	948.	.204.	xix.	g.	iii.	
	954.	.198.	xix.	g.	iii.	f
Bona al	k. 960.	K.192.	K.xx.			
teratio.	966.	.186.	xz.	g.	z.	
	972.	.180.	xx.	g.	i.	
	978.	.174.	xx.	g.	i.	z
	984.	.168.	xx.	g.	ii.	
	990.	.162.	xx.	g.	ii.	z.
	996.	.156.	xx.	g.	iii.	
	1002.	.150.	xx.	g.	iii.	z.
	k. 1008.	K.144.	k.xxi.			
	1014.	.138.	xxi.	g.	z.	
	1020.	.132.	xxi.	g.	i.	
	1026.	.126.	xxi.	g.	i.	z
	1032.	.120.	xxi.	g.	ii.	
	1038.	.114.	xxi.	g.	ii.	z
	1044.	.108.	xxi.	g.	iii.	
	1050.	.102.	xxi.	g.	iii.	z.
Bona al	k. 1056.	K.96.	k.xxii.			
teratio	1062.	.90.	xxii.	g.	z	
	1068.	.84.	xxii.	g.	i.	
	1074.	.78.	xxii.	g.	i.	z.
	1080.	.72.	xxii.	g.	ii.	
	1086.	.66.	xxii.	g.	ii.	z.
	1092.	.60.	xxii.	g.	iii.	

1098	.54.	xxii. g.	iii.	z
K. 1104.	k. 48.	k. xxiii. g.		
1110.	42.	xxiii. g.	z	
1116.	36.	xxiii. g.	i.	
1122.	30.	xxiii. g.	i.	z
1128.	24.	xxiii. g.	ii.	
1134.	.18.	xxiii. g.	ii.	z
1140.	.12.	xxiii. g.	iii.	
1146.	.6.	xxiii. g.	iii.	z

As itaq; metallorum mixturas, & proportiones pro faciliore, ac clariori operis magisterio adiuximus, ut omnibus in votis tuis nos morem gessisse videremur. Vale igitur Gulielme nobilissime nostri memor, qui omnium es virtutum Decus, & Ornamentum.

Finis. Comentarium Transmutationis metallicæ Ioannis Augustini Panthei Veneti Parisiis nunc recenter impressum Anno domini.

1550.

1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038
...

Hic tractatus tractat de ratione et proportione
 et de transmutatione metallorum et de
 ratione et proportione et de transmutatione
 metallorum et de ratione et proportione
 et de transmutatione metallorum et de
 ratione et proportione et de transmutatione
 metallorum et de ratione et proportione

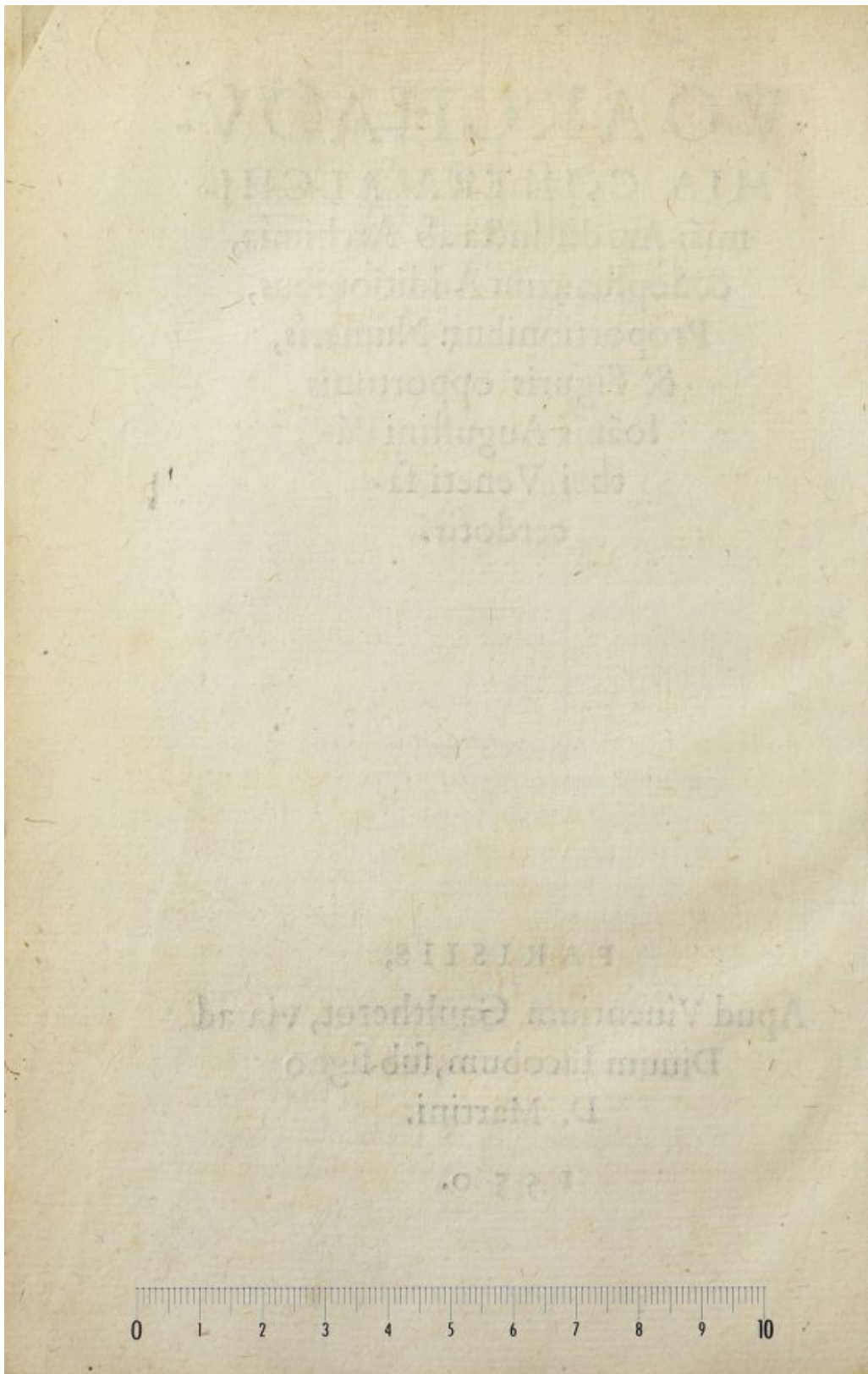
Finis Compendii Transmutationis
 Metallorum a Ludovico Philo
 sopho Parisiensi scripti
 et impressi in
 Anno Domini

1038

VOARCHADV-
MIA CONTRA ALCHI-
miá: Ars distincta ab Archimia,
& Sophia: cum Additionibus,
Proportionibus: Numeris,
& Figuris opportunis
Ioánis Augustini Pá-
thei Veneti sa-
cerdotis.

PARISIIS,
Apud Viuentium Gaultherot, via ad
Diuum Iacobum, sub signo
D. Martini.

1550.

2
CONCESSIO
REVERENDISSIMI
D. Legati apostolici.

LT OBELLVS Aueroldus
Dei & Apostolicæ sedis gra-
tia Episcopus Polen. S. D.
N. Papæ Referen. & per to-
tum Venetorum dominiũ,
cum potestate Legati Car-
dinalis de latere, Legatus a-
postolicus. Dilecto nobis in
CHRISTO Ioanni Augustino Pantheo, Veneto
sacerdoti salutẽ in domino sempiternam, & cætera.

Mandamus igitur & præcipimus autoritate a-
postolica, qua ex munere legationis nostræ huius-
modi fungimur in hac parte: ne quis legationi no-
stræ subiectus, id ipsum opusculum siue Latina, siue
Vernacula lingua perscriptum: in locis legationis
nostræ huiusmodi imprimere, aut impressum ve-
nundare, vendendũve tradere vllis in locis ali-
quando audeat: sine tuo, vel hæredum tuorũ con-
sensu, & concessione. Qui contra Mandatum hoc
nostrum fecerit, & admiserit: quibuscunque in lo-
cis legationis prædictæ id fecerit: is statim excom-
municatus esto: & præterea centum ducatorum
auri pœna multetur. Quorum Viginti quinque Ac-
cusatori, qui etiam secretus tenebitur: Viginti quin-

Clausula
Bullæ.

A ij

que tibi damnū patienti: cum quibusvis codicibus
huiusmodi impressis: vigintiquinq; Executori, siue
ecclesiastico, siue sæculari per te eligēdo: & reliqui
vigintiquinq; Hospitali pauperū incurabilium ciui-
tatis Venetiarum applicentur. Data, & cætera.

A. Episcopus Polen. Legatus.

Robertus Magius
Le. de Magistris.

Concessio Clarissimorum D. Capitem illu-
strissimi consilij Decemvirum pro
impresione huius operis.

Infra scripti Clariss. D. Capita illustri-
sissimi Consilij. X. Visis, & optimè intel-
lectis relationibus infra scriptis datis cū
iuramento D. Antonij de Fantis: & D.
Victoris Fausti doctorū: super quodam opere com-
posito per venerabilem D. Ioannem Augustinum
Pantheum Venetum, circa metallicas transmuta-
tiones, concesserunt eidem D. Ioanni Augustino: &
ita præsentis serie concedunt, & permittunt: vt pos-
sit imprimere opus antedictum, & ita iusserunt an-
notari.

D. Hieronymus Lauredanus.

D. Hieronymus Barbadicus. Capita, &c.

An. de Franciscis illustrissimū
CONSILII X. à Secretis.

3

ANDREAE GRI
TI ILLVSTRISS. VENE-
torum Principi, Ioanes Augusti-
nus Pantheus Venetus sacer-
dos, Imperium foelix,
ac diuturnũ.

Vmmus ille Opifex rerum, cuius sapientiæ non est terminus, omnipotentia sua, hominem homini conciliat ad vitæ societatem. Hæc autem societas & congregatio, Ciuitas, & Respublica nuncupatur. Ciuitas autem omnis & si naturali, communique totius populi consensu, & Iustitiæ robore confletur & conseruetur: Venetorum tamen CIVITAS SANCTA, præcipua quadam diuini numinis prouidentia, ex multarum circumquaque urbium optimatibus, sæuitiam & immanitatem Atilæ totam tunc deuastantis Italiam, confugientibus (ceu quondam per arcam Noë à diluuiio paucis seruatis) primum hunc in locum, vt infra (Anno Christi Iesu primo & vigesimo supra Ber. Iustiani de origine vrbis Venetorũ in principio, c. quadrigesimum, octauo Calendas Aprilis: in hora & in angulo meridiei) sita est & congregata. Deinde quanquam variis bellorum turbinibus agitata sit sæpius ac vexata: diuina tamen ope semper

A iij

Sita erat ri-
ualta.

adiuta, tantum crevit, vt & omnium aliarum rerum
publicarum (quæcunque fama celebrentur) nullius
prorsus indigeat. Nam dici non potest quàm rectis
sapiētissimorum Principum consiliis, quàm forti-
bus factis, quàm sanctis Patrum institutis fundata,
in dies melius ac fœlicius propagata fuerit. Quum
ergo dominus æternus vniuersalis supernus, per
quem Reges regnant, & Principes imperant: Te
Serenissime, Inuictissimæque Princeps, post multas
Legationes, & præclaros Magistratus sapiēter ex-
actos: post illustre simul & fœlix Veneti exercitus
imperium & moderamen: demumque post varios
maris ac terræ labores, & libenter susceptos, & glo-
riose superatos: huic optimæ Reipublicæ Princi-
pem, Moderatorem, patriæque Patrem meritò præ-
fecerit: vt vnus esses, qui populum Venetum, &
subditas Ciuitates, in tanto bellorum tumultu, tan-
ta famis, pestisque miseria nonnihil titubantes, tua
prudētia, tuæque animi magnitudine: veluti Her-
cules cælum non solum modo susciperes, & conso-
lareris: verum etiam tuereris, & conseruares. Quis
igitur tam impos mentis extiterit: qui non Te me-
rito cunctis verum Patrem, & Defensorem prædi-
cet? non instar excelsi Numinis veneretur. Quum
præsertim Is sis, qui subuenias omnibus, omnibus
profis, omnium commodo consulas, & saluti. Nam
quis nesciat bonum Principem non tantum sibi, sed
suæ Reipublicæ, suis Ciuibus, suis denique Popu-
lis natum esse? Dum seditiosos, ac discordes oppri-
mit: superbos, ac rebelles castigat: humiles, & stu-
diosos erigit, ac extollit. Nam profecto societatis
humanæ

humanę vinculum solueretur, nisi Præsēs aliquis ad-
 esset: cuius opera, studio, & autoritate, prauorum
 audacia reprimeretur: bonorum innocentia con-
 seruaretur: studiosorum ingenia congruis virtuti
 præmiis allicerentur, & fouerentur: ac vitæ, & ho-
 noris præsidia subministrarētur. Pulchrum est enim
 hominem cæteris præstare: Ingenuis autem, & il-
 lustribus præesse: at quis non pulchrius censeat &
 laudabilius, posse multos efficere fœlices? Quæ (sa-
 nè) potestas summis laudibus est efferenda, quo-
 niam Serenissime Princeps tibi non fortuna, sed
 virtute extitit comparata. Ad te Pantheus ampli-
 tudinis tuæ obseruantissimus confugit: ac supplex
 tuum Numē inuocat, obsecratque, vt & se, & suum
 hoc opusculum de transmutatione, purificatione,
 multiplicatione, & proportione Argenti, pariter &
 Auri Voarchadúmia contra Alchímiam nuncupa-
 tum: tuo hilari, serenóque vultu suscipias, & tuea-
 re: ac (quo soles Clientuli cuiusque tui monumen-
 ta) præsidio prosequaris. Vale.

A iiij

REVERENDISSIMO

IN CRISTO PATRI, ET D. D.
Altobello Aueroldo, Dei, & Apostolicæ sedis
gratia Episcopo Polen. Sanctissimique D. N.
Papæ Referen. ac per totam ditionem Venetam,
cum potestate Legati Cardinalis de latere, Le-
gato digniss. Ioannes Augustinus Pantheus Ve-
netus sacerdos, perennem fœlicitatem.

Andiu Voarchadúmiæ no-
stræ (contra Alchímiam, via,
& ratione ab Archimía, & So-
phia, diuersè) fœtus in lucem
emerisset (Presul Reueren-
diss.) nisi Genius quidam, ta-
libus verbis, assidue increpās,
ab incepto deterruisset, Pan-
theu? Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantum
arrogas? Ut implumem adhuc Auiculam nido abi-
gas? Cui tantū abest, vt vires suppetant ad volatum:
quo ne pedibus quidem tuto possit incedere? Quis
hoc de te Pantee suspicetur? Vt quo plura se impe-
dimenta obiiciunt, eò impensius hunc tuum fœtum
emittere festines? Et quod est magis absurdum: nō
Italiam modo, sed vniuersum terrarum orbem, ve-
lis eum peragere? Ac insuper (quod præter animi
tui sententiam est) ANDREAM GRITVM Ra-
diantissimum Venetæ Reipub. sidus, à cuius auspi-
cissimo Nutu, ac renutu, vniuersus imperij status
pendet: audeas incaute interpellare? Vide (quæso)
quid

quid agas. Ille maioribus negociis est implicitus: quàm vt cuiusquam verbis possit vacare. Et nisi tanto lectore digna attuleris, futurum sine dubio est, vt vnde gratiam speras: inde cōtemptum, & odium referas. Meum itaque consilium (nec fortasse imperitum) hoc est, vel impotentem adhuc fœtum hunc tantisper educandū, donec potentior, & longè gratior prodire possit: vel si prorsus edendum putas, ita exornare contendas, vt non turpis saltem videatur. His ergo monitis, sœpissimè castigatus addubitaui (fateor) aliquandiu, ne nimius patris indulgentissimimi amor, rectum iudicium falleret. Idcirco duos consului Censores, qui totum rursus opus, tēque, quaterque ab initio ad finem vsque reuoluerent, explorarent, ac diligenter perpenderent. Discussis autem singulis quibúsque, nihil in toto opere deprehensum est, quod addi, vel detrahi, vel mutari debere videretur. Nanque opus suis perfectū asserabant proportionibus. Partes vniuersas conuenire, insigni forma præstare, vegetum corpus esse, succi plenum, assiduo, ac diuturno labore firmatum: vt nullius critici iudicium exhorrescat: vnum duntaxat exceptū est: Venusta scilicet oris elegantia: cum tamen eam nos volentes, scientésque dicendi magistris reliquerimus, contenti verborum simplicitate: vt illis verba, non sententiæ verbis ambitiosius inferuirent. In quo (nisi me iudicium fallit) humillimus sacrarū literarū stylus, in quo diutius versati sumus, hęc nostri sermonis negligentiam fouet, tueturque, vulgatis sœpius & vsitatis, quàm elegantibus, & exquisitis verbis vtens, quòd nihil ineptius habeatur, quàm

quam in quæstione veritatis cognoscendæ; de verborum ornatu esse sollicitum . Fides auctoris non temerè solet esse suspecta: vbi insolentes vocum illecebræ affectantur. Qui flores pluris fructibus faciunt, non immeritò (tanquam inanes) à grauioribus viris reiiciuntur . Nos haud quaquam populi plausum quæritamus, satis habemus, ac super, si pauci filentes introspiciant, & aliquid tanquam stupidi, vel è penitissimis naturæ penetralibus, vel è remotissimis cæli adytis erutum admirètur. Reliquos verò, ceu indignos, & nostrorum cõceptuum ignaros parui pendimus, siue rudi ingenio, seu humili sermone inculti ceseamur. Cum hoc, vel imprimis gloriosum nobis futurum arbitremur, si hæc (qualiacunque sint) imperitiori multitudini displicuerint. Nec enim dicendi tantum gratia, lepósvē, sapientē hominē reddit: Quin hoc etiam dedita opera facimus: vt cēlata veritate sub amariori cortice locutionis vulgus ignarum, à tātaram rerū lectione absterreatur: quemadmodum Voarchadúmici, Archicanopíq; consueuere, qui Argentum, & Aurum oleis, vel aquis occultant: quo videntes non videant, & intelligentes non percipiant. Circumspecti negotiatores in Fionis, nō superficiem, sed clausam substantiã inquirunt. Hic etiã non de artificioso verborum ambitu, sed de rebus seriis palma quæritur, eò peremior quod ea premuntur: quæ non in Gemmis, vel in aëre, sed in Auro, vel potius in sempiternis mētibus cudenda sint. Quippe quæ cognita, & seruata, vere beatum hominem reddant, si rebus agēdis nauiter det operam : non si omniū linguarū venustate
tantum

tantum fuerit imbutus. Nos equidem hac re putamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatem Cabalisticis metallorum gratiorem videamus fore: quàm si eadem figmentis eloquentiæ, & vano coloris velamine in publicum peruenisset. Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed si hæc vera essent (fortasse) quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est: cuius patrocinio quacunque libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius immoremur, en Altobellus Aueroldus, nobilis Brixianus, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Polen. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidatis patronus: cuius auspicio, & authoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud omnes alios terrarum Dominos, tum præcipue apud Venetorum ducem ferentissimum, pientissimúmque Senatum, sine vlllo metu reprehensionis, Victor volitare poterit. Hic Reuerendiss. Antistes, vt antiquissimam gētis Aueroldæ nobilitatem, vt amplissimam totius corporis dignitatem prætermittamus, qua sic eminet, vt, vel procul intuenti terrenum Numen, non hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerendam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, ad hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua fit, vt quocúmque se vertat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiórque fiducia est nobis propolita impetrandi: quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quanto longe, latéque tua sacrosancta pollet authoritas,

ritas,

ritas, opus hoc nostrum (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præsidio, tuo munitum, tutius in doctissimorum Virorum manus veniat. Est enim nobis iam pridem exploratum, quòd si tuo quoque suffragio, tuoque fauore, ac numine comprobatum fuerit, extra omnem aleam positum, ab omnique securum inuidia per vniuersum terrarum orbem volitabit. Quod si tua benignitate, acciderit, Pantheus amplitudinis tuæ obseruantissimus, quicquid animi, corporisque viribus pollet, quoad vixerit, tibi deditissimum fore pollicetur. Vale.

ARTIS VOARCHADVMICAE

Canticum ad Lectorem.

Chaldaica sub voce feror lux, candide lector

Voarchadúmia: cælitus ars, & opus.

Alchímiam, falsò vocitant me nomine plures:

Grandia quum Lunæ, factaque Solis agam.

Si me pertentes, aliquid pertingere maius

Falleris: authorem consule, vera scies.

Ergo age, percipias, hylari mea dogmata vultu:

Nam datur, aurifera quicquid ab arte fluit.

AUTHORIS INTENTIO
de Voarchadúmica professione,
contra Alchímiam, Arte di-
stincta ab Archimía,
& Sophia.

FACILE plerosque admira-
turos opinamur, lector hu-
manissimè perlegentes opus
hoc Voarchadúmia nuncu-
patum, cõtra Alchímiam æ-
ditum: & non parum ab Ar-
chimía, & Sophia seiunctũ.
Qui (sanè) quum æquo ani-
mo singula in ipso contenta reuoluerint, eos (profe-
ctò) à lectione huius operis minimè animum suum
alienaturos putamus. Qua de re nos à ratione alie-
num fore nequaquam duximus in principio istius
voluminis: cur nobis id euenerit appellasse, palàm
facere studiosis. Illa præsertim de causa quòd non
solum innumeras (vt ita dicam) gentes maximè phi-
losophiæ expertes sed etiã viros amplissimis & ho-
nore, & dignitate præstantes, intuemur non parum
desiderare naturæ penetralia perscrutari: qui circa
præcipuas Argenti, & Auri transmutationes, purifi-
cationes, multiplicationes, & proportiones, nullis
parcentes expensis, nullisq; laboribus, & vigiliis, die,
noctúq; operam impendunt: ac circa eam rem ver-
sari videntur vel ipso lucrãdi desiderio ducti: vel co-

gnoscenti potius occasione allecti, ac ita rimantur secretiora naturæ mysteria. De quibus equidem quid hac in re verius asserendum censeamus iuxta peritiorum semitam, breuibus, annuente domino aeterno omnipotenti, aperiemus.

Dicimus enim omnes metallicarū transmutatio-
nū artifices: *Quadrifariā* versari posse, ac laborare.

Quadrifaria transmutatio metallorum.

Primo (sanè) modo, luminaria scilicet *Argentum*, & *Aurum* fingendo: hoc est in multis tinctuarū generibus, & sophisticationū speciebus imperfectiora metalla colorando, ipsaque alterando: propria tamē ipsorum essentia, substantiāque remanente. *Quam*

Primus modus. Sophisticatio.

professionem cōmmuni omnium consensu *Alchimiam* (ab *Alchimo* dicta: quæ profectò) ex *Hebraica* dictione interpretata fermentum vani consilij interponitur) vocamus. Quæ quum nullam habeat veram *Argentii*, aut *Auri* existentiam, sed prorsus inanem, ac falsam apparentiam: merito est (vti infra monstrabimus tā rationibus, quàm autoritatibus) dānata, & damnanda, penitūsq; de medio tollenda.

Alchimia quid.

Ab Hever non autem ab Habraā.

Secundo autem modo, plerique etiam viri boni & primates, vbique, locorū laborant, sperātes *Elefiria* quædam posse conficere ex variis (vt putant) materiis: illāq; in tantum vigoris, & subtilitatis apicem deducere: vt facta super quouis metallo illius *Medicinæ* proiectione, mox in *Argentum purum*, vel *Aurum fuluum* transmutetur: & hoc ferè in infinitum. Hanc autem metallicam professionem (& si non dicam vane speratam, sed diuina potius assequendam gratia) vocant *Alchimiam*: quasi vnitatis, & vnus veri consilij Principem. De qua sanè) admirabili

Secundus modus. Transmutatio.

Alchimia quid.

AVTHORIS

mirabili trāsmutatione plurima tam priscorū, quàm neotericorū volumina passim circumferuntur: Tubalchà in scilicet Hermetis, Géberi, Alphidij, Avicennæ, Turbæ, Hortulani, Rospi, Alberti, Arnaldi, Raymundi, Mariæ prophetissæ, Morieni, Christophori Parisiensis: aliorūque quàm plurimorum Arabum, Chaldæorum, Græcorum, Hebræorum Indorum, & Latinorum. Ex quorum lectionibus, additionibus, contradictionibus, figuris, lineis, literis, metaphoris, notis, prophetiis, punctis, similitudinibus, syncopis: synonymis, atq; enygmaticis codicibus: nūquid possibilis hæc transmutatio sit hucusq; inuenta, vel inueniendi spes indies augeatur, modo in re quàm satis facile cognoscimus. At potius illud Philosophi adagium in mentem venit asserentis in Categoriis: Si circuli quadratura est scibilis, nondū tamen est scita. Illorum veruntamen asseclas quum veram luminarium formam sophisticis abiectis assequi pertentent, nulla (sanè) ignorantia nota culpandos, sed laudibus efferendos existimamus tanquam naturæ arcanorum indagatores. Quorū plerique si tantum opus consequi non potuerunt, admirandas attamen operationes, & artes (experientia teste) adinuenerunt: vt videre licet de vitro Chrysellum, de coloribus purpurinam, de metallis Auricalcum, & huiusmodi, vt infrà: ac in voluminibus tam nostris, quàm alienis de Mineralibus, Coloribus, Lapidibus, Vitris, Gemmis, & metallis pertractatum est. Illud attamen artis huius arcanum minimè prætereundum fore cœsuimus: quatenus Archimæ peritiores dicant facilem ex Argento, & Auro transmu-

transmutationem fieri posse: immo monstrare possunt extracto quopiam luminarium Sulfure: quod argenti, vel auri Lapidem, Medicinam, Pulverem, Terram, Vnguentum, Caput corui, Elixir, vel Quintam essentiam dicunt quod (sane) cognitu dignum est, & visu mirabile, quamuis lucrandi facultas (sine suo Corpore, id est, absque reductione ad primam Materiam artis) nulla emergat operanti, sed (vix) tanta est Argenti, & Auri, redundandi potentia, & copia, resultans ex proiectione illius Quintæ essentiæ, quantum extiterit Argentum & Aurum primum detextum. Verum enimverò plerique transmutationis huiusmodi admiratione adeò excitati fuerunt, vt magis facile crediderint per vltiorem Quintæ essentiæ illius subtiliationem, & superadditam perfectionem, & virtutem conficiendum esse vigorosum illud Elixir, pro tollenda transmutatione (licet perperam) in infinitum. Sed hæc missa faciamus hæctenus, quoniam longiorem videntur exoptulare sermonem, de quibus (profectò) aliàs fauente Domino æterno omnipotenti pertractabimus.

Tertio insuper modo, versari possunt artifices, quo ad potissimam Auri purificationem (quæ Voarchadúmia est, ars, scilicet, Auri duarum cæmentationum perfectarum) tria peculiariter operantes, quæ maximum prestant Dominis, & Mercatoribus emolumentum.

Primum, sanè, maiorem Auri portionem ex cæmentatione extrahendo.

Secundum magis Aurum depurando

Tertius modus. Purificatio.
Voarchadúmia quid.
Tria emolumenta Voarchadúmiæ.
Primum.
Secundum.
Tertium.

B

P O R T I O

Tertium denique, paucioribus cæmentationibus, & expensis, Aurum perficiendo, cuius oppositum plerisque accidere solet artificibus, qui magnis lignorum cæmentationibus, & expensis, ac minori Auri depurantia, redudantiâque laborant.

Quart^o mo-
dus. Multi-
plicatio.

Postremo verò modo versari possunt artifices quo ad veram multiplicationem, quam multiplicandi Argenti, Aurique, ac cæterorû metallorum facultatem (cum interioribus Animæ, vel exterioribus metallorum) sub auctione Sophiæ (quæ Sapientia, & Voluntas est dominorum) collocandam fore existimamus. Quam etsi vel difficilem, licet possibilem, vel mediocris esse emolumentum, plerique in dies experiantur, non desunt attamen qui eam facere amplissimam sperent, ac polliceantur.

Sophia q̄d.

Hanc autem, ut supra, arcanam purificationis Auri professionem meritò Voarchadúmiâ appellandam fore censuimus, Alchimicæ facultati penitus contrariantem. Quandoquidem nulla fit Argenti, vel Auri existentia in Alchimia, in hac autem sunt luminaria in esse perfectissimo. Hancque ab Archimia, & Sophia non ab re seiunximus, quoniam Voarchadumia, & auri Sophiæ operatio, verius ac facilius ad effectum deducitur: Archimiæ verò maior est promissio, quàm operis executio.

Ex iis igitur quisque facile coniiciet, qua de causa opus hoc Voarchadúmicum contra Alchimiam exegimus, ipsumque ab Archimia, & Sophia distinximus. Nosque operis intentionem breuibus iam explicuisse, nemo succensere debet, neque lectione huius operis minimè perterreri, sed secretiora Naturæ

turæ

turæ mysteria operis huius adiumento suscepto per scrutari, facilius & efficacius poterit, & sophismata Alchimiſtarum falſariorumque obſectas tendiculas præcauere. Quibus non parum doloris, pariter & damni, futurum exiſtimamus hoc noſtrum opuſculum in lucem emerſiſſe, cum per illud huiusmodi deteſtandorum falſariorum fraudes, deceptiones, & velamenta detegatur. A quibus in poſterum à viris ſanæ mentis ex noſtri huiusmodi operis admonitione, erit abſtinendum.

PORTIO PRIMA.

Quo potiori, & magis conſentaneo vocabulo purificationis Auri facultas appellari debeat.

Caput primum.

Quoniam omnis doctrinæ & disciplinæ traditio, iuxta Peripateticorum ſententiam, à quaſtione quid nominis, priuſquã ab ea quæ quid rei dicitur, exordium capere debet, veluti præuia ſcibilium diſpoſitione intellectus, qua profeſſionis illius apex facilius pertingat, nequaquam, candidiſſime lector illud à ratione alienum fore exiſtimamus hoc primum oſtendere, quo potiori vel aptiori vocabulo arcanam purificationis Auri facultatem liceat appellare, & an verbum illud Alchimia, an id potius Voarchadúmia ei magis congruere putandum ſit. Neque profeſſò vocem illam Voarchadúmia te adeò latere arbitramur, vt & ipſam

P O R T I O

Inquisito-
res voarch-
adumia.
 nullius esse rei significatiuam putes . Quando qui-
 dem hac in nostra tempestate studiosorum solertia
 in lucem venerit ac publicam noticiam Chaldæa
 professio, qua diebus nostris facile patuit, quod an-
 te hac plerósque latuit artis, scilicet purificationis Au-
 ri duarum cæmentationum perfectarum Inquisi-
 tores post ipsum, vt aiunt, Tubalchà im primum
 ipsius Authorem Chaldæos aut Indos potius exti-
 tisse . Quam aliàs Cælestem disciplinam vocarunt,
 Solino, Strabone, Plinióque testibus, ac Ioanne Pi-
 co Mirandulæ comite . Neque ambigere quispiam
 debet cur ipsius Authores tam ptæclaræ metallo-
 rum professioni ita abstrusum indiderint vocabu-
 lum, hoc est Voarchadumia, que vox equidem est
 aptissima, omnique laude dignissima. Non autem
 Alchimia, vt infra: ipsa arte exilente imperfecta: il-
 liberali: nulla virtute prædita: neque occultæ sapien-
 tiæ particeps, sed auara, non necessaria, falcissima, il-
 licita, vana, neque aliquo pacto addiscenda, aut per-
 quirenda . Immo adultera est operatio, mistura &
 tinctura sophistica, apparens equidem, sed non ex-
 istens, infamis, execrabilis, explosa, & merito dam-
 nata, quam profus & nos culpamus, execramur, si-
 mulque cum extrauagante Ioannis . xxii . que inci-
 pit, Spondent, quas non exhibent diuitias, pauperes
 Alchimistę. Nec non cum diui Impatoris Constan-
 tini semper Augusti constitutione incipiente, Quo-
 niam nonnulli monetarii adulterinã monetam clan-
 destinis sceleribus exercent, sub Titulo, Codicis de
 falsa moneta. Et qua constitutione tales adulterato-
 res, capitali supplicio plectuntur . Ac cum parte
Con-

Confilii.x.Venetorum contra Alchimicos,cum ad-
 ditione incipiente, Tollenda sunt de medio, in secta
 mur. Neque ipsam ab Archos, & Mia Græcis parti-
 culis, vt nonnulli putant, habere deriuationem af-
 firmamus, quod significat Princeps, vnius seu veri-
 us, veri confilii vnitatis. Sed iam ad verbum ipsum
 Voarchadúmia deuenientes, dicimus ipsum deri-
 uari, ac denominari ab Auro ex duabus rubeis,
 quod Chaldæo idiomate componitur ab Voarh,
 Auro, particula Indica primitiua, & Mea à adumòt
 Hebraicè, ex duabus rubeis, quod Latine signifi-
 cat Aurum duarum rubearum, hoc est duarum
cæmentationum perfectarum. Quæ quidem par-
 tes simul iunctæ conficiunt dictionem hanc Voarch-
 mea à adumòt, quæ maximam huius artis proprie-
 tatem exprimit & efficaciam. Nequaquam verò vo-
 cabulum illud Alchimia in hac admirabili proffes-
 sione consentaneum fore existimamus. Sed forte
 nobis quispiam ita obiiciet, Vndecunque verbum
 hoc deriuetur Voarchadumia parum refert. Cui
 dicimus hoc referre plurimum, immo totum, vt
 mox patere vel intuitu poterit. At si vltro cauil-
 lator obstabit inquiring, Et quid tandem? Cum
 pateat Voarchaumenam artem fore illiberalem,
 auaram, turpelucram, minimèque necessariam,
 impossibilem, nec perquirendam vt superius di-
 xisti. At quippe ita cauillofè obiicientem errare plu-
 rimum censemus, nostramque purificationis, Auri
 duarum rubearum professionem esse Voarchau-
 menam penitus abnegamus, longèque abinuicè di-
 stare putamus Voarchaumená & voarchadumiam.

pars Confi-
 llii.x. Vene-
 torū .1488.
 17. Decem-
 bris cum ad-
 ditione.

Deriuatio
 voarchadu-
 mie, & quid
 nominis.

Obiectio.

Solutio.

PORTIO

Quamobrem summopere fallitur cauillator ob ipsam vocabulorum æquiocationem. Idque memoria repetentes Poeticum facile recensebimus, Ne nobis impedimento sitis per Deum hospites, quandoquidem supra satis monstratum est laudabilem esse Voarchadúmiã: minimè verò Voarchaumenam. Absitque ab hac arcana professione omnis vocabulorũ abufio, veluti plerique indies implicari solent, ac decipi, arbitantes idem variis significari posse dictionibus. Ac propterea arbitramur hãc mirabilem facultatem vocari posse multifariam iuxta eiusdem diuerfos, ac penitus varios effectus, puta Alchimiam, Chymiam, Calcimiam, Calcecumiam, Voarchaumenã, & Voarchadúmiã. Quoniam horum omnium nouissimum æquo animo suscipimus & approbamus, idque merito significare artem liberalem, virtute præditam: Naturæ consentaneam, occultæ sapientiæ, non auaram, non vanam, possibilem, verissimam, & necessariam, totisque ingenij viribus adiscendam, & perquirendam. Reliqua verò tanquam prorsus illicitam artem significantia & falsam detestamur, illo præsertim argumẽto, quàm æquissimo Illustrissimi consilij Decemuirũ decreto: Constantinique imperatoris semper Augusti constitutione, ac extrauagãti Ioannis. xxij. vt supra prohibetur. Si quispiam de Alchimia laborauerit, in cõsilio Decemuirũ pœnas incurrens coerceatur. Ex dictis igitur patere potest, quo potiori vocabulo arcanam hanc purificationis, Auri duarum cæmentationum perfectarum facultatem, appellare merito quisque debeat.

Voar

Voarchadúmia quid rei, & cui competat

Caput secundum.

X supradictis ergo iam patere arbitramur, lector peritissime, quid primum ipsa sit, quandoquidem Voarchadumia est ars liberalis, virtute prædita sapientiæ occultæ, non auara, non vana, possibilis verissima, necessaria, & consequenter perquirenda, quæ metallorum Cábala nuncupatur: Vaticiniúmque, ac Nota. Idcirco non generaliter omnibus conuenire dicitur: sed specialiter tantum vnctis, Rerumque dominis, ac sapientibus, & viris dignis, liberalibus, morigeratisque, ratione libertatis.

Prima definitio Voarchadúmiæ & quid rei.

Cui competit voarchadúmia.

Secundo ea est tanquam regimen quoddam cælatú & secretum, quod per manus tantum traditur filiis sapientum sub luce (licet vulgò tenebris obuolutum) dispositionem, illuminationem, conuersionem, constrictiorem, retentionem, metallificationem, purificationem, multiplicationem, & proportionem, demonstrans naturalium ligaminum absconsi & abscondentis, animæ & corporis, densi, & rari, diuini & humani, formæ & materiæ, fixi & volatilis, interioris & exterioris, metalli & petreæ, mollis & duri, occulti & manifesti, puri & misti, artificio quodam mediante à domino æterno omnipotenti instituto, sub Igne, Aere, Aqua,

Secunda definitio voarchadúmiæ, & quid rei.

B iiii

PORTIO

& Terra, vel magno arcano harum quatuor literarum, Lamed, Kuph, Gadie, & Samech, quæ in Voarchadúmia idem significant quod Zain, Nun, Mem, & Iod, quarum characteres in quadruplici differentia apud Hebreos habentur. Nouissimi autem, & Vfuales sunt ii (de quibus paulò infra Schemata patebunt) qui in Voarchadúmia idem significant, quod Aurum creatum ex Natura elementari, id est in visceribus terræ, purificatúmque ob artificium Diuisionis, & Cæmentationis, ac Hebraicè sic denominatum, Zahav niurá mi Téuah-iefodii.

Schema literarum ad Voarchadú-
miam pertinentium.

Quartica
cteres litera
rum Voar-
chadumica
rum.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק
• Aleph •	• Beth •	• Gimel •	• Daleth •	• He •	• Van •	• Zain •	• Cheth •	• Teth •	• Iod •	• Caph •	• Lamed •	• Mem •	• Nun •	• Mem •	• Sammech •	• Caph •	• Caph •	• Caph •
A	B	G	D	H	V	Z	Ch	T	I	C & ch	L	M	N	M	S	C & ch	C	C
• e. i. -	• o. u. •																	

PORTIO

ע	פ	ף	צ	ק	ר	ש	ט
· Ahin · Ah ·	· Pe · P ·	· Phe · Ph ·	· Cadic · C ·	· Kuph · K · & c ·	· Ref · R ·	· Sin · S · fch, &ff ·	· Tau · T · & th ·

T	Ch	Z	V	H	D	G	B	A
.
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
ע	פ	צ	ס	נ	מ	ל	ק	י
.
C	P	Ah	S	N	M	L	C	I
.	.&ph.& ch.	.

Tertij ca-
racteres li-
terarum vt
supra.

PORTIO

ק ר ש ת

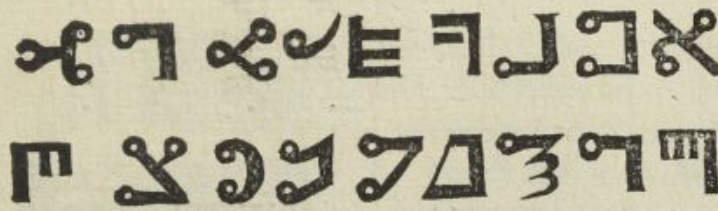
.	.	.	.
T	S	R	K
.	.	.	.
& th	sch, & ff.		& c
.	.	.	.

Concessi enim fuere supradicti caractères Moisi
in monte
Synai à Domino æterno omnipotenti.

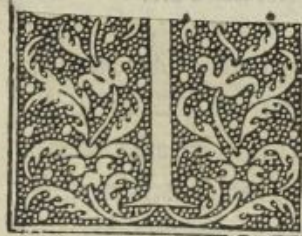
Secundi

Secundi vero in transitu fluuij subscri-
pti : Abraæ concessi.

							e.i-	o.u.
.
T	Ch	Z	V	H	D	G	B	A

Secundica-
racteres li-
terarum vt
supra.

~~litem metallicam extracti-~~ ~~arenadu-~~
 uam in se continentem. Ex- ~~mię, & quid~~
 ponensque quomodo eius ~~rel.~~
 Forma intrinseca fixa, non
 deficiens, nec vrens, naturali-
 terque tincta crocea, & (ne
 pateat) impedita à quodam misto elementari im-
 pertinente metallo Auri, quæ educit ad perfectio- ~~Proprieta-~~
 nem (artificio mediante) ex manifesta Materia ex- ~~tes formæ~~
 trinseca volatili, vstibili, deficiente, adhærente ipsi ~~Auri.~~
 Auro vniuersaliter vnita.

*Postremo ea est naturalis substantia
 onerosa corporalis, fixa, fusilis, y*

Ab In fine libri

PORTIO

Ⓔ ♡ ♣ Δ

.	.	.	.
T	S	R	K
:	.	.	.
&	sch, & ff.		& c
th	.		.

Antiquiores autem hi: & concessi Enoch.

cuiusque metalli materiam maiori imperfectione volatili nigri, & adustibili onerando : frustra, atque inani prorsus reductione circa ea laborant.

Cur igitur Voarchadúmia fit ars liberalis virtute prædicta, sapientiæ occultæ, non auara, non vana, necessaria, possibilis, verissima, & scita, ac summo studio addiscenda & perquirēda: patet iam ex prædictis omnibus ratio, & diffinitio.

Quomodo fiat ipsa Voarchadúmia:
Caput Tertium.

Tertio ea est ars venæ Auri Confectio
nati (vt infra) & Salis tritiana: Voarcha-
dumia.
mensura vna cabiatur. Argil-

Tertio ea est ars venæ Auri **Tertia dif-**
subministrans substantiã, vir- **initio Vo-**
tutem metallicam extracti- **archadu-**
uam in se continentem. Ex- **mię, & quid**
ponensque quomodo eius **rel.**
Forma intrinseca fixa, non
deficiens, nec vrens, naturali-
térque tincta crocea, & (ne
pateat) impedita à quodam misto elementari im-
pertinente metallo Auri, quæ educit ad perfectio- **Proprieta-**
nem (artificio mediante) ex manifesta Materia ex- **tes formæ**
trinseca volatili, vstibili, deficiente, adhærente ipsi **Auri.**
Auro vniuersaliter vnita.

*Postremo ea est naturalis substantia
onerosa corporalis, fixa, fusilis, y*

Alu In fine libri ☉

PORTIO

Ⓔ ♃ ♄ ⚠

•
•
•
•
T S R K
•
• & c
: & th •
•
•

chimia.

*In fine
libri **

Franci. Pe-
trar. dia. iij.

vrinæ, & aliis quibuscunque Menstruis similibus
feculentorum, cum aquarum fortium spiritibus, &
multiplici calcium, ac metallorum Fumo, Antimo-
niorūque, Arsenicorum, Calcantium, Crocorum,
Ferreti Hispani, Floris æris, Gummarū, Litargiro-
rū, Marcasitarū, Magnetum, Metallinarū, Talcorū,
ac Zelaminarum, Mecnon oleis latericiis, lini, nitri,
sublimati, sulfurisque, cinnabaris, craneis, necnon
cum Terris tinctis, ac realgallibus, Cælidonis, Lu-
nariis, Argentinis, succisue Garioffilatæ, herba-
rūque aliarum, ac tutiis, dirisque venenis, in ne-
scio quibus etiam frangibilibus Vasis vitreis fan-
tasticis, ad hoc falsissimis instrumentis, Regimine
quodam vario, incerto, atque cōfuso, materiis variis
proiectis super Argentum purum, vt dicitur fixum
metallaq; adustibilia, & obscura sophisticando, ac

P O R T I O

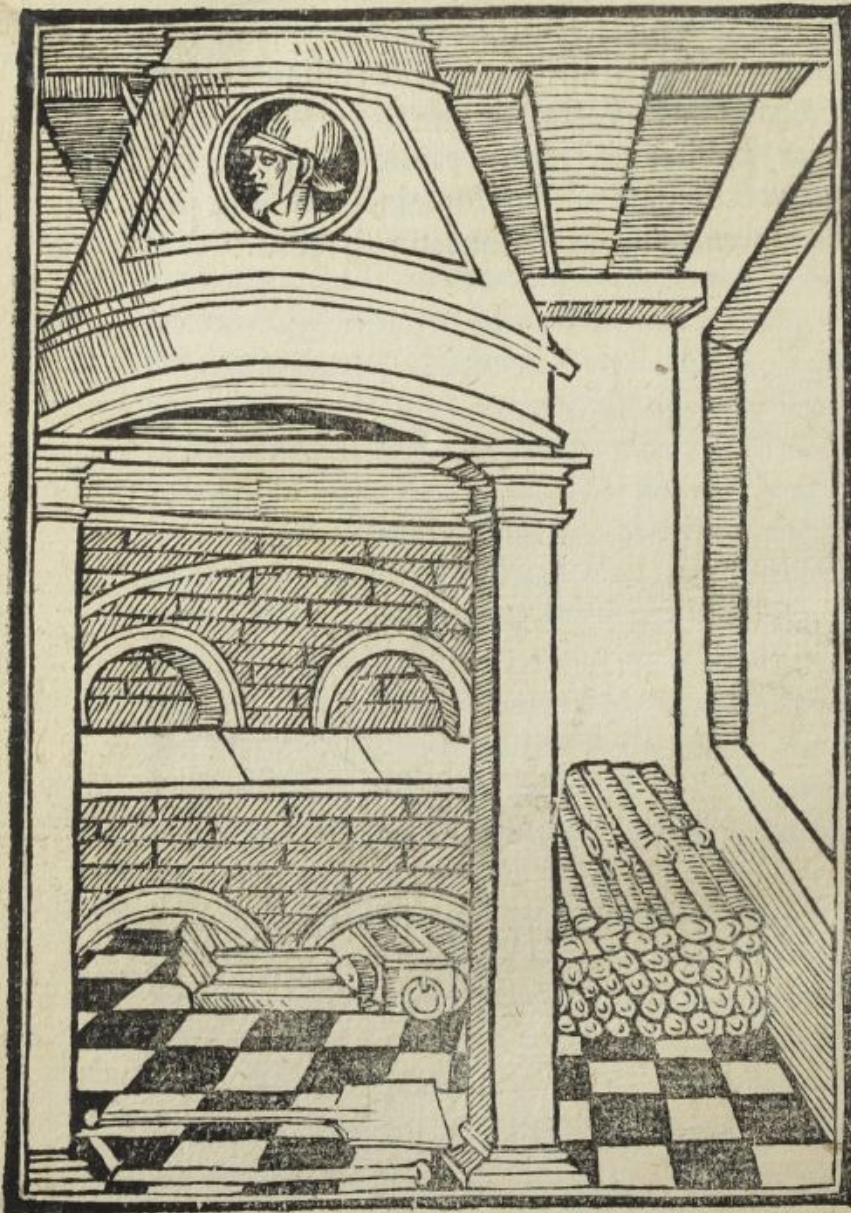
illa proportionata diuisione tantum medium Gra-
ni ipsius proportionis, nec vltra. Nec ab Auro vlla-
tenus illum detrahere dici potest (quicquid dicant
cæteri) cum & Aurum ipsum inanihilabile omni
superfluitate carens perfectissimum omnino, ac ter-
minatissimum sit omnium aliorum metallorum a-
dustibilem: & substantia iubilans, ac subsistens in
igne: quæ nec à Cæmento corrumpitur, nec à re-
qualibet comburente comburitur, nec ab aqua co-
lorificante, viridi, aut diuidente mortificatur: vel de-
uoratur. Quid enim in Auro fuluo superfluum est,
vel diminutum? Certè nihil. Quod si inesset (quod
protinus negatur) diminutio substantiæ, vel sepe-
fluitas (vt est in ferro, & cæteris aliis adustibilibus
metallis: quorum naturales mixtiones maximam re-
tinent adustibilem superfluitatem) maximum seque-
retur inconueniens omni velamine denudandum:
quod scilicet per vices totum detrahi, & anihilarî pos-
set: quod est absurdum dicere, & in factò veraciter
falsum. Quia Aurum fuluum euanescere nõ debet,
pro vt non potest: quemadmodum cæteris aliis a-
dustibilibus accidit metallis: immò hoc phantasma
absit à mente philosophantium: quòd Aurum ful-
uum aliquo pacto possit anihilarî.

Notandum. Item sciendum, quòd omnis cæmentatio vehe-
menter grauitate facit ipsum Aurum, respectu illius
Salis ingredientis perfusionem ignis, quod calidum
est: & ficcum (vt notum est) per poros apertos Au-
ri ob caliditatem, & ficcitatem ipsius ignis: & nun-
quam tollitur ab eo per contrarium, id est, per hu-
miditatem, & frigiditatem suæ elementaris aquæ
non

non aperientis poros iam à Sale inebriatos: per ablutionem, & bullitionem ipsius aquæ, quæ (licet superflue) tamen conceditur.

Aduertendum est igitur, quòd nõ recipiatur tale **Aurum** pro sufficienti respondente: nisi prius post Cæmentationem ipsam (de qua statim hîc talis est fornax) habita fuerit idonea cautio de optima fusione: vt Sal cum scobibus lopæ in ipsa fusione penitus supernatantibus remoueatur ab Auro. Notádum.

PORTIO
PVRIFICO AVRVM.

Mistio in radicibus vnitatis septuagesimi secundi
Voarchadúmicorum elementorum.

Caput quartum.

O . 14 . Lux minor: Infertio respondentia
Charattorum. xij. g. q; . 1. in circa: seu. xxij. g. q;
1. & . $\frac{1}{2}$. in circa.

S . 18 . Ignis. i. Lux maior.

I . 9 . Cómerrifón.

R . 17 . Aer. i. Lux minor.

O . 14 . Lux maior.

72 .

N . 13 . Oleum vitri.

G . 7 . Lux minor: Infertio respōdētia Cha
rattorum. xij. g. q; . 2. & . $\frac{1}{2}$. seu. xxij. g. q; . 2. in circa.

A . 1 . Materia prima artis.

T . 19 . Ignis. i. Lux maior.

S . 18 . Aer. i. Lux minor.

O . 14 . Lux maior.

. B .

72 .

C iij

P O R T I O

Materia prima artis, ad Voarchadúmiã requisita
quid sit: quo nomine vocetur, quid
agat, & quomodo fiat.

Caput quintum,

Materia pri-
ma Voar-
chadúmiã
quid.

EST autem materia prima artis pro-
conficienda Voarchadúmiã corpus
albissimum, densum, satísque fusile,
ad naturam maximè subtilitatis arti-
ficio solutionis aquæ, ac aggregatio-
nis ignis reducum. Eiusque essentia tantum cõstat
ex tribus candidissimis salibus, animali scilicet mine-
rali, & vegetali, abstracta à particularibus materiis
solidioribus, hoc est igneis, aëreis, aqueis, & terris
existentibus in quatuor elementis naturalibus ele-
mentatorum, quæ reperiuntur in sublunaribus mi-
stis: Arg. viuo, & metallo quocunque excepto.

Cognomé. Et quanquam à diuersis diuersimodè (vt Eleáz-
zar in primaria, germanáque lingua, quæ vna, per-
fectáque, ac præsentanea perhibetur metallorum
medicina, adiutorium Dei, seu verius congregatio
Dei fuscitata) idè de nominetur, testantibus nobis-
cum sapientiæ occultæ Patribus: à Chaldaicis tamè,
Arabicisque, Arabice, Alícali, siue Caló pali nuncu-
patur. Verbum ab ali (quod est summum) & calop
(quod bonum significat, quasi summum bonum La-
tinè dicitur) compositum.

Actio. Disponit hæc materia prima artis naturliter, con-
uertit, cõstringit, ligat, ac proportionat omnem cal-
cem, venámve, corpúsque metallicum, siue spiritum
volati-

volatilem. Tali autem modo subministratur, conficiturque.

Extracta enim virtute formatiua, cōstrictiua, con- **Confectio.**
tinuatiua, vnctiosa, seu viscosa, ex gutta librarum
quingentarum & quatuor ignis albi viui, recentisq;,
cum libris septuagintaduabus aquæ cælestis: in eâ-
que solutis libris decem & octo salis calópalis, facti
ex libris centum & quinquaginta salis vegetalis, &
centum mineralis, simul cum libris duodecim vege-
talis, ac libris sex animalis purificati ob euaporatio-
nem ignis sufficientis, in olla terrea solida, huiusmo-
di salia ad instar olei liquefacti, conuertantur.

Deinde igne continuæ reuerberationis in forna-
ce hoc cōgregatum per noctem, & diem, in opti-
mo Cacabo ex terra valentina transferatur nitidum
oleum in vas ferreum, seruando (corpus, hoc est a- **Arnal. inno**
quam permanentem, Baurach, Boracem, Ceram, **uo lumine**
Coagulum, Chómer rissón me a a melachot, Gem- **ca. 8. Cinis**
mam, Hyle, Lopam, Materiam primam artis, Pin- **vero.**
guedinem, Sal alicalí, alicalí, amarum, nigrum, ele-
brot, Terram potétialem, Tincar, Vitrum Pharao-
nis, seu inanihilabile: & cætera) Oleum vitri.

Nostris igitur auspiciis tantum intelligentiam au- **Synony-**
res pateant. **mum.**

PORTIO

Purificatio spiritus Voarchadúmicí: Extractio animæ elementaris Voarchadúmicæ: Multiplicatio misturæ animæ, corporis, & spiritus Voarchadúmicorum proicctio, Reductioque Argenti & Auri,

Caput sextum.

Electio Arenæ albæ: & Arg. viui.

LECTIS enim Arenæ albæ nitidæ partibus tribus ad mensuram: & parte vna Argenti viui (quod aliter vocatur Aqua sicca, & cætera) vt infra: † Notabis ergo, & cætera.

Mundatio superfluitatis Arg. viui.

Primumque simul per lapideum Aludel ad ignem continuæ subtiliationis traductis in lapideo Carahà, feruetur sic Arg. viuum: prius tamen ab omni fœtore & aquosa humiditate, ac nigredine adustiua per septem vices sic mundatum per ignem, vt patet infra: A. Notabis ergo quòd dicimus sine ipsius mundatione, & cætera.

Electio olei vitri: Electio meteorumque.

Sumpta deinde proportione illa vniufmet ponderis olei vitri, & materiæ primæ artis vt supra: B. factæ ex sale triplici. Partibus item septem lucis minoris, quatuordecim lucis maioris, decem & octo Aëris, ac ignis partibus decem & nouem, seu vt dicitur infra. Primum ergo principium naturale, C. & c.

Mundatio elementorum superfluitatū cū materia prima artis.

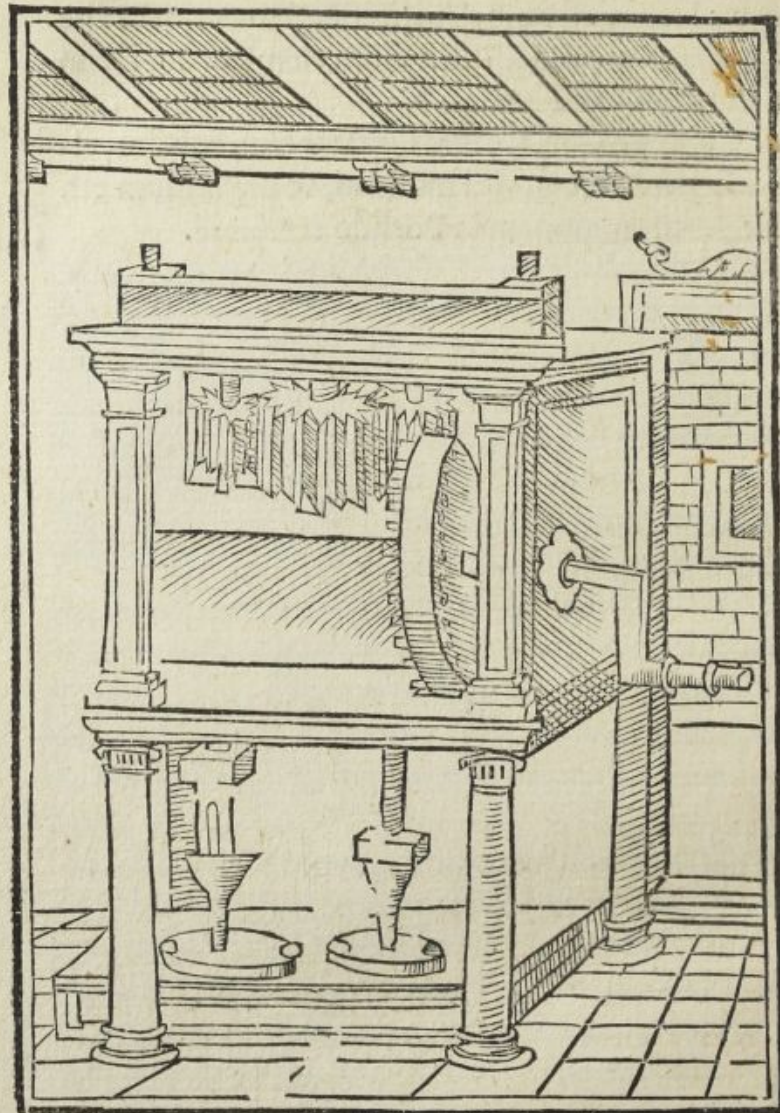
Paratisque omnibus his cum Gemma (Arg. viuo excepto) simul virtus roboratiua fixa in elementis huiusmodi

huiusmodi existens, per ignem continuæ fusionis
duarum horarum: quæ in fundo crucibili remane-
bit candida & citrina lucidi speculi adinstar splen-
dens: remotis scobibus pariter seruetur, quam hîc
appellamus animam dictorum elemētorum fixam
naturalem extractam.

Cuius pars vna tantum sumatur cum partibus vi-
gintiquatuor Arg. viui mundati, vt præmissum est.
Et per triturationem in Porfido consimili.

Mistio ele-
mētaris ani-
mæ cū Arg.
viuo.

PORTIO
CONTERO TOTVM.

16 Anima ipsa commixta cum dicto arg. viuo, in Sacculo lineo, per refractionem in aqua calida, nigredinem omnem & foetorem retinente in Catino ligneo seruetur, si quid forte reliquum esset nigredinis adhuc & foetoris. Repetendo hunc ordinem toties, quousq; anima hæc pernitida profus, per vices deueniat (interuētu arg. viui, calidæq; aquæ iam dictæ) ad maiorem serenitatē quàm erat primo, & ad aquam albificantem ipsius domini regis metallorū.

Notandum est autem, quòd deficiente huiusmodi animæ pura mundicia ab illa mixtione aquæ viuæ fumi albi, quæ postmodum simul per triturationem cum proportione suæ materiæ primæ artis componitur (vt infra) & commiscetur post nigricationem, dealbationem, citrinationem, & rubificationem ipsius animæ, & Arg. viui ipsum rubicundissimum, Stagnum non dequoquitur cum Sale elebrot iam dicto in lapideo aludel cum requisitis suis elementaribus naturis rubificatis, ad vltimam vsque fixationem ipsarū (vt supra) naturarum elementorū rubificatorum, nec in primam materiam artis attrahitur illa naturalis essentia, & substantia fixa intima animæ radicalis quæ sita, ab ipsa forma dictorū elementorum commixtorum, immò ipsa penitus oneratur imperfectione. Nec alio quouis ingenio, vel arte fieri potest (quanquam aliter narrent Alchímistæ) quàm solo hoc artificio, aut natura ipsa naturarum fieri queat in visceribus terræ, nec mundari, aut teneri. Hæc verò si careat nigredine, albedine, citrinitate, & rubedine, aut euanescat cum arg. viuo, argentū purum, & aurū fuluū haud augebitur vnquā.

Quod

Notandum.

PORTIO

Quod testatur & Morienus cum omnibus simul in Voarchadúmia patribus, vt infra, D. Primus ergo modus est sublimatio per totum: Attendatur ideo ne careat, neu deficiat, & cætera.

- Mistio spiritalis animæ cum Oleo vitri. Ex hac deinde anima commista, nigrificata, dealbata, citrinizata, rubificatâq; fumatur pars vna. De Oleo autem vitri tres partes fumantur.
- Fixatio animæ cum spiritu in corpore Olei vitri. Et ex aquis huiusmodi mollibus, & duris, stabi-
lientibus, aptisque lustrari, quæ sunt anima, corpus, & spiritus, hoc est Sudor solis cum corpore, & puro radicali ipsius animæ maioris lucis, & minoris elementorum rubificatorum, per triturationem, corruptionem, generationem, augmentationem, fixationem: Alterationem cum loci mutatione simul iun-
- Synonyma. Etis fiat per Nutum, & ignem gradus tricrucis nouus Adám: vel Sulfur rubeum non deficiens, nec vrens.
- Reiteratio septuplex. Necnon per septuplicem reiterationem: semper cum parte vna animæ rubificatâ, tresque partes terræ mortuæ prædictæ restantis, quod est corpus nuncupatum Subsolanus, Oliua perpetua: & (vt infra: E. Vifa autem electione, mundatione, mistione, & cætera, in notando illo: Item notabis quod istud corpus habet multa nomina circa finem) Substantia rubea indeficiens, & vrens. Huius, tres partes, super vnam Auri, & argenti ana, & vna tantum ipsius Auri, & argenti, super. C. partes, super. D. partes (& vt infra, me Aduma super Aurum & Arg. & istorum: super indeterminatum M. In medicinæ autem, & cætera) vel super illum indeterminatum numerum, tam Arg. viui, quam Metallum, reducta per projectionem, dabit argentum purum cum Auro fuluo permixtum. Quod quidem postea smeratum, seu cupellatum: ac deinde in quartatum,

tatum, diuidatur per aquam diuisionis. Et argentum demum etiam ab aqua per distillationem diuisum, per fusionem cōfletur. Atque Aurum diuisum est, etiam ipsum per fusionem, cum Chryfocolla reducatur. Hæc hæctenus.

numerum
tam Inspi-
di, quàm
Metalli.

Arcana (faciētia ad Voarchadúmiā, Aurifabri- Reductio
lem, Cudimíā, officinam nummariā, & metallo- Argenti, &
rum Cabala) de Ponderibus, cū suis Schematibus. Auri.

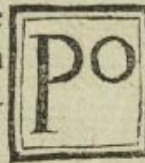
Caput septimum.

Incet Pondus affinationis, Aurifabrilis, Cudimíæ, officinæ nummariæ, & met- Cudimíæ
tollorum Cabala, diuidi possit (imagi- synonyma.
nariè) in infinitum, ea tamen diuisione
relicta (cū sit valde onerosa, & ipsum Pondus onus
graue) visibiliter, & iuxta communē vsū, sequen-
tes Sophorum archicanoporum partitionē, in nouē
discretis nominibus sectiones diuidimus, quæ sunt.

Posta, Rubus, Marcus, Marca (aliter Bes) Vncia, Quartus (aliter Nummus aureus antiquus) Cha- Pondera
rattus (aliter Siliqua) Granum, & eximus. cudimíæ.

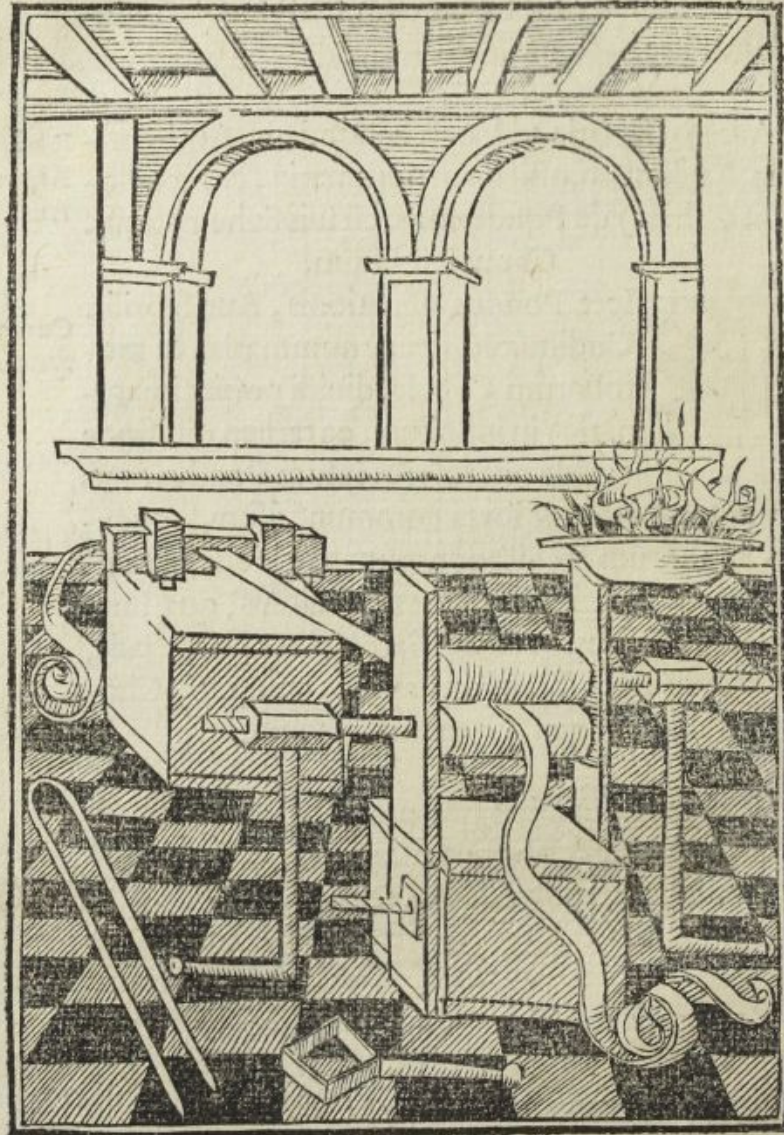
Posta est quantitas hac nostra ætate & more Veneto, Marcarum. 40. ad charattos. 1152. singula Marca, tali interfigno notata.

Rubus itē. 20. Marcarum, hoc signo exprimitur ad Fionos autem. 68. & .q. 1. Fioni pro qualibet Marca in Auro. cuius Truncafilæ quadræ instrumentum hic patet.

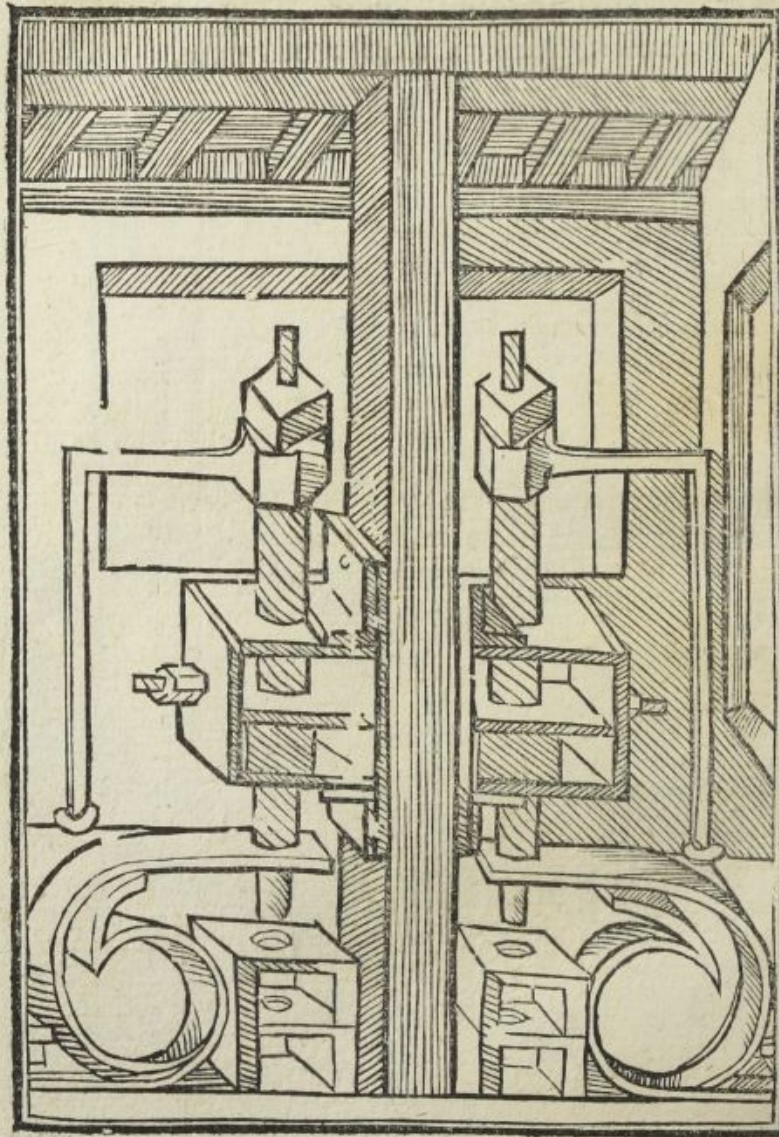

PORTIO
ASPERA PLANO.

ad Charattos sexdecim, Granæ tria, Quartos duos,
& sex nonagesimos primos eximos eximi quarti ^{Põdusfioni}
grani singulo fiono: hoc est ad fionos mille trecen- ^{Auri.}
tos & sexagintaquinq; per singulas viginti Marcas,
vt dictum est: Quorum Ceforij ecce figura.

PORTIO
FIONOS AEQVO.

Marcus verò Marcarum. 16. hac signatur figura.

Marca item vnciarum . 8. hoc inscribitur caractere.

Vncia quoque Quartorum. 4. ad tale deducitur contra signum.

Quartus etiam Charattorum. 36. tali ostenditur nota.

Charattus insuper Granorum . 4. hac indicatur imagine.

Granum verò Eximorum. 256. & ipsum sub hoc reducitur schemate.

Eximo postremo hic caracter impenditur.

D

PORTIO

Non est tamen ignorandum Granū iterum ipsum
diuidi in partes octo visibiles Eximorum. s.

Ducentefimum quinquagesimum sextū
eximum, Grani.

$$\frac{i}{239}$$

Centefimum vigefimum octauum exi-
mum, Grani.

$$\frac{i}{128}$$

Sexagesimum quartum eximum, Grani.

$$\frac{i}{64}$$

Trigesimum secundum eximum, Grani.

$$\frac{i}{32}$$

Sextumdecimum eximum, Grani.

$$\frac{i}{16}$$

Octauum eximum, Grani.

$$\frac{i}{8}$$

Quartum eximum, Grani. ac

Semigranum.

Quoniam autem Aurum fuluum, seu (vt aiunt) finum, non mediocriter importat de Eximo in Eximum, tam respectu quantitatis, quàm perfectionis. Ideò uti de re non parum conducente, intelligentiæ oculos aperiant reliqui.

Constructio præcisi ponderis æquilancis.

Caput octauum:

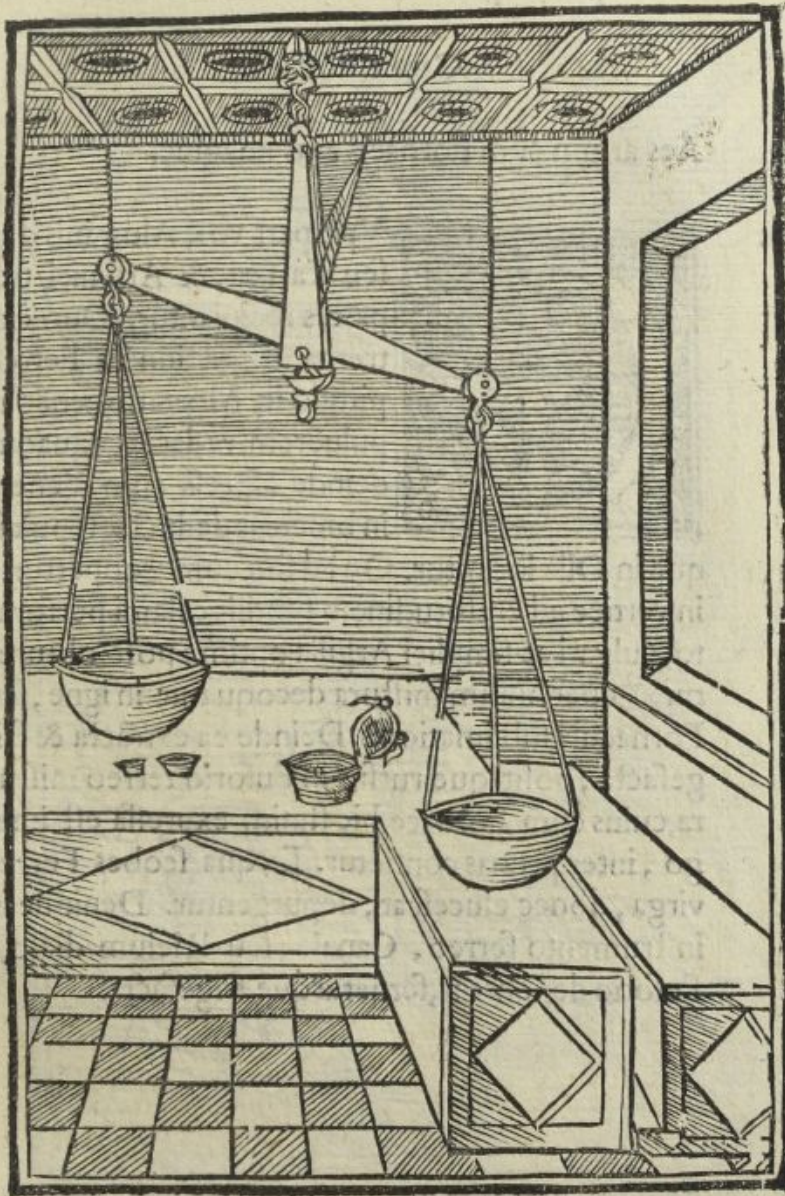
Æquilancem, vel Bilancem è *Æquilancis* duobus lateribus, immo ab *dimensio:* laterum æqualitate dictam, ex quadro perfecto, & semi constare dicimus. Fusti eius longitudo tantum metitur, quanta est dimensio vnius lateris quadri eiusdem. Medii autem, extremorumque crassitudo, sesquialteram habet proportionem, trium, scilicet, ad duo. Hasta verò lancis, seu inuisibilis, à base super axem, in me-

D ij

PORTIO

dio æqualiter distans ab extremis, in cacumen sursum erecta, pyramidis instar: a tribus in vnum definens minutum, ad semiquadri quantitatem (nempe terdena & tria minuta) protēditur. Iuga quoque lancem vtrinque in axe complectens tantundem latitudinis, quantum inuisibilis ipsa continet, & Bracha in inferiori parte Iugæ sita, octauū longitudinis ipsius lancis sit. Fila rursus ab extremis fusti ad Conchas pendentia, cum ipsis vnā dimensionis sunt eiusdem, cuius latus est quadri. Conchæ demum, nonam lateris eiusdemmet quadri continet partem, vti in schemate hoc videre est.

RES PONDERO.

PORTIO

Descriptio variarum particularium operationum
pro ampliori artis huius elucidatione.

Caput nonum.

Aes arsum cum Fornacis eius imagine.

.G.

Vpri pars vna, Aluminis duæ
seu Tartari, & Arsenici tres
partes recipiantur. Duo ex-
trema simul iuncta Ferreo
pistillo in Mortario æneo in
puluerem redacta, aquaque
deinde aspersa cum Venere
in bracteas deducta, sepultá-
que in Olla locentur. Quod suo cum coopertorio
in vertice ad crassitudinem subtilis calami perfora-
to, vulgari ac simplici Argilla optime post obture-
tur. Et per horam mistura decoquatur in igne, seu
Fornacula sublimationis. Deinde ea extracta & fri-
gefacta, positáque rursus in Fusorio terreo mistu-
ra, cuius cum Fornace hic statim expressa est ima-
go, inter prunas confletur. Ex qua scobes Ferrea
virga, donec elucescat, depurgentur. Denique in
instrumento ferreo, Canale, seu Rielum dicto, a
Fusorio deponatur, serueturque frigefacta.

FVNDO METALLA.

D iij

Aes vltum.

Quæ facienda prædiximus de arfo, eadem de habendo Aere vltio miftionem ipsius tradentes facienda cenfemus hac ferie.

Aeris pars vna, Calcantis Romani duæ (feu Salis) & Sulfuris tres partes fumantur. Reliqua omnia vt in præmiffis, G. feruentur.

Anielum album, & nigrum.

Sumatur de Argento cupellato: pars. 1.

Aeris, partes. 2.

Plumbi nigri mollis, partes. 3. ad pondus æquale.

Et fimul fufa omnia, ac bene mifta proiciantur in ana (hoc eft tantundem) Sulfuris tufi in Crucibulo bene operiendo. Frigefactum tandem hoc totum, & à fcobibus per fufionem apprime mundificatum, feruetur in virgulis.

Idem eft iudicium in conficiendo Anielo albo, **Notã dum.** duobus tantum exceptis. Vno fcilicet quod Stannum loco Plumbi nigri, Altero autẽ quod Arfenicũ loco Sulfuris, capiatur bene contufum.

Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.

Capiatur de Nitro reffecto, & Alumine ana.

Aequaliter iuncta, & in Mortario puluerizata fimul par Tortam bene circumlinitã fundo nudo, & Recipientem figillatum, diftillentur per ignẽ ad totam

tam exhalationem spirituum, cum reſeruatione ſpiraculi in ſigillo ad opportunam occaſionem.

Diſcalcinetur hæc aqua diuiſionis per ignem etiã cum Charattis ſex Argenti puri pro vnaquaque libra aquæ prædictæ, & ſeruetur ad uſum.

Notandum eſt autem, quòd ana ſpiritus Aluminis uſti, ſeu Calcantis, ac Nitri reſecti, uidelicet libra vna de quolibet ſuper vnciam vnã cuiuſcunq; metalli in tenuiſſimis bracteis deducti, ter reiterando, metallum conuertit in transparens oleum. Notandum
.H.

Argenti, & Auri calcum.

Aeris partes tres cum tribus quartis ſumantur ad pondus. Et pars vna cum vno quarto Zelaminæ in valle Siriana repertæ in vico nomine Oneda. Vocatur hæc Zelamina aliter Tuthia alba, & eſt minera Bergomenſis. Sternantur ſtratim in Crucibulo, & per ignem continuæ fuſionis duodecim horarum fundentur cum Vitro, ac ſeruentur ad uſum, proiectæ primò in laminas à ſcobibus peroptime muudificatæ.

Eadem traditur diſpoſitio ſubminiſtrando Argenti calcum, hac tamen lege ſcilicet, quòd pars dimidia cum vno octauo Stanni, ſeu Aeris arſi, ſumatur loco Zelaminæ contra tres partes, & tres quartos (vt ſupra dictum eſt) Aeris. Notandum
.F.

Argentum maceratũ.

Sumatur Arg. in tenues bracteas tuſum, & in Olla

non

PORTIO

non vitreata cum vna Sulfuris tufi in Fornace ardeat per dies . 18 . per ternos superaddendo de nouo Sulfure . deinde cum partibus .6 . Argenti . viui , aliquantuium simul calefacti , maceretur diutina trituratione in Porfido . Abluatur aqua & bene dificcatur feruetur in nitidiffimo Vafe vitreo , feu vitreato .

Aurum maceratum .

Bractæ Auri fului ad tenuitatem ductæ fortiter ignitæ cum partibus fex Argenti . viui , macerentur vnà . Lota demum macera cum aqua , & bene deficcata feruetur ad vsum , ficut dictum eft fupra de Argento .

Bullimentum pro Argento .

Sumantur de Aqua cælefti . lib . 10 . de Tartaro albo tufo . lib . 1 . cum tribus vncijs

Et opera ipfa argentea nigrificata ad ignem , in Vafe æneo pofita , omnia fimul bulliant , quoad niuis inftar albefcant . Tunc extracta bruftientur ad aquam frigidam , limpidamque . Tandem Tripolo eburnita feruentur .

Bullimentum pro Auro .

De Lotio hominis . lib . 10 . fumantur ,
Sulfuris unciarum quinque ,
Tartari . 10 .

Misce

Misceantur omnia tusa in Vase æneo . Et in hoc opera aurea, igne primum calefacta, imposita bulliant , donec crocea reddantur vt Auripigmentum Reliqua ad præmissum ordinem de Argento omnia rite seruentur.

Notandum est autem , quod pars vna Floris æris Notandum
cum ana Calcantis romani, & partibus duabus Nitri cum ana Salis armoniaci bullita omnia simul cū dicto Lotio vt dictum est, colorem Auri viuacissimū dant Auro, vltra Charattos. 18.

Idem est iudicium redactis in bitumen prædictis Notandum
simplicibus, cum acerrimo Aceto, Flore æris , scilicet , Calcante romano , Nitro , & Sale armoniaco, per modum recoctionis.

Calx Argenti

Procedatur vt dictum est supra. F. Sumatur Arg. in tenues bracteas tufum: & cætera.

Calx Ferri, & omniū aliorum metallorū durorum.

Bracteis , seu laminis cuiuscunque metalli duri in fornacula cæmentationis per dies. 22. ardentibus, cū duabus partibus Calcantis romani, & tribus Sulfuris triti vel sine alia mistura fit Calx metallica impalpabilis.

Cerussa, Minium & Zalolinum.

Laminæ Plumbi nigri mollis in terreo vase in ter-
ma,

PORTIO

ma fundo ad quatuor tantum digitos vitreato cum multo acerrimo Aceto, ita suspendatur ut continue perduos & viginti dies Aceti vapore tangatur. Quo corrupta tandem Plumbi nigri essentia, & in puluerem album redacta, Cerussa nuncupatur. Hæc autem Cerussa, siue residentia Plumbi nigri, vt supra, vsti, tenuissime, cum aqua, triti, positaque in Capellis terreis sparsis, ac longis ad cubitum, non lutatis quidem, veruntamen opertis in Furno, ita locatis, vt ignis tantummodo fundum eorum ascendens percutiat, sed non per reuerberationem, vratur per horas. 48. Interim autem sæpius Ferreo instrumento agitata residentia quoad usque in rubeum transmutetur colorem, tunc pariter mutatio nomine non Cerussa, sed Minium appellatur. Hoc rursus tritaturum, cum albo Aceto, & ad umbram deficcatum, in citrinum vertitur colorem, quod est Zololinum.

Cinnabaris constructio.

Argenti viui pars. 1.

Sulfuris, igne lento carbonum liquefacti, pars vna & semis.

Misceantur in Vase æneo patulo Ferreo instrumento haud quaquam ligneo. Durata autem frigore hæc mistura, & pinsita, reponatur in Vas vitreum idoneum oprime lutarum, locatumque in Furno sublimationis, fundo detecto, ac loco aeri peruito per horas. 14. remisso igni, mundando oleositatem Ferro quoad transferit per collum Vasis. Deinde per

per tantundem temporis igne intenso Vase laminis ferreis operto fixetur. Vbi tãdem vas refrigeratum fuerit, rumpatur, seruato Cinnabari.

Consolidatiuum Cinericii.

Argilla deusta, & tenuiter tusa pars vna capiatur ad mensuram. Cineres lixiuo demissi, & mortificati, desiccatiq̃ue partes duæ. Deinde simul ambo cribrata, pariter seruentur,

Cupella, & Fornax eiusdem.

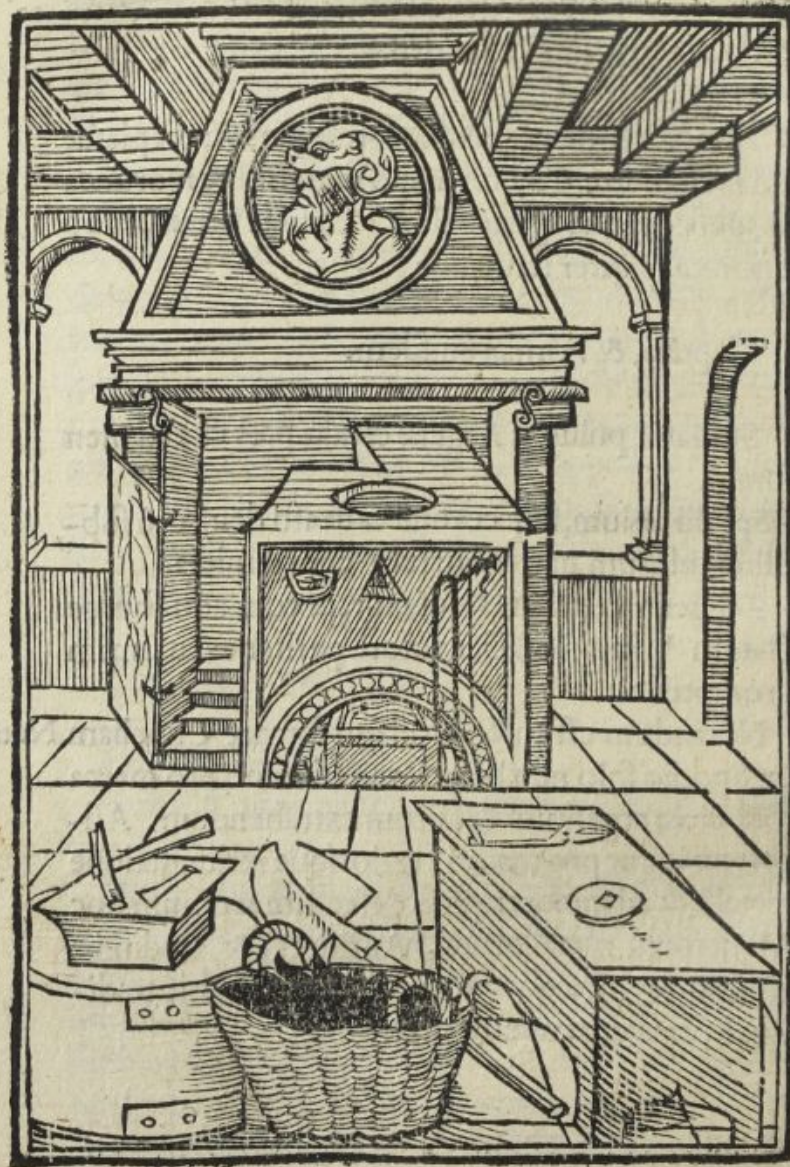
Sumatur pulueris Argillæ crudæ pars vna ad mensuram.

Spodii ofsium, siue cornuũ castrasti deustorũ subtiliter tusorum partes quatuor cum dimidia.

Diligenter cribrata seruentur, & cum aqua humectata in Verra metallica totum pariter excusum impromptentur.

Notandum est autẽ, quòd qui format Cupellam **Notandum.** ex Spodio solo non bene sentit omnino pro mercatore circa argentum & aurum extrahendum. Aduertant igitur pro maiori, tutiorique redundatione metalli, & ad minorem eius defectum arcanum hoc Affinatores metallorum, Aurifices, & Cudimiæ mercatores. Ad quorum noticiam simul hic tradimus Fornacem cupellationis.

PORTIO
EVNDO SVBTILIATA.

Flos æris.

Corporentur in lib. 640. Terræ viridis solutæ in lib. 240. Aceti acerrimi, cū lib. 26. vnciisq; 8. Armoniæ, lib. 160. Aeris soluti in lib. 320. Aquæ diuisionis.

Omnia autem probè mista, positaq; in Ollis grossis sparsis non vitreatis superaddendo stringantur. Deinde in sacculis de corio optimè densis feruentur.

Metallina.

De infracriptorum simplicium pulueribus, videlicet Realgalli, vel Auripigmenti, siue Arsenici, Calcis albæ viuæ recentis, Tartari albi ana ad pondus sumatur. Albuminis autem oui gallinæ pars media plus, cum quo pulueres ipsi per setatium optimè coopertum prius simul commisti incorporentur. Bitumen autem huiusmodi deinde idonea in Botia detecta impositum per horas. 12. igne ascensorio sublimetur. Vasis tamen fundum ad medium vsque luto ex lana, seu tomento, & argilla partibus duabus scilicet argillæ, & vna tomenti confecto sit oblitum, & os pariter bombice, vel stupæ obturatum, Metallinam tandem reperies collo Vasis argenteo colore adhærentem.

Lutum tomenti.

Oleum omnium metallorum.

Videatur (vt supra, H.) Aqua ad diuidendum, circa finem.

PORTIO

Purpurina argentea, & aurea.

Aduertendum. est
Nota.

Mistura Arg. viui, Marchesitæ, vel Stanni, Arsenici, & Salis armoniaci ana, posita in Botia vitri, si decoquatur per horas. 321. ad ignem, colorabitur argenteo colore. Verùm si loco Arsenici sumatur Sulfur citrinum in pane nitido, aureo colore tingetur, & tunc dicetur aurea Purpurina.

Refinatio Chryfocollæ.

Refiltratæ in libris ducentis septuaginta Aquæ cælestis, libræ nonaginta Pastæ, seu Lapis, Chryfocollæ, cum libris decem Aluminis, & Aluminis fecis libris octo cum quatuor vnciis vniufmet ponderis, in Vase æneo per lentam, continuamque ignis exhalationem tantùm liquentur vt aqua. Deinde per optimam operturam pannorum laneorum ne spiraret, neue vllatenus spirare possit, Vas refrigeratum per dies tres stabili in loco locetur. Reuulsus autem Borax in spondilibus vasis agglutinatus (habita primùm per inclinationem optima aquæ euacuatione) ablutusque frigida, & bene deficcatus ad Solẽ, nitidus, vnctus Oleo lini crudo, ponderatusque, in Vase nitido feruetur.

Solidatura tertia pro Arg. & Auro.

Partes tres Argenti pro Argento, vel Auri pro Auro. Et pars vna Aeris arsi pro Argento, vel Argenti pro Auro sumptæ (facta nihilominus mistione primùm

primum optima in fuforio ad ignem fufionis) feruentur laminæ.

Specula metallica frangibilia.

Miftis per refufionē manicæ partibus tribus æris, & pars vna Stanni tantum, proiiciantur laminæ ad planam, & pontellum in petra columbina altera alteri imminente. Mifto nihilominus primùm ad ignē venti fufo. Deinde laminæ ad menfuram æquentur à fuperfluis cum gladio, & planentur Smerillo medio, ac tenui ad ficcum perlongum, ac transfuerfum, primo fuper lignaculis ex tabula huiufmodi agglutinis cum Gypfo crudo, & aqua fuper tabulam. Poftea luftrentur fuper panno lineo rudi, vel corio à parte domestica, Sponthia, vel Tripolo, & Ceruffa, aut Calce stanni, afperfæ tamen prius oleo. Deinde palmis manuum ficcatis terfæ, nitidatæ, & capfatæ feruentur.

.I.

Specula non frangibilia.

Specula infrágibilia cuiufuis dimensionis ob malleationem in reliquo (vt proximè fupradictum eft, I.) ritè fiant, præter quàm fubiecta effentia, quæ tantum conftat de folo Arg. cupellato

Spodium de offibus.

Offa tiliarum boum deufta ad ignem continuum in fornacula cæmentationis per horas. 2. Spodium vocatur de offibus.

E

PORTIO

Sublimatum.

Sumptis de Nitro mollito lib. 50.

De Sale.

De Alumine, seu | mollitis. |

Vitriolo vsto. |

Et de Arg. viuo ana lib. 100.

Omnibus simul iunctis, Arg. viuo tamen prius in aqua ad diuidendum quantum sufficiat in Vase ligneo mortificato, Mistura huiusmodi in Vase vitreo (cum Alembich) aperto per horas. 24. ad lentum ignem lignorum per Gineres sublimetur, ferueturque diligenter.

Notandum. Notandum nihilominus non poni de misto pro quolibet Vase plusquam. 87. Insuper aquæ ultimo stillatæ valent ad alias quoque mortificationes: ideo feruentur.

Terra ad deargentandum metallum, & inaurandum.

Solutum igne argentum de cupella. quòd. i. in vnciam vnam aquæ diuisionis, iungatur cum puluere salis, & Tartari albiana vnciarum sex.

Sicq; in Vase vitreato cū spatula lignea (non autē metallica) mista feruetur terra calore densata.

Notandum. Notandum est etiam talem ordinem penitus seruandum esse in conficienda terra pro inaurando: quæ ab aqua diuisionis, & argento seclusa madefiat oleo auri, quòd. i. (Auri scilicet soluti) pro qualibet libra prædictorum puluerum.

Tuciæ

Tucia constructio.

Sumantur de antimonio libr. 96.

De Calce filicis libr. 48. De alumine catino libr. 24. De ære arso libr. 1. cum vncis quatuor. De plumbo: & Stanno simul calcinatis libr. 8. videlicet pro vna qualibet parte plumbi, duæ partes Stanni.

.K.

Hæc omnia simul corporentur cum aqua, triturenturque in Pila figuli. Miltura deinde hinc exempta, & in plano furfuribus strato adinstar placentæ desiccata in igne carbonum per horam coquatur, postea pinsetur, trituretur, ac taminetur. De puluere autem eius tenuiori fiat bitumen cum Albumine ouorum, & idem Cannis ferri inuolutum, & inspersum grossiori puluere eiusdem, atque sic in umbra siccatum per ignem reuerberationis recoquatur iterum per horam.

Vbi autem nimium nigresceret: Cannæ ut supra bituminatæ candentes sæpius extinguantur in aqua Calcis plumbi & Stanni, ut supra dictum est. K.

Notandum.

Singularia præmissa cur posita sint.
Caput decimum.

Singularia hæc (nempe) aqua diuisionis, refinitio chryfocollæ, æs arsum, vstum, & reliqua particularia supradicta non sit qui arbitretur temere posita, tanquam à principali negotio aliena, vel ut omnino superflua. Non enim fru-

E ij

PORTIO

stra, immo necessaria ceu per gradus quosdam ad perfectionem huius magisterij purificationis Auri (scilicet) quod præcipue intendimus (vt cuique in his oculato palàm est) posita sunt. Nam sicut arbor ex floribus feracem, vberemque fructuum messem indicat, & vbi non affuerit ignis vsquam fumus exhalat, sic huiusmodi exercitamenta cum insignia sint, ac certitudo efficaciam & veritatis præmissorum, tum scopus quo huius artis pseudoprofessores (Alchimistæ vulgo dicti) impingentes fracti protinus, & confusi reuelentur, patefactaque eorum fraude, & falsitate de medio sublata, simplices tuti, & cautiores reddantur.

PORTIO SECUNDA.

Præfatio portionis secundæ.

Caput primum.

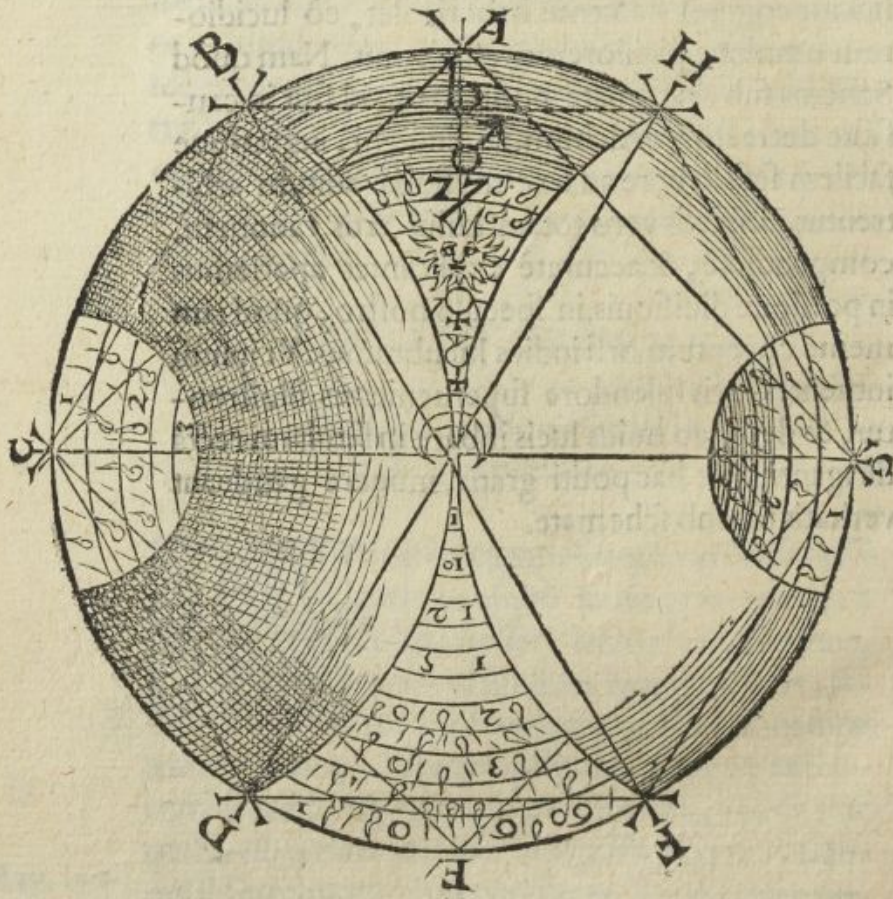
Vdis hæc, impolitæque nostra inuestigatio consultò fatius prætereunda à nobis fuisset, lector candidissime, quàm vt sublimis huiusmodi ars, atque spectanda suæ genitricis naturæ æmula (præcipue contra ipsiusmet scientiæ authorum decreta vulgationem prohibentia, vbi dicitur nefas esse arcana reuelare indignis) quodam vel tenui susurro mortalibus patefieret. Cum tamen nobis persuasisset omnipotentis nature vim supremo numine sapientiæ filij inspiratam (tametsi plerosque mortalium lateat) ex Dei munere cognovisse,

Ray. in a-
per. c. 2. ars
igitur.

uisse, nefas, & ab humano officio eandem in tenebris perpetuo clausam tenere, prorsus alienum duximus, præsertim cum nihil præstantius, nihil in humanis utilius reperiri possit, vel excogitari, si modo Sophis lóge supra hæc caduca & fluxa eleuatis, fuerit reuelata. Ceterum quo res ipsa obscurior, ac difficilior cognitu hæctenus haberi solet, eò lucidior omnibus, planiorq; efficiemus. Nam quòd Schema sub ænygmate positum sit, id fuit in causa, ne detractores Alchímistæ, indigni, ingratiq; facilem sese habere ad hæc mysteria aditum arbitrentur. Initiatis vero totam huius artis rationem, compendiosè, & accuratè explicantes aperiemus in portione diuisionis, in speculo nostro, quod iam mente cõceptum orsi indies lucubramus. Vt ipsum intuentes lucis splendore superuenientis illustrentur, & deuij ab huius lucis iubare in semitam rectã dirigantur, & hac potiti gratia, munere gaudeant veritatis tali sub schemate.

PORTIO

APERIO LIBRVM ET SEPTEM
SIGNA CVLA.

Schematis Voarchadimici expositio.

Caput secundum.

Isionem acceptam à domino æter- Ray.in co-
no omnipotēti palàm fieri (indignis) di.c.4. Cum
nō debere in arcanis arcanorum le- igitur.
gitur, propterea quod omnino me-
tuendus sit dominus. Literas tamen.

A. V. E. (vt in præmissis) dicimus esse miffionem
vniufmet ponderis olei vitri, materiæque primæ ar-
tis, aëris, & ignis, lucis maioris & minoris, ac argenti
viui septies mundati per sublimationem cum arena
alba, infimulque rubificatam. C. verò primum mo-
tum, id est occisionem, corruptionem, calcinationē, *Synonyma.*
vel putrefactionem. G. secundus motus est, & est
generatio. H. vero tertius motus, videlicet augmen-
tatio. D. dicitur fixatio, diminutio, difiunctio, vel se- *Synonyma.*
paratio, & est quartus motus. F. & B. sunt elemen-
ta alterantia cum loci mutatione, quæ dicuntur ignis
mutatio: Pauimenti operatio, terminatioque rubi-
ficationis, & est quintus motus,

Theorica, ac practica Voarchadumicæ artis, &
eius schemata in multiplicatione tincturæ.

Caput tertium.

Erminatio recipientium est mutatio *Mecúbalim*
naturalium receptorū per ineffabile
miffionē calidi (.i. ignis, quod est au-
rum fuluum, cum frigido. i. Arg. viuo
nō vulgari, quod est Arg. viuum per
ignem & arenam albam septies mundatum, vt dictū ³²

E iij

19

est ab Arg. viuo, humidi, id est, Aer: quod est Arg. purum, cum Auro fuluo, Argentóque viuo vt supra, in simul rubificatis, cum sicco, id est, oleo vitri) dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio, est materia metallorum: Materiáque prima artis (id est vitrum inanihilabile: quod est oleum dictum: medium retinentem Arg. viui, Aurum albificantem) vt ait Maria. Et ista aqua grauis est, quæ mercurialis dicitur: vt omnes asserunt. Et Arg. viuum sapientú (id est Argentum viuum, vt dictum est, mundatum ab Argento viuo) de quo dicit Hermes: Custodite hoc Argentum viuum coagulatum (id est mundatum) quod est in intimis thalamis: in quibus coagulatum est. Ipsum enim est Azoch: & est secretum Scóliæ: & dicitur terra residua. Qui igitur verba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum qui malè perpetrantem iustificat: & nullum recte agentem condemnat: nos iam detexisse quicquid ante cælauimus in hac sapientia: & maximú arcanum scientiam, & intellectum habentibus patefecisse. Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet eum istam admirabilem Electionem (múdationem, mifionem, triturationem, & calcinationem, Argenti, Auri, Argentíque viui, & olei vitri) seu arcanú maximú cõponere, & postea ipsum mutare de natura in naturá: Luca sic dicente in turba, pluribus rebus non indigetis: sed vna tantum. Et ista res vna, in vnoquoq; gradu operum nostrorum in aliam conuertitur naturam. Idem testatur & Géber cum dicit: Ars talis non consistit in pluralitate rerum. Est enim materia vna (id est metallorum) in qua magisterium

Electio.

Nota tamé
qđ est alte-
ra materia
prima artis.

gisterium nostrum consistit: cui non addimus rem extraneam aliquã, nec minuimus: nisi quòd in præparatione eius superflua remouemus. In vna ergo re consistit totum magisterium istud, vt nos recte censemus, in oleo vitri scilicet, & Arg. viuo mundo, animato, rubificatoq;. Et hoc expressè dicit Alphi- Notandum.
 dius filio suo: Scito fili, quòd est materia (& materia prima artis) quæ est radix, de qua omnes sapientes tractauerunt (oleum vitri, &) Arg. viuum est. Et est quoddam Arg. viuum albi coloris: & plusquã speculum splendens. Item fertur in turba. Initium totius operationis est Albedo, id est, Arg. viuum mundum animatum, cui rubor succedit.

Notabis ergo, quòd Acetum, Aequatũ, Albedo, Notandũ.
 Album plumbũ, Aqua benedicta, metallico, sicca, +
 talchi, viua, viscosa, uitæ, vrinæ puerorum, Argentum viuum animatum, coagulatum, Argyriónzoticón, arsenicum, auripigmentum, azoch, cambar, caspa chaià, ches seph chai, compar, cor saturni, december: E, Euphrates, fauonius, phlegma, Gumma alba, inimicus, insipidus. lubricum, materia vna, metollorum, medicina vna, menstruum, mercurius, occidens, ouum, puer, salsus, sedena, senectus, serinech, seth, sinistra, socius, sperma metallorum, sublimatum, succus. téuos, uentus, vespera, vigintiunũ vnctus, vultur, zibách, & ziuá, idem significant. Et id genus multa, quæ hic prolixitatis vitandæ gratia omittimus.

10 In compositione autem huius admirabilis mīstionis, seu maximi arcani, oportet nos sequi naturam. Nam (vt ait Géber) Natura per se agit. Nos ergo

P O R T I O

ergo oportet tria scire, videlicet quid sit natura, quot sint naturæ, & qualiter natura operetur in metallis productis.

Natura qd. Secundū autem Aristotelem (secundo Physicæ auscultationis) natura sic diffinitur: natura est principium, & causa mouēdi, & quiescendi in illo, in quo est primo, & per se, & non secundum accidens.

Quotuplex Author autē perfecti magisterij ait: naturæ (siue tu dicere maus: qualitates) sunt quatuor, videlicet caliditas & siccitas, vt in igne. Caliditas & humiditas, vt in aere. Humiditas & frigiditas, vt in aqua. Frigiditas & siccitas, vt in terra. Omnes autem istæ cōplexiones inæquales sunt: nec est vlla istarū quā quærimus. Nam nos quærimus æquale, de quo dicit Ioānicus: quòd æqualis mixtio est vna, quando cum moderatione, incolume dicitur corpus.

Moderatio Notabis ergo, q̄ dicit cum moderatione, scilicet prædictarū naturarū, seu qualitatum, videlicet caliditatis, humiditatis, frigiditatis, & siccitatis. Nā quādo aliqua istarum naturarū aliam nō excedit: tunc dicitur corpus temperatum & æquale, quia tantum est de vna quantū de alia secundū debitam proportionem qualitatum ad esse metalli requisitarum.

Synonyma Item notabis, quòd Incolume dicitur sanum, remotum, calcinatum, separatum, purificatum, dispositum, siccum, vel mundum ab omni causa corruptionis. Et (secundum Géberum) stannū est plumbum album purissimum: & est in eo æqualitas fixationis, vel spissitudinis duorum componentium Arg. viui, scilicet & sulfuris (metallici) non autem æqualitas, quantum in mixtione (id est, quantitate) Arg. viui.

**Clavis priā.
Mundatio.**

10
viii. Item Hermes inquit, fili, sapientum metalla sunt sex (non enim Arg. viuum est metallum, sed materia (vt infra, Notabis Embryon, L. & cætera) metallorum, quorum primus est. Sol eorum optimus rex & caput, quod nec terra corrūpit, nec res comburens comburīt, nec aqua (colorificans, viridis, aut diuidens) mortificat, vel deuorat, eo quòd substantia eius est terminata, & natura directa in caliditate, humiditate, frigiditate, & siccitate. Nec in eo quid superfluum est, vel diminutum. Et ideo sapientes prætulerunt ipsum, & magnificauerunt, & dixerūt, quòd sic se habet Sol in metallis, quemadmodum Sol in stellis. Suo enim lumine & splendore omnia vegetabilia germinant, & omnes fructus perficiuntur nutu Dei. Quid plura si ad hoc peruenire possimus? Habemus proportionatum ferè totum iuxta Socratē dicentē: Iam ergo albi plumbi dispositionem vobis demonstraui, quo genito nihil aliud est quā opus mulierum, & ludus puerorum.

Cognito igitur quid sit natura per Philosophū, & quotuplex per authorem perfecti magisterij, aliorumque sapientum sententiā, restat videre quomodo operetur natura.

Operatur autem natura multifariam: sed potissimum per mixtionem, quā sapientes variis appellarūt vocabulis, scilicet, Ingressionē, summerfionem, coniunctionem, connexionem, complexionem, cōpositionem, & mixtionem: idem significantibus. Nihil enim ingreditur, summergitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quā quod miscetur. Videamus ergo quid sit mixtio (Clavis enim

Natura
quomodo
operetur.
Synonyma

P O R T I O

Clavis secū enim secunda est) quia ipsa cognita per diffinitionem omnia alia cognoscantur.

Mixtio, & quid. Secundum autem Philosophum (primo de generatione) mixtio est miscibilium alteratorum per minima coniunctorum unio.

Miscibiliū. Notabis Miscibilium, id est elementorum. Nam ipsa sunt prima principia vniuscuiusq; mixti. Sed ipsius mixti manifestam, occultamue scire non possumus naturam: nisi sciamus ipsa elementa cōmiscere seu componere. Vnde Hermes dicit: Intellige fili quatuor elementorum scientiam, quæ suis posita sunt rationibus in sua abscondita apparitione. Eorū enim abscondita apparitio nequaquam exponitur, nisi componatur, eo quod non perficiuntur donec suis coloribus colorentur.

Minimum. Notabis etiā per minima, id est per indiuisibilia, Nam si quid posset diuidi iam non esset minimum, ex quo diuiso partes eò minores proueniunt: cum omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo, quòd per minima, id est per indiuisibilia fit mixtio elementorum. Et quòd elementū sit minimum metallorū componentium patet: per diffinitionem eius, Ele-

Elemēti diffinitio. mentum enim minima particula est metalli. Ad hoc autē, vt miscibilia misceantur, requiritur præuia dispositio: quæ nõ fit nisi per motum in omni actione, nedum in mixtione necessarium. Motus

Motus primus: Clavis iii. & primū punctum. Corruptio. autem (vel mutatio) dicitur (secundum Aristotelem in Categoriis) sexcuplex, scilicet, corruptio, generatio, augmentatio, diminutio, quam fixationem vocamus: alteratio, & loci mutatio. Sed aliis in præsentiarum omifis, Corruptionem tantum eligamus,

eligamus: nec eam quidem omni ex parte. Nam multas sub se species habet. Sed ex his vnam (quæ putrefactio dicitur) ad propositum facientem discutiemus.

Natura enim quæ nunquam otatur, omnifario motu operando vtitur: in primis autem omnium corruptione. Corruptio verò hic & putrefactio æquipollent significato. De hac itaque in allegoria sua hermes, sic inquit, Scitote quòd artificij origo est caput Corui: qui in nigredine noctis, & in claritate diei sine alis volat: & amaritudine nostra in suo sanguine exeunte coloratio accipitur: & mera aqua à suo dorso. Nō est ergo aliud caput Corui, nisi nigredo noctis, quia sicut ista sunt nigra & obscura respectu diei, sic spiritus iste putrefactus respectu spiritus mundi, qui ex putrefactione oritur, & per nostrum artificium extrahitur.

Sed cuius coloris debet esse spiritus iste mundus? **Quæstio**
Solutio.
 Perfectò albi. Vnde Hermes, Scitote rumorum inquisitores, & sapientiæ filij, quòd Vultur supra montem extensum in cacumine voce magna clamat inquiring: Ego sum Album nigri, & citrinum albi, & rubeum citrini, veridicus sum certè, & non mētior.

Notabis ergo album nigri. Nam ipsum album ex nigro extrahimus. Item alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo scilicet cortice nigro extrahitur, est humidum album à corticibus mundum, ne opus pereat.

Viso ergo quòd primus motus naturæ est corrumpere, videndum est qualiter fiat. Et vt perfectè sciamus facere: oportet nos habere cognitionem principiorum **Album nigri.**

P O R T I O

Principia duo. cipiorum tam naturalium, quàm artificialium. Nam qui principia ignorant, finem non inveniunt.

Primum. Primum ergo principium naturale, vt prædictū ^h est, dicimus Arg. viuum, cum arena alba per ignem ^{z 8} ab Arg. viuo septies mundatum, coagulatumque, ac ^{1 9} materialia ignis, & aëris, sub nomine Antybar, Marthek, Stagno, vel Risoó (quod Græcè Thélima dicitur, & Hebraicè Reçón) positum in literis & numeris notatis (vt hic infra, & suprà) per lineam perpendicularem inchoando à penultima fursum ascendendo, & in vltimam terminando.

E . 5 . Lux maior.
 H . 8 . Coagulum.
 T . 19 . Ignis, id est, Lux maior.
 C. R . 17 . Aer, id est, Lux minor.
 A . 1 . Lux minor, Infertio respódentiaè Charattorum. xij. g. q; . iij. seu. xxij. g. q; . ij. cum. $\frac{1}{2}$.
 M . 12 . Hyle.
 K . 10 . Aqua permanens.

72 .

A . 1 . Materia prima artis.
 B . 2 . Lux minor, Infertio respódentiaè Charattorum. xv. g. q; . iij. & vltra, seu. xxij. g. q; . ij. & $\frac{1}{2}$. in circa.
 Y . 22 . Lux maior.
 H . 8 . Aqua permanens.
 T . 19 . Ignis, id est, Lux maior.
 N . 13 . Gemma.

A . 1 .

A . i . Cera.

R . 17 . Aer, id est, Lux minor.

72 .

Secundum est Calor .i. Ignis alienus, quod est Secūdum instrumentum mouens ipsam Materiam mistam ad putrefaciendum: & non aliud agens in mundo. Vnde inquit Alphidius: Scito fili, quod substantia agēs in hoc toto mundo est vnum, scilicet calor. Calore enim sublato nullus omnino motus est. Motus autem est actus. Ideo dispositionis & totius operis artifex, calor est ignis.

Sed cum multi sint gradus calorū, siue ignis, videamus quid sit: & in quo gradu.

Et certē ignis, siue calor est ignis intentissimus, sic ^{Ignis alienus.} testante Maria: Mensura ignis tui, id est alieni, esto sicut Solis diebus tāmūç: à v. i. Noch ach ros, quod est caput zenit. Et vocatur fimus equinus: sed non est (scilicet per contrariū) vt inquit Alphidius: Igne, id est alieno, coquitur quod tibi ostendam. Et est calidus & ficans in quarto, cuius proprietas est augmentare ficitatem: condensando humiditatem. Nam sicut ignis fimi augmentat calidum & humidum propter suam caliditatem & humiditatem qui perhibetur: ita fortitudo ignis calidi & fici ficitatem. Et disponit naturā humidam, in ficcā terminando. Huic autem non assimilatur alius in mundo, nisi naturalis, qui est ignis solis in visceribus terræ.

Vifis igitur principiis naturalibus, videamus artificialia.

Principia

PORTIO

Principia artificialia.

Principia Artificialia sunt duo principalia instrumenta: in quibus perficitur ista putrefactio. Et primum est lapideum Carahà, secundum est lapideum áludel (id est venter equi) in quo debet poni materia mista. De quo Vincentius dicit: Solutionum corporum & spirituum instrumenta sunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et fit duobus vasis: quorum alter est lapideum áludel: & in ipso materia mista ponitur, stáque in fornace, & subtus nutritur ignis vt buliat. Auicena dicit, quòd istæ dispositiones non possunt fieri nisi in vase duplici cognito, quod vas est venter equi supra nominatum.

Item cum diffinitio sit omnino quid est esse rei significás: videamus quid sit putrefactio ipsius (scilicet) materiæ mistæ, vt melius eam cognoscamus.

Putrefactio quid. Secūda diffinitio putrefactionis.

Secundum autem Ioannicum putrefactio est corruptio substantiæ mistæ materiæ ex vaporum retentione. In nostro autem proposito, si vapores dispergantur per aërem ipsum: non putrescit, neque corrumpitur ipsa substantia mista materiæ. Quare debet áludel sic adaptari in obice: ne respirare possit. Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est substantialis humiditatis corruptio: ex indigentia caloris naturalis: superabundante calore alieno artificiali exterius agente.

Calore alieno. Quæstio. Solutio.

Notabis calore alieno super abundante. Nam ipse calor alienus est instrumentum agens: seu perficiens corruptione humida.

Sed si quærat, per quem modum facit hanc corruptionem calor? Respondemus, calor calefacit mistum sibi applicatum: & calefaciendo facit evaporare

porare humiditatē: qua omnes partes siccae continuabantur, & faciebant vnū mixtum continuum, & vnā rem. Et ita calor corrumpit, & putrefacit ipsam rem: quia mixtum quod prius ratione humiditatis erat continuum, ratione eiusdem exhalati efficitur discontinuum, & amplius non persistit in substantia mixti, sicut videtur in ligno in igne posito. Nam fortitudo caloris ipsius ignis facit euaporare à ligno aquam, & oleum, mediantibus quibus lignum primo erat mixtum compositum & cōtinuum, modo post euaporationem aquæ & olei, remanent cineres, & partes siccae ex toto discontinuatae, & puluerizatae. Et propter istam similitudinem: Putrefactio vocata fuit cinis à sapientibus. Vnde rectè inquit Hermes, Ne arg. viuum negligētiae tradas: nigrum enim cinerem de albat, & per sapientum ignem fit opus. Ideo vocata fuit etiā calcinatio, propter eandem similitudinem. Nam sicut fortitudo ignis priuat lapidem sua humiditate, & de ipso facit calcem, sic putrefactio. Vnde Parmenides in turba: Nisi veritatis naturam, eiusque compositiones & complexiones sciatis, & bene coaptetis consanguineum consanguineo: & primum primo, inconuenienter facitis, nec quicquam operamini, eo quòd naturæ cum suis consimilibus naturis consequentur eas, & lætabuntur in eis. Nanque putrescent vel disjungentur, eo quòd natura naturam regit, quæ ipsam diruit, & in puluerem vertit, & deducit. Apparet ergo, quòd per putrefactionem, res nostra destruitur, & in aliud esse deducitur, sicut lapis per calcinationem.

Putrefactio
aliter cinis:
seu calcinatio.

F

P O R T I O

Viso autē quid sit putrefactio, & qualiter fiat, videamus signa per quæ possimus cognoscere quando erit perfecta, aut non.

Signa putrefactionis.

Duo quidem sunt accidētia principalia, per quæ possimus cognoscere ipsam esse perfectam, aut nō color, scilicet niger: Tactus vero ponderosus. Vnde

Qualitates Arg. viui mixti.

Author perfecti magisterij, Plumbum, id est Arg. viuum mixtum, in sua altitudine est plumbum, & Arg. frigidum, siccum, terreum, melancholicum, nigrum, marcidum, fatidum, ponderosum, & fœmineum. Ex iis ergo apparet, quòd putrefactio tunc est perfecta, quando est nigra, & ponderosa.

Synonyma

Item notabis, quòd Argentum nostrum, calcinatio, incineratio, melancholia, & nigredo idem significant.

Quæstio. Solutio.

At dices quid remanet calcinatum post cinerationem? Respōdemus, essentia materiæ mixtæ metallicæ, quæ ante calcinationem erat in potentia ipsius introducta ex proportione elementorum, ex quibus erat composita. Quia talis essentia non corrumpitur, vt aliquo pacto anihiletur, seu ad nihilum reducatur, cum essentiã subiectã: Naturamue destrui à nobis non sit possibile, sed quantitatem & virtutem illam quæ dabat esse tali mixto, modo per calcinationem & accidens veniens ab extra destructo & calcinato, quam virtutem & quantitatem ex mixtione susceperat, hæc quidem penitus anihilatur. Nam sicut totum integrale (puta domus) consistit ex suis partibus integralibus vnitis, & disuncta situ vna parte à loco suo, quem prius habebat in toto, destruitur ipsum esse totius domus

mus, & tamen remanent lapides, ligna, & cæmentum ex quibus constabat domus. Ita etiam fit in proposito nostro. Nam disiuncto humido ab ipso mixto elementari cui inhærebat, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum & separantem ab aliis partibus, anihilatur quantitas humidi ipsius mixti, subiecta tamen essentia humidi non anihilatur, nec potest anihilar.

Obiectio.

Sed extat (inquies) inoppositum experientia. Si enim applicetur igni olla aquæ plena, inualefcente ignis calore paulatim exhalando minuetur aqua ipsa, quod ad nihil aquæ penitus in olla remanebit. Ergo essentia eius anihilabitur? Huic autem obie-

Solutio.

ctioni respondemus, nequaquam militare contra positionem nostram, quoniam de natura mixti metallici loquimur hic. Quod & si calcinatur quoad suum esse totius compositionis, tamen ipsum penitus non destruitur: vti supra de domo exemplificauimus, & ita si olla cooperiatur ne vapores exhalare possint, aqua ipsa anihilar non videtur. Contra nostram igitur intentionem inductus cauillus non est, quamuis etiam iuxta peripateticorum principis (primo suorum naturalium volumine) intentionem facilis esset euasio dubitationis inductæ, quoniam neque materia ipsius aquæ in illa contraria ignis actione anihilatur, immò remanet. Non enim sequitur nihil remanet in olla, ergo subiecta aqua anihilatur. Et tunc dicitur quod aqua habet materiam subtilem & raram, & ex consequenti valde passibilem.

F ij

PORTIO

Item habet qualitates penitus contrarias qualitatibus ignis. Nam caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & ficcitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant inter se: & si caliditas vincit frigiditatem, tanto magis subtiliat & rarificat aquam, quòd conuertit eam in aërem, & ita aquæ materia non erit aliquo pacto corrupta, licet formam aëris suscipiat. Nam aër generatur ex calido ignis, & humido aquæ; & terra ex ficco ignis & frigido aquæ. Vnde morienus. Quatuor sunt elementa, quorum duo sunt principalia: & summo-
 pere contraria, vt ignis & aqua. Alia vero duo generantur ex istis, vt aër & terra. Hoc idem quã optimè declarat Albert⁹ in libro Perigeneseos. Item videmus vapores aqueos virtute caloris sursum ascendere, & contra naturam suam eleuari. Nã aqua suapte natura semper deorsum locum suum petit: tanquam graue. Cùmq; ij locum maximi frigoris attingunt vbi frigiditas superat caliditatem, tunc virtute illius frigiditatis inspissantis in nubes, in aquam conuertuntur: ac ita naturaliter descendunt, generaturque pluuia. Et etiam cum ventus septentrionalis (cuius natura est frigida & ficca) obuiat australi, tunc si frigiditas septentrionalis superat caliditatem australem, condensatur & congelatur in nubes, & hæ aliquando in pruinam, aliquando in grandinem, aliquando in niuem, & aliquando in glaciem conuertuntur. Ex quo apparet quòd rerum materia non potest annihilari, sed recipit conuersionem, cum natura vnus naturam alterius superat in mixto.

De his, quæ
 in aëre ge-
 nerantur.

Secundus

Secundus motus naturæ est generatio. Et cum corruptio unius sit generatio alterius (Philosopho teste primo de generatione) est impossibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua forma: primo Physicorum. Quando ergo agens destruxit mixtionem primam seu proportionem elementorum, quæ faciebat rem esse sub prima forma mixtionis, statim introducit aliam formam, per cuius introductionem, fit talis motus generationis.

Motus secundus. Clavis 4. & secundum punctum. Generatio.

Et quæ forma est illa in proposito nostro? Certè Auri mixti corrupti, quod vocatur à sapientibus Chylus, seu Agnus, Iuppiter, & stannum: Saturnus, & plumbum, propter suam nigredinem & immundiciam, a quâ nigredine & immundicie mundari debet. Vnde inquit Hermes: Hoc fili noscas, quod nisi quis sciat deducere prægnationem, mortificare, generare, & species viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quousque igni purgentur, colorentur, & à maculis vltimis mundificentur, velut à nigredine & tenebris, nihil facit. Si autem hoc quispiam fecerit inter mortales satis superque erit spectandus.

Quæstio. 7
Solutio.
Synonyma

De electione, mudatione, mixtione, corruptione, & generatione, pauca nobis hæc prælibasse sufficiat, in sequentibus latius quæ restant dicemus. Nunc autem de alteratione cum partibus subalternis, ac concurrentibus dicendum putamus.

Alteratio est mutatio secundum qualitatem facta per nos ex quadam locali permutatione. Qui motus continet in se principalia huius magisterij, de quibus dicit Géber, Sunt itaq; huius artis principia

Motus quintus, Clavis. 7. & tertium punctum. Alteratio, cum loci mutatione.

F iij

P O R T I O

Modi operationum. modi operationum ipsius: quibus applicatur artifex ad hoc magisterium, qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim vnus modus Sublimatio, Descensio secundus, tertius diluatio: quartus calcinatio, solutio quintus, sextus coagulatio, septimus fixatio, ceratio vltimus.

.D. Primus ergo modus est Sublimatio. Et propter hoc inuenta fuit, quia non nouerunt antiqui sapientes (cum sit impossibile prorsus) neque nos: nec qui nos sequentur, aliquid quo coniungerentur animæ, nisi spiritus solos, vel quòd naturam spiritus & animæ in se contineret, nisi coagulum. Quod proiectum super Arg. viuum, vel Metallum sine ipsius mundatione, & incrassatione, viderunt non perfectos colores dare: sed ex toto corrumpere, denigrare, adurere, & defedare.

.A. Notabis ergo, quòd dicimus sine ipsius mundatione. Igitur mundatio tam corporis, quàm animæ, & spiritus debet fieri ab ista nigredine, & tenebris. Et ita sentiunt Sophi.

Qnæstio.
Solutio,

Sed quid est illud, quod parit hanc nigredinem? Humiditas aquosa, & adustiua. Vnde author trium verborum dicit, quòd humiditas adustiua est fumus aquosus. De quo dicitur: Humiditas aquosa & adustiua corrumpit opus: & tingit in nigredinem. Humiditas autem illa quæ parit nigredinem: impedit fumum album: quo deficiente Aurum Archimæ, id est, Aurum duarum cæmentationum perfectarum, non fit. Morieno ita testante: Nisi fumus albus fuisset: Aurum Archimæ, id est, Voarchadúmicum opus, non fuisset. Item de hoc idem: Quod autem

autem interrogasti de fumo albo, scire tibi conuenit. Quod fumus albus est spiritus, Arg. viui, illorum corporum, id est venarum, è quibus iam animas, id est metalla, siue elementa, extraximus: quibusve iterum eas cõiunximus. Ista ergo anima in isto spiritu Arg. viui ingressa dealbatur, & mundatur ab omni nigredine, & huiusmodi candor redundat in illa. Vnde de Parmenides in turba: Scitote quòd si superficies dealbatur, intrinseca eius dealbabuntur. Et è cõtra. Item Lucas, anima Arg. viuo ingressa dealbatur, & natura naturam conuertit.

Synony-

Arenam ergo albam, & Arg. viuũ accipe: & per ignem, sublimationis, attrahe ex lapideo Aludel in lapideo Carahà fumum album ab ipsis, & summa cum diligentia serua ne pereat.

16 Sed qualiter generatur iste fumus albus? Procul dubio per coniunctionem, & subtiliationem. Primo Argentum viuum cum arena alba coniungitur: fitque postea per calorem ignis subtiliationis, separatio vnus fumi adustiui, qui tingit in nigredinem, ab isto fumo albo, qui erat ante coniunctus illi in materia, Arg. viui, sub vna massa tamen: & ita recipit mundationem vnã per ignem. Nam & alteram postmodum recipit per artificium nostrum, scilicet per triturationem, corruptionem, generationem, augmentationem, fixationem, & alterationem: cum loci mutatione, vt supra, & infra. Vnde illud Hippocratis in Aphorismis satis concinè, atque eleganter huic nostræ intentioni accommodare possemus: In perturbatione, & vomitu quæ sponte fiunt: si qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si ve-

Quæstio.
Solutio.

rò non, è contra. Quod sic exponimus transfere-
 rentes, In perturbatione ventris, id est putrefactio-
 nibus, quæ fiunt in lapideo Aludel. Et vomitibus,
 qui sponte fiunt, id est sublimationibus, quæ fiunt in
 lapideo Carahà ascendendo sursum, sicut est vomit-
 us. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est.
 Si non, male. Ex iis ergo apparet: quòd si bene scia-
 mus facere mundationem ex turbatione elemen-
 torum: & per sublimationem, triturationem, & cæ-
 tera separare hoc ab hoc, id est purum ab impuro,
 nobis bene erit: & si non, male.

Et notabis, quòd adhæret pars vna fixa cum feci-
 bus, quæ nunquam per ingeniorum genus aliquod,
 separari ab illis potest, cum talis penitus fixa fuerit
 cum ipsis.

Notandū.

Et cum fumus ille fuerit mundus & albus: tunc erit
 aptus cõiungi cum sua anima (id est, munditia duo-
 rum luminarium & corpore, id est, oleo vitri vt di-
 ximus supra, aliter non. Vnde inquit Morienus: Si-
 quis animam, id est, Argétum, vel Aurum à visceri-
 bus terræ (extraxerit, & eã sursum ascendere) id est
 in Arg. viuo mundato ab Arg. viuo, ingredi fecerit:
 & ab ea prius in Porfido cū ipso Arg. viuo & aqua
 trituratione, omnem nigredinem & foetorem, cū aqua
 etiã calida in sacculo abluerit: postea cum suo cor-
 pore olei vitri, prius corrupta, dealbata, citrinizata,
 rubificatãque coniunxerit, & demum per ignem
 corruptionis, generationis, augmentationis, fixatio-
 nis, & alterationis, cum loci mutatione mortificaue-
 rit, maxima mirabilia in mundo videbit.

Visa igitur generatione illius fumi albi: qui fit per
 separa-

separationem fumi adustiui ab eo in sublimatione, videamus illam quæ fit per sublimationem, & formæ fusæ colamentum. Et primo quid sit sublimatio: & quare fuerit inuenta dicamus.

Sublimatio enim est rei siccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia partium subtilium suo vasi. Sublimatio quid.

Causa autem inuentionis eius fuit mundatio spirituum, aliter impossibilis est, vt iam dictum est supra. D. Primus ergo modus sublimatio. Et A. notabis ergo, & cætera.

Colamentum verò, in proposito, est liquefactæ rei à fecce suæ turbulentia separatio: & hæc fuit vna causa generalis. Specialis autem causa fuit inquisitio aquæ puræ: ita vt forma soluta post ipsius aquæ resolutionem permaneat incorrupta. Colamenti diffinitio.
Generalis.
Specialis.

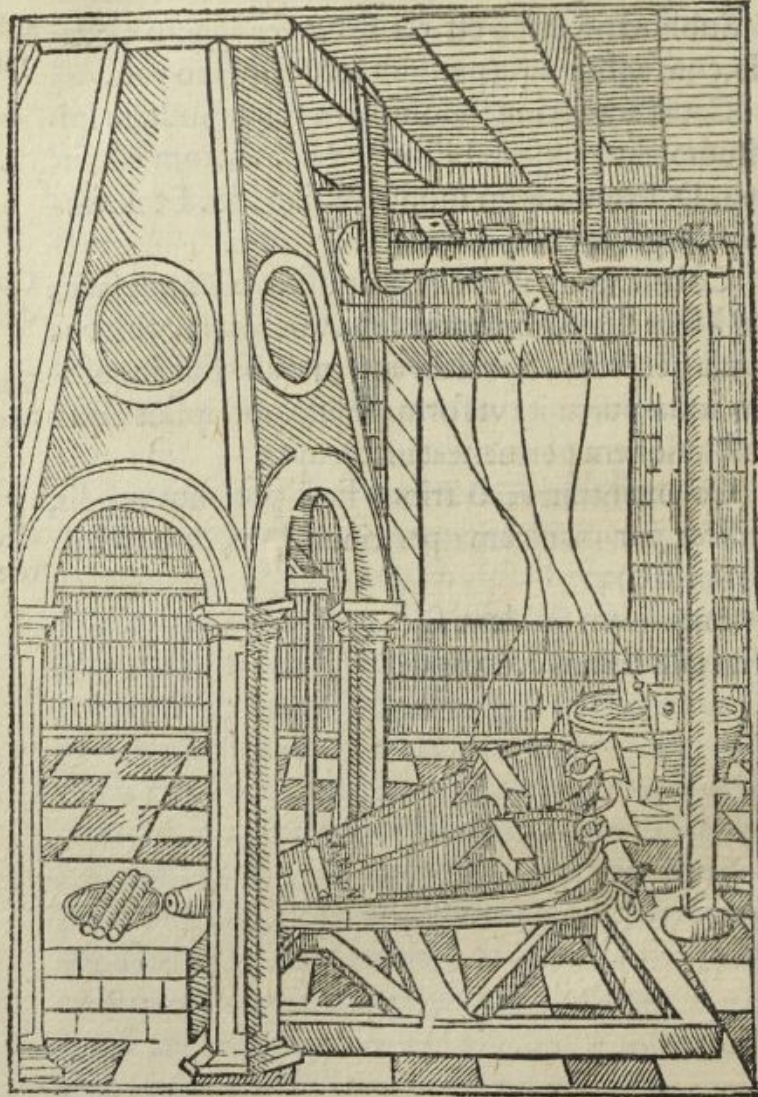
Colamentum verò tribus fieri ponimus modis, scilicet per manicam: per cinericium, & per balneum arenæ. Colamentum triplex.

Per manicam quidem sic.

Fiat talis furnus colamenti.

PORTIO
DISTILLO CUNCTA.

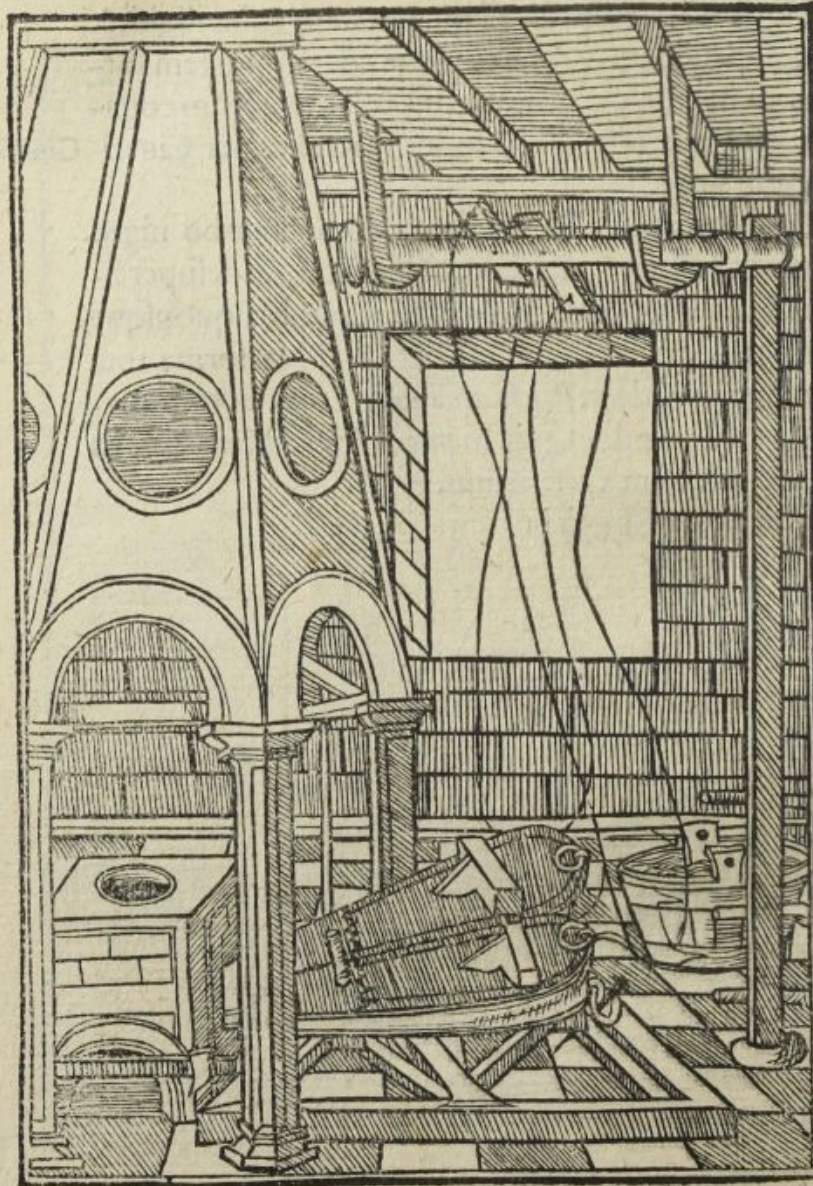

in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei bene & postea super carbones accensos vena, contusaque cum octo partibus plus granulorum plumbi nigri mixta colanda, ad quantitatem vnus digiti, & desuper etiam carbones vsque ad summitatem furni ponantur, & cum ventosis follibus aurum cogatur à Lopa effluere. Modus vero alius per Cineri- Cinericiũ.
cium sic fit.

Substantia dicta vt supra cum plumbo nigro mixta collocetur in fouea Cinericij, ac desuper ligna accensa, & cogatur vt supra colari quousque imperfecta per Geta effluat, & fulua forma tota munda resideat. Primum autem colamentum maius est secundo. Quia manica plus acuitatis caloris infert, quàm Cinericium.

Schema Cinericij.

PORTIO
EXTENVO FVSA.

Fit etiam per Balneum arenæ vt infra in Fornace, cuius figura habetur in titulo moduli fornacis magistralis, modo vt supra in purificatione spiritus Voarchadumici. Et causa nostræ primæ inuentio-
 nis talis Balnei arenæ, fuit essentiæ puræ Arg. viui mundatio (vt dictum est) facta per eleuationem. Per primum enim colamentum, & secundum, solum resultat clarificatio substantiæ, & essentiæ elementorum.

Visis ergo modis colamenti, & quid sit colamentum, accedamus ad reliqua.

Quoniam autem (secundum Hermetem) in vnaquaque re corruptibili, tria sunt consideranda, primum quod est vtile aqua, secundum oleum, tertium fex. Tamen nullum istorum habet esse distinctum in isto mixto corrupto, sed confusum, & indiuisum. Quod quidem ab aliquibus vocatur Chómerrisson mea à melachot, quod est vitrum inanihilabile, vnde dicitur, deus id est artifex, creauit id est miscuit primo cælos, id est rarum, & terram id est densum, quos cælos ad propositum transferentes vocamus sublimationem, terram vero mixtum nigrum. Et cum rubro istius terræ plasmavit, id est multiplicauit Adam, id est aurum, & cum Adam, viraginem, id est tincturam, mixtum nostrum, in quo sunt aliquæ corruptiones, quæ per ignem expurgantur. Vnde inquit Alphidius, scito fili, quod in libro fit librorum perfectio, & certissimū est opus eis, qui ratiocinantur. Iam ergo mandavi tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea quæ opus corrumpunt, id est, viraginem. Demum illud idem
 hac

P O R T I O

hac de re asserere possumus, quod de nutrimento corporis humani à medicis recte proditur. Primum enim Massapyffanaria, siue Chylus in stomacho conficitur. Deinde ex eo in epate quatuor gignuntur humores scilicet Phlegma, sanguis, cholera, & melancholia. Postremo debita facta digestionem, corpus humanum nutritur, sustentatur, & regitur. Hoc idem ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo digerit in stomacho dealbando, secundo in epate rubificando, ultimo in membris subtiliando, ac conglutinando, perficiendoque. Tu vero, si hæc (quæ diximus) tuis nauiter, ac scite accomodaueris operationibus, facile, proculque dubio voti compos euades.

Capte igitur in nomine sanctæ, & indiuiduæ trinitatis materiam primam artis, cum aëre, & igne rubificatis: vna coniunctis (vt dictum est supra) in lapide Aludel, vt mixtum vnum fiat cū aqua sicca (vt supra, & infra) mundata per viam sublimationis. Hæc aqua sicca immò mundatio eius vocata fuit initium, & clavis operationis per Alphidium sic dicentem, scito fili, quòd thesauri non euauerunt, verum intus seruantur, & absconduntur à tuis oculis cum domum ingredieris, volo tamen tibi vnam clauem tribuere, quam eorum signum voco, quòd si rationem habes, residuas sex claues scies, & extrahes tua scientia ex ea. Porrò hæc vna clavis est aqua sicca, quæ fit per vas sapientum, & modum sublimationis. Per istam vero clauem incipit operatio, & fit per ipsam postmodum extractio reliquarum sex clauium, & cognoscuntur.

Mixtum

Mixtum igitur ac putrefactum cum maiori Luce & minori æquatum prædictum in mundo lapideo Aludel: nam aliud vas nos potest ignem sustinere, recipiatur. Iterumque ipsum collocetur in Furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud in MartheK deueniat, nulla terminatione ignis prætermiffa, quia motus debet esse continuus, & non interruptus. Propterea omnia necessaria recolantur quousque totum perficiatur.

Augmentatio fit ad modum augmenti Lunæ. Nā sicut per aspectum solis, Luna incipit illuminari, & postea omni die augmentatur lumen eius, quousque tota sit illuminata, sic etiam æquatum incipit per firmum rubificari, donec totū fuerit rubificatum. Et hoc dicit Hermes in secreto suo videlicet, vitis sapiētum succus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine. 30. peragitur, de cætero ipsum diminuit. Alteratio vero augmentat, sicut Luna post. 15. dies diminuitur, & post. 30. augmentatur.

Fit etiam hæc coniunctio ad modum corporis & animæ. Nam sicut anima corpus ingrediens viuificat ipsum, sic fumus albus animatus oleum vitri corpus suum. Vnde inquit Alphidius, prosequente fugientibus, obuiante vtrisque fuga aufertur, & mora sequitur, & natura cepit suum comparem vt inimicum: & se adiuicem cotinuerunt, & cōtinent, quoniam anima corpus introiuit. Illud punctum est secundum punctum operationis, & in domo Iouis, quod est augmentationis. Idem dicit Rhodianus, cum Embryonem reducit.

Notabis Embryō. Sicut enim Embryō est massa, Embryon.
ex

Motus tertius, Clavis 5. & secundū punctū. Augmentatio.

PORTIO

ex qua natura format in matrice foetum, & disponit omnia membra sua, sic istud punctum est massa, ex qua totum magisterium perficitur. Item istud punctum est etiam materia, ex qua omnia metalla ducunt originem. Vnde inquit Alphidius, vt enucleatius intelligas me loquentem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaque, aqua grauis & viscosa, in visceribus terræ, non habens exitum foras, si propè habeat sulfur metallicum eius excocta calore, conuertitur in Arg. viuū.

Materia metallorum. Et sic notabis, quòd aqua viscosa, & sulfur metallicum sunt materia generalis omnium metallorum.

Arg. viuū quid.

Sic dicitur aliter

Hoc idem dicit Geber, cum diffinit Arg. viuū dicens, Arg. viuū est aqua viscosa sulfure metallico densata in visceribus terræ, per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima, quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter.

Notandum.

Notabis ergo aquam viscosam, & essentiam albam, quam dicimus esse etiam materiam particularem argenti, & Stanni.

Calor temperatissim⁹ modus perficiendi.

Item notabis calorem temperatissimum, tãquam instrumentum perficiens ipsam.

Item notabis modum perficiendi, cum dicit, quousque humidum contemperetur à sicco.

Notandum.

Item notabis, quòd Argentum, Argyrion, bos, Caspa, Chesseph, essentia alba, Fada, fœmina, forma mulieris, gallina, Giumis, he, hypostasis, Luna, olus, ouis, septem, Smerata, & alia idem sunt.

Visa autem electione, mundatione, mixtione, corruptione, generatione, alteratione, cum loci mutatione,

.F.

subl.

tione, sublimatione, & augmentatione formæ, videamus eius fixationem, quæ fit per diminutionem, qui est quartus motus naturæ, quæ diminutio dicitur, & fit per decoctionem, ut narratum est supra in præallegato secreto Hermetis videlicet, vitis sapientum, & cætera. Nam sicut Luna postquam plena est, de die in diem incipit diminui, donec de ipsa nihil appareat, sic albedo, & illuminatio istius æquati incipit diminui per decoctionem, donec tota albedo diminuta sit, & appareat rubedo per nigredinem, & citrinitatem, quæ penitus apparebit, si non remanserit aliquid de illa humiditate aquosa, quæ mittit albidinem. Si vero quid remanserit, tunc non est facta deficcatio. Siccet ergo donec deueniat, & tunc bene erit. Cui rei & illud hippocratis in Aphorismis aptamus, inanitio si qualem oportet fieri, fiat, confert, & bene erit. Si verò non è cõtra. Glossa, inanitio, id est deficcatio. Itẽ Hermes, ponite igni ipsius humiditatem, & in humido igne habitare facite, qui ignis sua caliditate huiusmodi manifestæ humiditatis colore auget, & occultæ ficcitatis combustionem, donec perfectum fiat. Itẽ Alphidius, inspice fili, quia scripturus sum tibi librum, cuius verba si intellexeris, hanc artẽ inuenies, si fueris de his, qui dei gratia sunt eã inuenturi. Si verò hæc verba non intellexeris, non accedas ad operandum, nisi inceperis tentare, & aquas coquere, quæ putrefaciendo spissantur putrefactionis manifestæ humiditate, & vi occultæ ficcitatis ipsius corporis, cuius genus est quoddam sal de genere salium. Extractum enim est ex Salsolis, quæ in quolibet anni tempore generantur in ginguuis marium. Salsola.

G

Inspissatio. Notabis ergo, quòd per putrefactionem fit inspissatio ex conuersione frigidi & humidum in caliditatem, & siccitatem, quòd apparet ibi supra. Cape igitur in nomine sanctæ, & indiuiduæ trinitatis, & cætera. Nam aurum mixtum cum Arg. viuo cum incipit alterari, efficitur nigrum vt carbo. Vnde, inquit, Hermes in allegoria sua, Marthek noster inquisitus caret simili, & est citrinus aureus extrinsecus & intrinsecus. Cum autem mistum eius alteratur, fit nigrum & tenebrosum vt carbo. Spiritu autem ab eo ablato color est rubeus, spiritu item & anima sibi redditis viuit, & lætatur, & vides eum ridentem, & hilarem, ac morte carentem. Benedictus igitur sit ille, qui scit dispositionē hanc, qui mortificat & viuificat, & omnipotens est. Item Hermes in eodem loco, ego sum album nigri, & nigrum albi. Et sic apparet, quòd alteratio est albedine in nigredinem, & à nigredine in albedinem. Et vltius ista deficcatio, siue dispositio continuè facit conuersionem in caliditatis naturam, id est in rubedinē, quæ tamen prouenit ex parua dealbatione. Hoc idē dicit Rosinus, cum ait, quòd ars Marthek non fit nisi ex Risóo stāno, vel & cætera. Ex quibus debet intelligi, quòd vnus est dispositor nigri, Albi, Citrini, & Rubei. Et hoc est quòd dicit Alphidius, scito fili, quòd in huius maris profundo Margaritæ diuersorum colorum nascuntur, in quo & hyacinthus diuersi coloris ascendit, & etiā ipsum scilicet Marthek colorat corpora per calorē suum. Cū enim fuerit calidum, erit rubeum, cum vero frigidum fuerit, erit album, similiter erit calor & cædoris Solis & Lunæ. Et rubeum est caliditas,

&

& albedo est frigiditas, intellige ergo & observa. Itē notabis, q̄ Rubedo est signum caliditatis, & Albedo frigiditatis. Et istud est tertium punctum artis, & in domo martis, quod est alterationis. Hermete sic asserent, tertio mense operatur mars agens in materiam, qui ex sua caliditate & siccitate diuidit Massam ipsam, & membra disponit.

Signa qualitatū.

Notabis membra. Nā sicut in matrice natura disponit membra tāquam partes integrales ipsius fœtus, sic & istud corpus rubeum tāquam partem integram totius confectionis medicinæ. Nam in omni compositione, quæ fit postquam istud corpus terminatum est, cadit semper tanquam pars integralis compositionis, vt inferius declarabitur.

Notādum.

Item notabit, q̄ istud corpus habet multa nomina. Vocatur enim Acidum, Acutum, Adam, Almagra, Altum, Alzernad, Aries, Aurum alteratum, tinctum, Cadima, Cancer, Carmeth, Chibur, Cholera, Cinistartari, Corfusse, Dehab, Deheb, dextera, æs æstas, forma viri, Falco, Fex, Gallus, Gophrit, Granusæ Thiops, Hageralzernad, infinitum, Kibrit, lapis indus, indrademus, Lazuli, mane, mars, masculus, Marthek, Oliua perpetua, Oriens, petra-stellata, Phison, residentia, rex Raçon, Sol, Subsolanus, Tamuç, tertius decimus, Thelima, Thion, Thita, Vau, Vena Virago, Toarch, Xit, Zahav, Zumech, Zumemelazuli. Et etiam multis aliis nominibus appellatur à sapientibus. Quæ quidem nomina non sunt ei attributa secundum vnā rationem, seu proportionem. Nam sapientes, qui vocauerunt illud Acidum, & cætera, dixerunt

Notādum.
Synonyma

G ij

PORTIO

sic propter suam alteratam complexionem. Calidæ
 Complexio enim hæc omnia & ficcæ complexionis sunt cum
 alterentur. Qui vero nuncupauerūt ipsum Aduma,
 gummam rubeam, oleum rubeum, rubedinem, ru-
 binum, Sericon, substantiam rubeam, sulfur rubeū,
 vitellum, vitriolum rubeum, propter colorem ru-
 beum hoc dixerunt. Qui autē nominauerunt ipsum
 ferrum, oleum martis, propter impotentiam fusio-
 nis. i. duræ hoc dixerūt. Nā cum hoc corpus per de-
 coctionem priuatum sit humiditate superflua, quæ
 faciebat ipsum fluere, & necesse sit corpus siccum
 non fluere, ideo vocauerunt id ferrum, quia præ aliis
 metallis ferrum dicitur maximè fixum. Sic etiam
 istud corpus per priuationem superfluæ humidita-
 tis, quæ faciebat ipsum primò fluidum, modo est
 necesse, vt remaneat fixum. Nā omnia corpora non
 fixa, fixantur per talem priuationem humiditatis,
 quæ vocata fuit calcinatio à multis sapientibus. Vn-
de inquit Geber, calcinatio est rei per ignem puri-
ficatio, seu puluerizatio ex priuatione humiditatis
partes consolidantis, & fluere facientis. Et causa in-
 uentionis calcinationis luminarium, argētorūque
 viuorum insimul est, vt ibi magis, & melius dense-
 tur terra, terræ residuæ in luminaribus conuersa. Sic
 ergo fit per priuationem humiditatis, quod erat vo-
 latile fixum, & quod molle durum. Item fit muta-
 tio de natura in naturā. Et de aqua in ignem secun-
 dum naturales: vt legitur in turba. Item mutatio cō-
 plexionū, vt de frigida & humida cōplexione in ca-
 lidam & ficcā. Seu de phlegmatica in cholericam,
 secundum phisicos. Item fit quod erat spirituale
 corpo

Color ru-
 beus.
 Impotentia
 fusionis.

Calcinatio
 quid.

fluere

Cur nibēta.

corporeum, secundum authorem perfecti magisterij. Item fit de manifesto occultum, secundum rhodianum in libro trium verborum.

Sciendum est item, quod in vnoquoque corpore sunt tres dimensiones scilicet longitudo, latitudo, & profunditas, Philosopho teste, primo cæli.

Longitudo, latitudoq; est id corporis, quod manifestè apparet, nostròque visui primum subiacet. Dimentio
triplex.
Exempli gratia, corpus nostræ artis in prima sua dispositione est album, & ita apparet prima facie, quia dicimus ipsum frigidum, & humidum, vt est. Rhodiano sic asserente, corpus nostrum est aquaticum, quia est frigidum & humidum, & aqua est frigida & humida. Humidum autem fluit. Quod vtique verum est, & talis dispositio dicitur corporis longitudo, ac latitudo.

Altitudo verò est illius medicinæ dispositio, per quam itur ad profundum, quæ nostra medicina est, & est vita altitudinis, ac profunditatis, tanquam medium inter duo extrema, seu contraria, per quod in extremum peruenitur, quia impossibilis est transitus de extremo ad extremum sine medio: teste philosopho, sexto Physicorum. Sæpe enim dictum est, quod materia prima artis est humidæ & frigidæ cõplexionis, quam si volumus facere trãfire ad medicinam dispositiuã, necesse est vt altera qualitas destruat in ea. Destruitur autem per putrefactionem. Nam frigidum & humidum per putrefactionem inspissatur, & eius humiditas vertitur in siccitatem, & sic fit transitus ad medicinam dispositiuam, quæ est caliditas & siccitas, quæ sit Altitudo.

G iij

P O R T I O

Natura tamen à frigido & humido frigiditatem, & à calido & sicco siccitatē recipit, & fit corpus. Post-
eà vero per calorem excessiuū, si qua humiditas re-
manfit in corpore, fit transitus ad contrarium, de-
struendo frigiditatē & introducendo caliditatē, quę
dispositio dicitur profundū, seu occultū corporis.

Qualitates
Sulfuris ru-
bei.

Et hoc patet in libro p̄fecti magisterij in particula
illa ferrum. i. Sulfur rubeum in sua altitudine est
frigidum, humidum, calidum, siccum, cholericum,
rubeum, acutū, odoriferum, masculinum, &c.

Haftenus visum est qualiter materia, id est Sper-
ma metallorū Arg. viui passiuī bene dispositi con-
uertitur de natura in naturā, scilicet de frigiditate &
humiditate in caliditatem & siccitatē formæ Auri
actiuī perfectæ tincturæ. Et quia in isto puncto ma-
ior pars sapientum incipit loqui, vt Alphidius de
Minera, qui dicit, sulfur rubeum. Lucas vero, mas-
culinum, cum dicit: Accipite Márthek: & dealbate
eum, &c. Et plures alios sapiētes possum⁹ adduce-
re in eādē sententiā, quos in præsentia omittimus
breuitatis gratia. Ratio autē, quare omnes ferè ini-
tium sumpserint ab ista forma rubea, est: quia ista
forma rubea est principiū totius Tincturæ, nec fit
Tinctura vera sine ea. Vnde Rosinus inquit: Sci-
tote q̄ non fuit aliquis, qui in hac arte verbum di-
xerit omni velamine denudatū prater Hermetem.
Is enim dicit: Scitote quòd nō fit in tinctura vnquā,
nisi ex rubeo lapide. i. Auro fuluo cum Arg. viuo
rubificato. Item Géber de Essentia (.i. substantia)
Solis asserit: q̄ Sol creatus est ex subtilissima Arg.
viui substantia, & ex modica substantia Sulfuris
(me-

metallici mundi, & purę rubedinis, fixi, clari, & à natura sua mūdati, tingent is illam substantiam. Item Géber dicit de sole: Aurum est pretiosissima metallorū forma, & tinctura rubedinis: quia tingit, trāformat, & illuminat omne corpus, quoniam lumen est, & tinctura vera, & perfectio totius operis diuini, quod Deus electis suis largitur: cui sit laus semper, honor, & gloria.

79

Forma metallorum.

Requisita Voarchadúmicæ artis.

Caput quartum.

Præter ea instrumenta (quæ non pauca reperiuntur, Vicétio teste) Affinationis, scilicet Aurifabrilis, Cudimixque, quæ singula ad artem præsentem Voarchadúmicam, tanquam eam ingredientia requiruntur: nonnulla etiam ad propositū facientia, summatim resumendo, enucleabimus.

A

A Equilanx, cum ponderibus iustificatis, vt infra. *Synonyma*

Aër cum Plumbo nigro mundatus: & cū materia prima artis, aliter lux minor vocatur, &c.

Alteratio mixtionis.

Aludel, aliter venter equi confectum ex lapide lebetum, qui in diocesi Mediolanensi inuenitur, in loco vocato Chiauena, & vico nomine Piúr, petra columbina, tufo Veronensi, terra argillæ, crucibulorum, seu valentina, &c. *Synonyma*

Anthybar aliter Márthek, & cætera. *Synonyma*

Aqua, aliter Arg. viuum, & cætera. *Synonyma*

G iij

PORTIO

Synonyma. Aqua cælestis calida, & frigida, aliter pluuiialis, &c.

Synonyma. Aqua diuidens.

Arena alba.

Artificem vnctum gratia, morigeratúq; liberum ac
ac liberalem.

Argumentatio mixtionis.

B

Balneum arenæ.

C

Cácabus confectus ex terra valentina.

Cæmentum.

Calor temperatissimus.

Carbo.

Carahá confectum ex Lapide lebétum (vt supra)

Synonyma petra columbina, tufo veronensi, vel terra argil-
læ, crucibulorum, seu valentina, &c.

Catinum ligneum.

Chirotheca.

Synonyma Chlepsydra, aliter Horologium, &c.

Cryfocolla.

Cinericium.

Synonyma Coagulatio me Adumà, vel Acidi, &c.

Synonyma Corruptio mixtionis, aliter putrefactio, &c.

Craticula ferrea.

Crucibulum ferreum.

Cupella.

D

Dimensiones.

E

Electio ingredientium.

F

Filtra-

Filtratorium vas ligneum cum fundo marmorino.

Fixatio Animæ cum spiritu in corpore olei vitri.

Fornax cū furnis, & latrina ærea, aliter Equus, &c. Synonyma
Fusio,

G

Generatio corruptionis mixtionis.

I

Ignis, aliter Lux maior, &c.

Synonyma

Ignis albus viuus, aliter Calx alba viua, &c.

Synonyma

Ignis alienus, aliter Fimus equinus, &c.

Synonyma

Ignis alterationis.

Synonyma

Ignis augmentationis.

Ignis corruptionis.

Ignis fixationis.

Ignis fusionis.

Ignis generationis,

Ignis sublimationis, aliter subtiliationis, &c.

Synonyma

Infertio iustificationis, aliter Ligatura, &c.

Synonyma

L

Lutum tomenti.

M

Manica.

Materia metallorum, aliter Arg. viuum, &c.

Materia prima artis, aliter corpus, &c.

Synonyma

Mixtio elementaris Animæ cum Arg. viuo.

Synonyma

Mixtio spiritualis Animæ cum oleo vitri.

Modi operationum.

Mundatio Arg. viui, Elementorumq;

Mutatio loci.

N

Nutus, id est Temporis diuisio.

PORTIO

O

Olla terrea non vitreata.

P

Porfidum molare.

Principia artificialia, naturaliaq̄.

Proiectio me adumà tam super insipidum, quàm
metallum.

R

Receptaculum ligneum.

Regístrum ferreum.

Reiteratio miscibilium.

S

Sacculus ex tela alba.

Spumatorium instrumentum ferreum.

Sublimatio Arg.viui.

T

Synonyma Terra, aliter oleum vitri, &c.

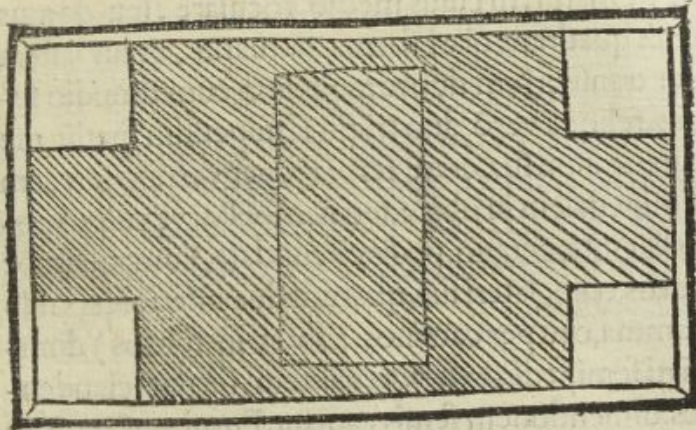
Tria falia.

Trituratio miscibilium.

M

N

SECUNDA 45
 FURNACIS MAGISTRALIS
 Voarchadumicæ descriptio.

Caput quintum.

Inter alia quæ acti Voarchadumicæ
 requiruntur, fornax supelletili sua
 instructa proponitur, siue qua nihil
 prorsus operam potest artifex. Hanc
 ex lapidibus argillæ, seu Tufis sectis,
 & luto tomenti diximus construendam: iusta mo-
 dulum hic infra positum. Quatuor igitur Colum-
 næ suis basibus innixæ: altitudinis pedum trium &
 semis, ad quatuor angulos ab inuicem, longitudi-
 nis trium pedum, & totidem semipedum, latitu-
 dinis autem duorum pedum, discretè erigantur.
 Tria inter se strata seu pauimenta, interuallis duo-
 bus distincta (medium, scilicet ab infimo, quiuis se-
 mipedibus in arcus suspensum, à supremo vero se-
 misse

Columnæ.

Tria strata.

P O R T I O

Cranimentū
 medium.
 Dom⁹ ignis

missē gemino celsum) continentia. Hoc inquam
 medium pauimentum (vbi iacet ignis) spondilibus
 dimidij semis hinc, & hinc septum pedis crassitudi-
 ne sternatur. In cuius medio foculare, seu domus
 ignis quadrangulari forma statuatur, cuius latera
 per transfuersum duorum pedum cum dimidio se-
 mis, reliqua verò duo trium semipedum spatiū me-
 tiantur, cum sua crate ferrea super verram ferream
 semipedalem in obice, seu nembello (vt vulgus ap-
 pellat) sita, octauo pedis circumdata, cum quatuor
 portis, cuiq; lateri sua, quarum duæ interiores (vnde
 flamma, ceu per caminos æstuet in furnos) dimi-
 diati semipedis, exteriores autem ferreæ clauden-
 tes, dimensionem semis capiant. Furni autē vtrinq;
 ad longum fornacis, pedis mensuram occupent.
 Registrum item ferreum, alteram interiorum por-
 tam obturas, tantum sit, quanta fuerit altitudo, ac
 latitudo interualli, ab hoc ad supremum pauimen-
 tum. Subter cratem vero, vbi cineres igniti cadent
 (ob euitandum ignis periculum) fiat Latrina area
 longitudinis duorum pedum, latitudinis vnus, & to-
 tidem altitudinis, semiplena semper aqua, cū qua-
 tuor rotis, & annulis duobus, leoninis capitibus in-
 fertis, quibus impelli possit, & extrahi. Supremum
 tandē pauimentum siue planum circumualletur
 mœnibus dimidio semisse crassis. In eius medio
 Canna situetur altitudine trium semipedum, semis-
 sis vero capax per diametrum, tunicata autem di-
 midiato semipede, cum obice ab intus. Eius plani
 area per longum fornacis strata, cannæ & sui con-
 tra forti interuentu diuisa pedem latitudinis habeat,
 cum

cum spiraculo ad vtrunque extremum nihiloplus
 aperto, quàm dimidiati semipedis dimidio. A dex-
 tris cannæ sex lapidei Aludel cum suis lapideis Ca-
 rahà, semissis capaces, tam in altitudine, quàm lati-
 tudine, totidémque à sinistris ponantur. Sic erit tota
 fornax in omni sua dimensione consummata. Ad-
 dito cannæ operculo terreo, suis cum gingiuis fer-
 reis armato, inserto obici: cuius capulum sit instar
 forcipis: longitudinis trium pedum & semis, ipsum
 amplectens operculum, in modum vectis retorti.

Spiraculum

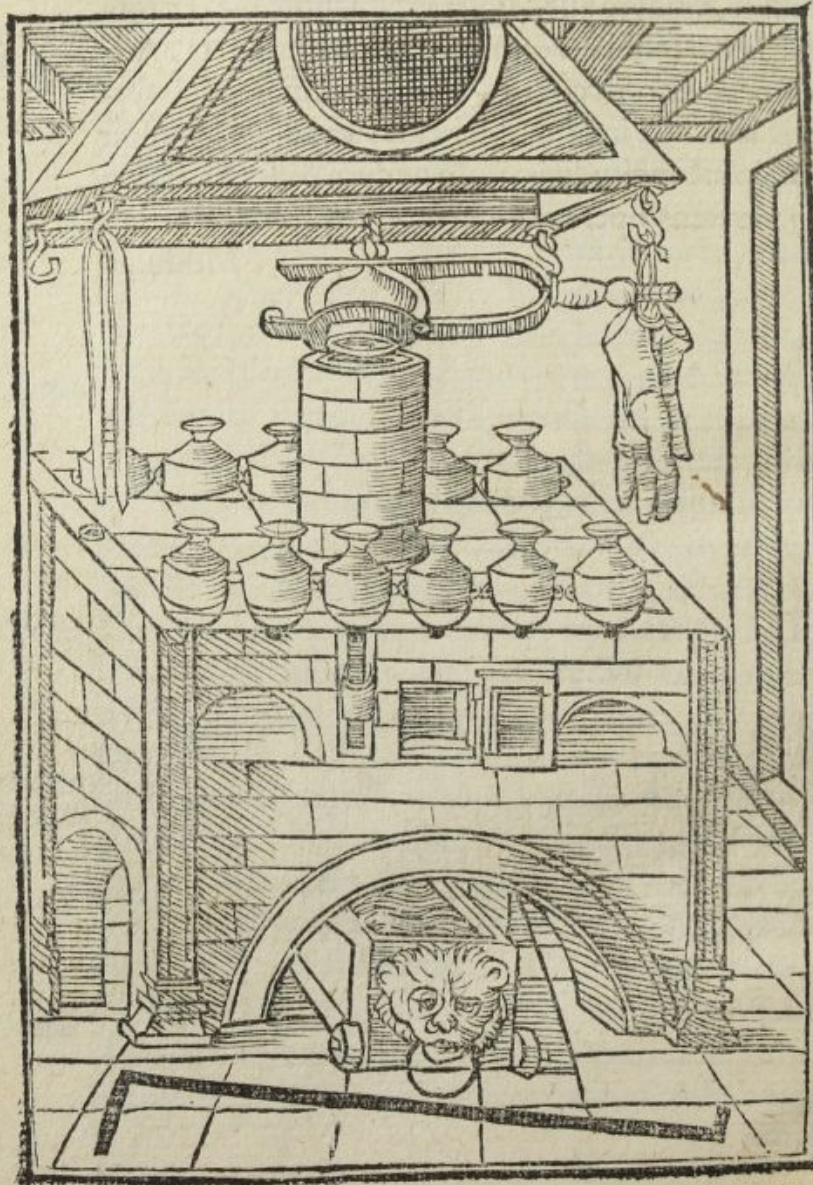
Aludel.
Carahá.

Operculū.

Modulus

PORTIO

MODLVS FURNACIS MAGISTRALIS
In actum edūco:

Summarium Voarchadúmiæ.

N 1		N 2		N 3	Numeri natura- rum salú mate- riæ primæ artis.
CALIDI		AER		HVMI	Qualitates pri- mæ materiæ prædictæ.
SICCI.		TERRA.		FRIGI	Elementa cū ma- teriæ metallorū, oleiq; vitri.
IGNIS.				AQVA	Mundatio, Cla- uis. 1.
G III		DIES.		10 H	Mixtio, Cla. 2.
R I		I		I E	Corruptio, Pri- mus motus: Cla. 3. & primū pun- ctum.
A III				7 M	Generatio, secū- mo. Cla. 4. An- tert. mo. Cla. 5. Fix. q̄r. mo. Cla. 6. & sec. p̄ctū.
D III				5 P	Alte. cū loci mu- tatione, quint. mot. Cla. 7. & ter. punctum.
V III				3 O	Minera perpe- tua, Fundamen- tum artis,
S O SVL		RVBEVM.		SVR A	

PORTIO TERTIA.

Res necessarię Voarchadúmicę artis.

Caput primum.

Vltimodè in præcedentibus portionibus traditū fuit, quid ars Voarchadúmica esset, quidq; tractaret, ac in se contineret: necnon qualia sint ignis, aër, & aqua metallica: insimul rubificata, ac terra

potentialis, aliáque diffusè superius enarrata. Modò reliquum est, quod superest artis explere, ac literis tradere. Igitur lector solertissime, per Chómer risón me aa melachot materiam primam artis naturæ vitri notabis.

Notandú.

Per Muchábelim recipientes, Mecúbalim recipientium.

Per Chesseph cháí, Arg. viuum, ab Arg. viuo cum arena alba per ignem septies mundato.

Per Gophrít, sulphur rubeum, quod est Marthek septies multiplicatum.

Ithochodut horucot, Iachid baruchot, Vnionem spirituum, hoc est ignem, & aërem, albumen ouorú gallinarum nuncupatum.

Et per Douor, Dauar echád, vnam solam rem, nempe argillam crudam simplicem, oleum vitri, Aurum, Argentum, Argentúmque viuum disponente, conuertentem, constringentem, ligantem, necnon dantem

dantem proportionem.

Superfluum enim, immo absurdum esse arbitramur speciatim quæ, quot, & qualia sint elementa metallica, naturaliaque, in Voarchadumicæ cabalisticum magisterium metallorum ingredientia aliter differi à nobis. Quid itē sit forma, quid materia prima artis, quid materia metallorum. Item quid medium dispositiuum. Rursum quid oleum vitri, quid Aurum, quid Argentum: quid deinde Arg. viuum de corde Saturni, id est de visceribus terræ, quid denique Argilla cruda simplex, silentio præterire DECRETVM fuit. Nam hæc uti prima elementa, & sine quibus maiora sciri non possunt, cuiuslibet, vel mediocriter erudito notandum esse censemus.

Consumatur autem arcanū hoc mysterium fini equini, hoc est ignis, medio (ut iā diximus) sub NVTV, determinatōque temporis spatio, cum tricruce Gradu illo huiusmodi sicut superius elucidauimus, & vltior erit sermo in sequentibus.

Notandū:

Quanto temporis dierū, scilicet & horarū spatium opus sit in operatione, ac reiteratione.

Caput secundum.

	Dies, &	Horæ.
N .	Sex indicat, &	12 . in corruptione
V .	Decem in genitura.	
T .	Nouem, &	12 . in augmentatione:
V .	Decem denique in fixatione cum alteratione per loci mutationem.	

Motus nanque iam dicti omnes tricruce illo Gra-

H

P O R T I O

du terminandi sunt.

Summa vero dierum simul cum horis sunt dies.36.

Septenario autem numero cribrationes.i. reiterationes omnes perficiuntur. Quare horum omnium vna congregatorum dies omnes sunt.52.

Carbonum quantitas pro Voarchadú-
miæ complemento.

Caput tertium.

Carbonum
quantitas.

Rror, cui statim emergenti non occurritur, postea in immensum auctus facile non conceditur emendari. Ne quid igitur ob negligentiam nostram in opere huiusmodi desideretur ad perfectionem requisitum, subdimus etiam Carbonum quantitate m. Nam sine hac nunquam voti sui compos artifex euadet.

Huius ergo summa est.84. Corbarum ad mensuram, qua venetiis utimur, vna scilicet pro quotis quibusque trinis diebus, Aduma existente librarum.473. Oz.o. quod .i. k.15. g.3. Quæ sunt Postæ.23. Rubus.i. Marchæ.6. & cætera. Vna supra Decem partes plumbi nigri proiecta.

Medicinæ Voarchadúmicæ reiterationes alteratiuæ.

Caput quartum.

M.

N medicinæ autem Voarchadúmicæ reiterationibus cadit vna supra. C. partes, supra. D. partes, & sic in reliquis. Vnus itaque, trinusque ineffabilis Opi-

fex laudetur per sæcula cūcta, qui sua bonitate im-
mensa Cabalisticis metallorum (hoc est visu perci-
pientibus) tantum gratiæ, munerisque largitus est.

Schema de proportione argenti.

Caput quintum.

Arg. minus perfectum. Aes minus imperfectū:

.7.	1008.	1.
.6.	864.	2.
.5.	720.	3.
.4.	576.	4.
.3.	432.	5.
.2.	288.	6.
.1.	144.	7.

Mixtio Argenti proportione diuisa.

Argenti puri. Proportio. Respondentia.

K. .576.	K. .576.	Oz. .iiii.		
.612.	.540.	.iiii.	ϕ.i.	Principium alterationis Argenti.
.648.	.504.	.iiii.	ϕ.ii.	
.684.	.468.	.iiii.	ϕ.iii.	
K. .720.	K. .432.	Oz. .V.		
.756.	.396.	.V.	ϕ.i.	Bona altera tio.
.792.	.360.	.V.	ϕ.ii.	
.828.	.324.	.V.	ϕ.iii.	Nostra alte ratio.

H ij

PORTIO

	K. .864.	K. .288.	Oz. vj.	
Bona alte- ratio.	.900.	.252.	. vi.	ϕ. i.
	.936.	.216.	. vi.	ϕ. ii.
	.972.	.188.	. vi.	ϕ. iii.
Noftra al- teratio.	K. .1008.	K. .144.	Oz. vii.	
Bona alte- ratio.	.1024.	.128.	. vii.	K. 16.
Ligatura.	.1044.	.108.	. vii.	ϕ. i.
Veneta.	.1080.	. 72.	. vii.	ϕ. ii.
	.1092.	. 60.	. vii.	ϕ. ii. K. 12.
Moneta	.1116.	. 36.	. vii.	ϕ. iii.
Cinericiū.	.1128.	. 24.	. vii.	ϕ. iii. K. 12.

In proportione Auri ſchema. Caput ſextum.

Aurū magis perfectū. Argentū minus perfectum.

. 11.	22.	. .1.
. 10.	20.	. .2.
. .9.	18.	. .3.
. .8.	16.	. .4.
. .7.	14.	. .5.
. .6.	12.	. .6.
. .5.	10.	. .7.
. .4.	8.	. .8.
. .3.	6.	. .9.
. .2.	4.	.10.
. .1.	2.	.11.

Mixtio Auri in proportione diuiſa.

Auri fului.	Proportio.	Reſpondentia.
K. .576.	K. .576.	K. .xii.

.382.

TERTIA.

51
Principium
alterationis
Auri.

.582.	.570.	.xii.	g. $\frac{1}{2}$.
.588.	.564.	.xii.	g. i.
.594.	.558.	.xii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.600.	.552.	.xii.	g. ii.
.606.	.546.	.xii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.612.	.540.	.xii.	g. iii.
.618.	.534.	.xii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .624.	K. .528.	K. .xiii.	
.630.	.522.	.xiii.	g. $\frac{1}{2}$.
.636.	.516.	.xiii.	g. i.
.642.	.510.	.xiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.648.	.504.	.xiii.	g. ii.
.654.	.498.	.xiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.660.	.492.	.xiii.	g. iii.
.666.	.486.	.xiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .672.	K. .480.	K. .xiiii.	
.678.	.464.	.xiiii.	g. $\frac{1}{2}$.
.684.	.468.	.xiiii.	g. i.
.690.	.462.	.xiiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.696.	.456.	.xiiii.	g. ii.
.702.	.450.	.xiiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.708.	.444.	.xiiii.	g. iii.
.714.	.438.	.xiiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

Bona alte-
ratio.

Nostra al-
teratio.

K. .720.	K. .432.	K. .xv.	
.726.	.426.	.xv.	g. $\frac{1}{2}$.
.732.	.420.	.xv.	g. i.
.738.	.414.	.xv.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.744.	.408.	.xv.	g. ii.

H ij

PORTIO

	.750.	.402.	.xv.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
	.756.	.396.	.xv.	g. iii.
	.762.	.390.	.xv.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
Ligatura Veneta.	K. .768.	K. .184.	K. .xvi.	
	.774.	.378.	.xvi.	g. $\frac{1}{2}$.
	.780.	3.72.	.xvi.	g. i.
	.786.	.366.	.xvi.	g. i. $\frac{1}{2}$.
	.792.	.360.	.xvi.	g. ii.
	.798.	.354.	.xvi.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
	.804.	.348.	.xvi.	g. iii.
	.810.	.342.	.xvi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
	K. .816.	K. .336.	K. .xvii.	
	.822.	.330.	.xvii.	g. $\frac{1}{2}$.
	.828.	.324.	.xvii.	g. i.
	.834.	.318.	.xvii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
	.840.	.312.	.xvii.	g. ii.
	.846.	.306.	.xvii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
	.852.	.300.	.xvii.	g. iii.
	.858.	.294.	.xvii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
Bona alteratio.	K. .864.	K. .288.	K. .xviii.	
	.870.	.282.	.xviii.	g. $\frac{1}{2}$.
Nostra alteratio.	.876.	.276.	.xviii.	g. i.
	.882.	.270.	.xviii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
	.888.	.264.	.xviii.	g. ii.
	.894.	.258.	.xviii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
	.900.	.252.	.xviii.	g. iii.
	.900.	.246.	.xviii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

SERVVIA.

K. .912.	K. .240.	K. .xix.	
.918.	.234.	.xix.	g. $\frac{1}{2}$.
.924.	.228.	.xix.	g. i.
.930.	.222.	.xix.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.936.	.216.	.xix.	g. ii.
.942.	.210.	.xix.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.948.	.204.	.xix.	g. iii.
.954.	.198.	.xix.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .960.	K. .192.	K. .xx.	
.996.	.186.	.xx.	g. $\frac{1}{2}$.
.972.	.180.	.xx.	g. i.
.978.	.174.	.xx.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.984.	.168.	.xx.	g. ii.
.990.	.162.	.xx.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.996.	.156.	.xx.	g. iii.
.1002.	.150.	.xx.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

Bona altera
tio.

Nostra alte
ratio.

K. .1008.	K. .144.	K. .xxi.	
.1014.	.138.	.xxi.	g. $\frac{1}{2}$.
.1020.	.132.	.xxi.	g. i.
.1026.	.126.	.xxi.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.1032.	.120.	.xxi.	g. ii.
.1038.	.114.	.xxi.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.1044.	.108.	.xxi.	g. iii.
.1050.	.102.	.xxi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .1056.	K. .96.	K. .xxii.	
.1062.	.90.	.xxii.	g. $\frac{1}{2}$.
.1068.	.84.	.xxii.	g. i.
.1074.	.78.	.xxii.	g. i. $\frac{1}{2}$.

Bona altera
tio.

Nostra alte
ratio.

H iij

PORTIO

	.1080.	..72.	.xxii.	g. ii.
	.1086.	..66.	.xxii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
	.1092.	..60.	.xxii.	g. iii.
	.1098.	..54.	.xxii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
Bona altera tio nostra alteratio.	K. .1104.	K. ..48.	K. xxiii.	
	1110.	..42.	.xxiii.	g. $\frac{1}{2}$.
	.1116.	..36.	.xxiii.	g. i.
	.1122.	..30.	.xxiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
	.1128.	..24.	.xxiii.	g. ii.
	.1134.	..18.	.xxiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
	.1140.	..12.	.xxiii.	g. iii.
	.1146.	..6.	.xxiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

Res magis principales ad Voarchadúmiã
pertinentes, sub nota, cum ostensione
prædictarum notarum.
Caput septimum.

Et amorphosin quidẽ Arg. viui ani-
mati palàm, abundeque, ac dilucidè
præfenti volumine, lector peritissi-
me (vt clarum est tuæ sapientiæ) iam
solo eius intuitu publicauimus. Nor-
mam item eius ad finem vsque perfectum redegi-
mus. Nunc autem prolixitati, laborique hæredum
doctrinæ huiusmodi consulentes, abscondita magis
reuelando, paucis arcani huius mysterium refera-
mus. Dicimus nanque sapientum Lopas tres esse:
animalem scilicet vegetalem, & mineralem. Perfe-
cturus itaque animalem, ab animatis sumat initium,
sine

Lopa sapiẽ
tum triplex

sine quo, & congruo temporis spatio, idæam educi viuentem minimè posse sciat. At vegetalem similiter cupiens, illud non ignoret, granum cadens in terram ni moriatur, solum esse mäsurum & infructuosum. Mortuum verò fieri fertile. Si denique appetat mineralem, votum nequaquam fortiturum se agnoscat, sine processu, atque intelligentia. 448. 400. 344. & 512. Quare quisque ad audiendum aures arrigat. Apertè equidem iam supra, infráque patefecimus quicquid sapientes hæctenus inuolutum suis enygmatis, & inuolucris scripserüt. Noticiam igitur tanti, tamque mirandi mysterij sub elementi nomine illo denotati quicumque nanciscetur, per sacrosanctum dei nomen, eum admoneamus & adiuramus, ita cautè seruet, ita ipsum tractet, ne panis filiorum Alchimistis, indignisue tantum munus sponte nostra, elargiamur.

*Galeotus
Martinus
Doctura
Rumina
cap. 28.
Aes et aez
idem sunt*

Notarum prædictarum Voarchadú-
mica artis ostensio.

*Et merito sunt
falsos
mutatis, nomen
elementi sunt quo
hoc esse non potest,
annummodum,
tuncquam canoro
et finienti*

I.. 9. A.. 1. A.. 1. T. 19.

G.. 7. E.. 5. Q. 16. E.. 5.

N. 13. R. 17. V. 20. R. 17.

I.. 9. I.. 9. A.. 1. R. 17.

S. 18. S. 18. E.. 5. AE.. 6.

56.	50.	43.	64.
8	8	8	8

448. 400. 344. 512.

Epilogus

PORTIO

Epilogus prædictorum. Caput octauum.

Am igitur quæ ad Aurifrabilem, Cudimiam, officinam nummariâ, & cabala metallorum, ad metallorû perfectionē arcana pertinentia sunt, præter materiam primam artis, ad minereq; Argenti & Auri duarum rubearû, Theoricam, ac Practicam, proportionemue requisita, Denique mysterium ipsius artis Voarchadumicæ penitus contra Alchîmiam, haudq; parûper distinctam ab Archimîa, & Sophia, ad tuam, lector candidissimè, contemplationem ædidimus. Pro quo detnde in speculo nostro Domino æterno omnipotenti aspirante (si hæc non displicuisse cognouerimus) altiora profectò reuelabimus pro nostra singulari erga virtutis indagatores, & cupidos veritatis beneuolentia, animiq; gratitudine, ac sinceritatē.

Authoris excusatio de multifario vocabulorum
vsu in Voarchadumica facultate.

Caput nonum, & vltimû.

Equum, sanè, fore arbitramur, lector solertissimè, cum Voarchadumicam facultatem vocibus ei consentaneis hæctenus explicuerimus, vt nobis veniam præbeant eruditi Grammatici, vti solent cæteris disciplinarum professoribus, si quippiom hoc in nostro volumine scriptum, aut obsoletis (vt aiunt) vocabclis præter, vel contri maiorum decreta dictum sit. Id enim non temere, seu negligentia, ignorantiaue factum putent.

Sed iure nempe ipsius professionis ita exigētis euenisse. Aut forsan tollendæ æquiocationis gratia ipsius vocis, vel sæpius indicandæ verioris proprietatis occasione, vocam quempiam vsurpatam fuisse, qua promptius aliquid arti consentaneum, ac præter solitum vsu, veros tamē cōceptus præferente decuerit enucleasse. Quandoquidem nulli authorū (nostro non solum iudicio, sed communi omnium cōsensu) in quacunq; scribētium facultate hoc negatum existit: quin nonnullis, ac veluti propriis terminis vti liceat, atque suum seruare stylum, ne proprios artis illius excedere, vel egredi limites (quod omnino profanum esset) videantur. Cui (sanè) veritati apertissime astipulatur illa peripateticorum principis doctrina edocentis (in genere relationis) oportere aliquando pro explicandis rerū proprietatibus, nomina cōfingere. Quamobrē & nos hunc scribendi morem seruasse, ipsa ita exigente Voarchadúmica facultate, nemo succenseat.

A editionis meta.

Voarchadúmia à Ioāne Augustino Pantheo Venero sacerdote ædita, foelicibus auspiciis explicit. Regnant a Iustissimo Andrea Gritti.

Hymnus ad gratiarum actiones.

Iam Deo exactus

Liber est fauente,

PORTIO

Laus tribu, Patri,

Genitoque, & almo

Flaminis, cunctisq;

Decus sit, atq;

Gloria seclis.

Index contentorum in tribus portionibus huius operis.

A

Aeditionis meta. Folio.	54.
Aes arsum cum Fornacis eius imagine.	27.
Aes vstum.	28.
Anielum album, & nigrum.	28.
Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.	28.
Arcana facientia ad Voarchadúmiã, Aurificabilem, Cudimíã: Officinam nummariam, & metallotum Cábala de ponderibus, cum suis schematibus.	23.
Argenti, & Auricalcum.	29.
Argentum maceratum.	29.
Artis Voarchadúmicæ canticum ad lectorem.	57.
Aurum maceratum.	29.
Authoris excusatio de multifario vocabulorum usu in Voarchadúmica facultate.	53.
Authoris intentio de Voarchadúmica professione, contra Alchímiam, arte distincta ab Archímia, & Sophia.	6.

B

Bullimentum pro Agento.	29
Bullimentum pro Auro.	29.

C

Calx argenti.	30.
Calx ferri, & omnium aliorum metallorum duorum.	30.
Carbonum quantitas pro voarchadúmiæ complemento.	49.
Cerussa, Minium, & zalolinum.	30.
Cinnabaris constructio.	30.
Concessio Reuerédissimi. D. Legati apostolici.	2.
Concessio Clarissimorum. D. Capitum illustrissimi consilij decemvirum pro impresione huius operis.	2.
Consolidatiuum cinericiij.	31.
Constructio præcisi ponderis æquilancis.	26.
Cupella & fornax eiusdem.	31.

D

Descriptio variarum particularium operationũ pro ampliori artis huius elucidatione.	27.
---	-----

E

Epilogus prædictorum.	53.
-----------------------	-----

F

Flos æris.	32.
Fornacis magistralis Voarchadúmiæ descriptio	46.

H

Hymnus ad gratiarum actiones.	54.
-------------------------------	-----

I

In proportione Auri schema.	50.
-----------------------------	-----

R E P E R T O R I V M .

M

Materia prima artis, ad Voarchadúmiam requisita quid sit, quo nomine vocetur, quid agat, & quo- modo fiat	19.
Medicinæ Voarchadúmice reiterationes alterati- uæ	60.
Mensuræ planorum Fornacis magistralis	46.
Metallina	27.
Mixtio in radicibus vnitatis septuagesimi secundi Voarchadúmicorum elementorum	19.
Modulus Fornacis magistralis	47.

O

Oleum omnium metallorum	27.
-------------------------	-----

P

Præfatio portionis secundæ	26.
Purificatio Spiritus Voarchedúmicæ: Extractio A- nimæ elemētariæ Voarchadúmice: Multiplicatio mixturæ animæ, corporis, & spiritus Voarchadú- micorū, Proiectio, reductioq; arg. & auri.	19.
Purpurina argentea, & aureo	26.

Q

Quanto temporis dierum, scilicet & horarū spatio opus sit in operatione, ac reiteratione	49.
Quomodo fiat ipsa Voarchadúmia	17.
Quo potiori & magis cōsentaneo vocabulo purifi- cationis auri facultas appellari debeat	10.

R

Refinatio chryfocollæ	32.
Requisita principales ad Voarchadúmiam perti- nentes sub Nota, cum ostentione prædictarum	

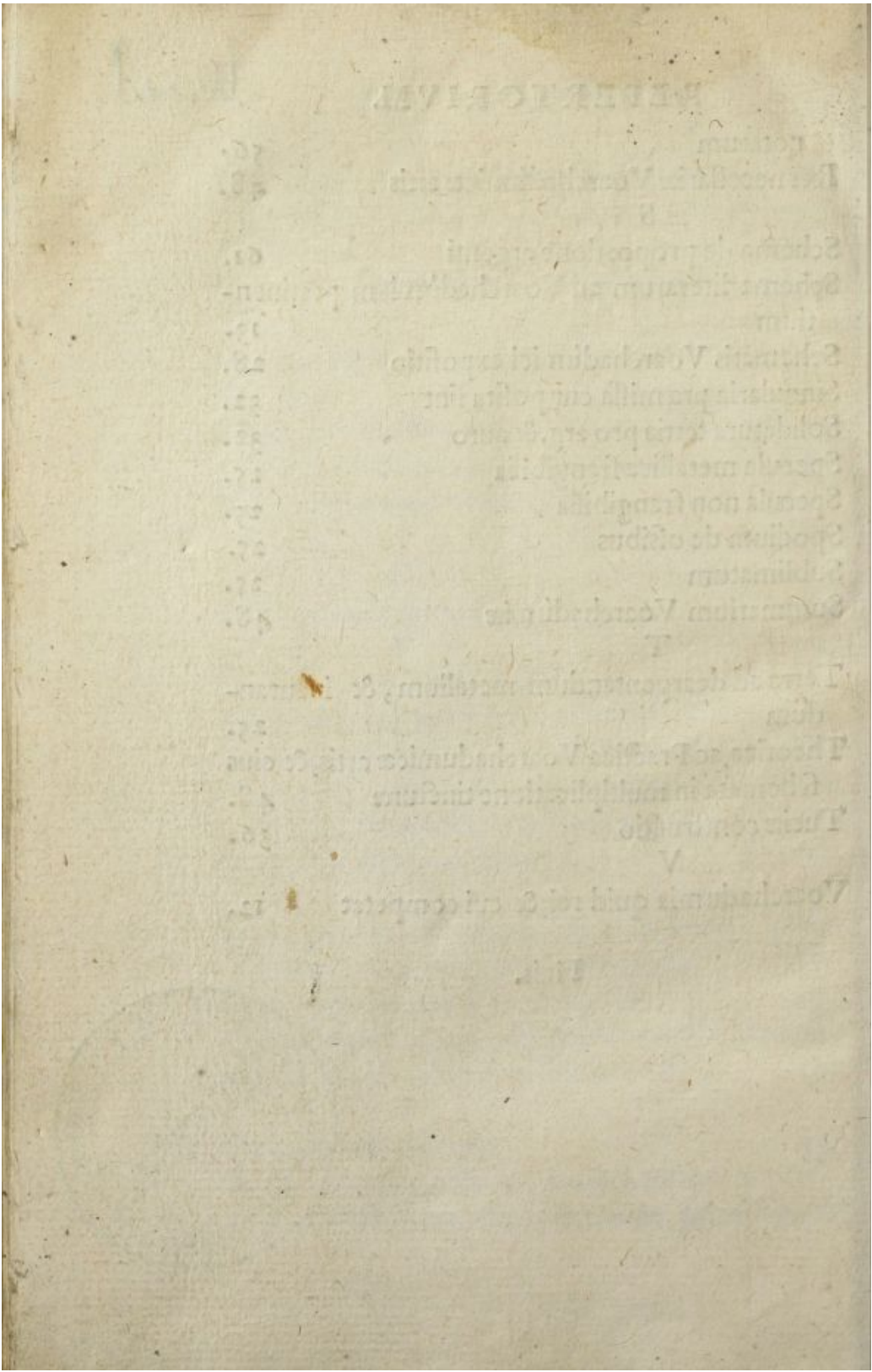
REPERTORIUM.

notarum	56.
Res necessariæ Voarchadumicæ artis	48.
S	
Schema de proportione argenti	61.
Schema literarum ad Voarchadumiam pertinen- tium	13.
Schematis Voarchadumici expositio	28.
Singularia præmissa cur posita sint	32.
Solidatura tertia pro arg. & auro	32.
Specula metallica frangibilia	25.
Specula non frangibilia	25.
Spodium de ossibus	25.
Sublimatum	25.
Summarium Voarchadumicæ	48.
T	
Terra ad deargentandum metallum, & inauran- dum	25.
Theorica, ac Practica Voarchadumicæ artis, & eius schemata in multiplicatione tincturæ	48.
Tucicæ constructio	36.
V	
Voarchadumia quid rei, & cui competat	12.

Finis.

quarta definitio Voarchadumia. Postremo ea est naturalis, substantia onerosa, corporalis, fixa, fusilis, ductilis tincta, et rarificata occultis arg. v. et sulphuris metallicis indistinctis, quodam regimine camenti, et virtute quadam auxi, in corpus densum ipsius auxi manifestum redacta. quae mixtum

quid est creatur. relaxat (virtute ignis, et camenti) sua uniformi potentia. Et ipsum aurum (dissimulatum ad terminatam purificationem) in adumot a d, quod est Bethadumot, quae sunt Rubecae duae; sed duae camentationes perfectae, ad molliorem, fulgoris, et bonitatis ut dicitur xxiii se deducit.

quibus imitatur alifuma. Hoc autem non efficit ars Ma alifumia infamis aquae aceti, nec ut dicitur.

arg. vini, nitri, vini aut urinae,
et aliis quibuscumque menstruis similibus
foeculentorum, cum aquarum fortium
spiritibus; et multiplici calcium, et
metallorum fumo; antimoniis, et
arsenicis, calcantium, crocum,
ferreti hispani, floris avis, gummarum
Lithargyrorum, margaritarum, et
metallinarum, Zafforum et Zela
Zelaminarum; necnon oleis latericis,
limi, nitri, sublimati, sulfurisque,
Cinnabaris

